

**Pārskats par darbu
Ventspils novada
bibliotēkās
2024. gadā**

Saturs

Kopsavilkums.....	3
1. Vispārīgs Ventspils novada bibliotēku raksturojums	4
2. Finansiālais nodrošinājums.....	5
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums.....	6
4. Personāls	7
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	9
6. Krājums.....	15
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	19
8. Novadpētniecība	23
9. Projekti.....	26
10. Publicitāte.....	29
11. Sadarbības tīkla raksturojums	31
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs	33
Pielikumi	37
Pielikums Nr. 1. Publikācijas presē.....	37
Pielikums Nr. 2. Bibliotēkas attēlos	50

Kopsavilkums

Darba prioritātes un sasniegumi

- ✓ Novada bibliotēku akreditācija
- ✓ Lasīšanas veicināšana
- ✓ Novadpētniecības darbs un kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana

Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide

- ✓ Pielāgotās literatūras pakalpojuma nodrošinājums (11.lpp.)
- ✓ Usmas brīvdabas skapis (27., 46.-47.lpp.)
- ✓ Lasītāju un interešu klubu darbība (10., 12., 22., 39., 49. lpp.)

Nozīmīgi/jauni projekti

- ✓ Jūrkalnei 100 (26.pp.)
- ✓ Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums (27.-28.lpp., 42.lpp.)
- ✓ Usmas brīvdabas skapis (27., 46.-47.lpp.)
- ✓ Ugāles bibliotēkai 100 (23., 44.lpp.)

Aktuāli jautājumi

- ✓ “Restarts lasīšanai” – lasīšanas veicināšanas pasākumi (17, 20.-21., 43.lpp.)
- ✓ LNB datu centra problēmas ietekme publisko bibliotēku darbā (13.lpp)
- ✓ Nories ciklā “Latviešu Grāmatai 500” (11.lpp.)

1. Vispārīgs Ventpils novada bibliotēku raksturojums

- **Īss situācijas apraksts**

Strukturizējot Ventpils novada pašvaldības 12 pagastu pārvaldes, 2024. gadā novadā pašvaldības funkciju un uzdevumu īstenošanu uzsāka sešu pagastu apvienības: Piltenes pilsētas/pagasta un Zlēku pagasta apvienība, Užavas un Jūrkalnes pagastu apvienība, Popes un Puzes pagastu apvienība, Vārves un Ziru pagastu apvienība, Ugāles un Usmas pagastu apvienība, un Tārgales un Ances pagastu apvienība. Bibliotēku darbību tas būtiski neietekmēja.

Joprojām Ventpils novada 12 pagastos darbojas 13 publiskās bibliotēkas saskaņā ar Latvijas Republikas Bibliotēku likumu un citiem valsts normatīvajiem aktiem. Bibliotēkas ir Ventpils novada domes struktūrvienības, katra ar savu ikgadējo budžetu. To darbības mērķis ir iedzīvotāju bibliotekārā, bibliogrāfiskā, konsultatīvā un informacionālā apkalpošana. Reizē tās pilda kultūras, informācijas, izglītības un sociālās, kā arī izklaidējošās funkcijas. Šim nolūkam tiek radīta atbilstoša vide un veidots krājums, nodrošināta brīva pieeja informācijai, kā arī saturīga un jēgpilna iedzīvotāju brīvā laika pavadīšana.

Ventpils reģionā novada bibliotēkas darbojas jaukta tipa sadarbības modelī. Metodisko un konsultatīvo palīdzību novada bibliotēkām sniedz Ventpils valstspilsētas reģiona galvenā bibliotēka uz savstarpēja līguma pamata starp pilsētas un novada pašvaldībām.

- **Informācija par izglītības iestāžu bibliotēkām**

Ventpils novada pašvaldībā darbojas 4 pirmsskolas izglītības iestādes, 5 pamatskolās – pirmsskolas grupas, 6 pamatskolas un 1 vidusskola. Novada vispārējās izglītības iestādes pēc izglītojamo skaita ir dažādas – pamatskolās un vidusskolā skolēnu skaits ir no 68 līdz 211. Novada specifika – vismazākais iedzīvotāju blīvums valstī, kā rezultātā ir skolas ar mazu skolēnu skaitu un lieliem attālumiem starp tām. 2024./2025. mācību gadā Ventpils novada izglītības iestādēs mācās 794 skolēni, no tiem – 17 vidusskolas posmā. Pirmsskolas izglītības iestādes apmeklē 423 audzēkņi, t. sk. 131 sešgadīgais bērns. Četrās – Piltenes, Tārgales, Zūru pamatskolās un Ugāles vidusskolās – bibliotēkas strādā ar informācijas sistēmu BIS ALISE. Popes un Puzes pamatskolu bibliotēkas nav automatizētas. Novadā ir 3 profesionālās ievirzes izglītības iestādes: Bērnu un jaunatnes sporta skola, Piltenes Mūzikas skola, Ugāles Mūzikas un mākslas skola.

- **Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā**

Pārskata periodā izmaiņas skārušas divas – Usmas un Zūru bibliotēkas. Pamatojoties uz novada pašvaldības budžeta ekonomiju un izmantojot situāciju, kad abu bibliotēku vadītājas ar 2023. gada 31. decembri beidza darba attiecības, pašvaldība samazināja šo bibliotēku darbību. Gada sākumā netika izsludināti vakanču konkursi bibliotēku vadītāju amatam, bet meklēti dažādi aplinkus ceļi. Atsaucoties uz informāciju par iespējamo abu bibliotēku reorganizāciju, Ventpils RGB, izvērtējot bibliotēku darbu, kā arī turpmāko attīstību, iesniedza, savus priekšlikumus, uz kuriem oficiāli atbilde netika saņemta. Savstarpējā mutiskā komunikācijā vien tika solīts, ka neviena no bibliotēkām netiks slēgta. Usmas bibliotēka atsāka darbu 15. janvārī, nodrošinot pamatpakalpojumus 2 dienas nedēļā. Bibliotēkas vadītāja pienākumus uz pusslodzi apņēmas veikt Ugāles bibliotēkas bērnu nodaļas vadītāja. Zūru bibliotēka atsāka darbu tikai 20. februārī, piedāvājot pakalpojumus vien 10 stundas nedēļā. Lai nodrošinātu vismaz minimālu pamatpakalpojumu sniegšanu, tika uzrunāta bijusī bibliotēkas vadītāja, kura tagad veic darbus 0,25 slodzes apjomā.

- **Bibliotēku akreditācija**

24. un 25. oktobrī norisinājās Ventpils novada publisko bibliotēku atkārtota akreditācija. Novada bibliotēkām tā bija jau ceturrtā akreditācija. Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisijā bija Kultūras ministrijas Bibliotēku un arhīvu nodaļas vecākā referente Vanda Bērziņa, Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore Māra Kuļikauska un bijusī Jelgavas pilsētas bibliotēkas direktores vietniece

Dzintra Punga. Komisija vērtēja atbilstošo dokumentu paketi, bibliotēku krājumus, telpas un darbinieku profesionalitāti. Iepriekš katra bibliotēka sagatavoja informatīvu ziņojumu par savas bibliotēkas darbību iepriekšējos piecos gados. Komisija, pēc iepazīšanās ar iesūtītajām ziņām, apmeklēja visas 13 bibliotēkas un intervēja bibliotēku darbiniekus, iegūstot vēl detalizētāku informāciju par bibliotēku darbu.

Viena no pozitīvākajām akreditācijas pusēm ir iespēja saņemt bibliotēku nozares profesionāļu vērtējumu, konsultācijas un ieteikumus, kā panākt vēl labāku rezultātu, izmantojot jau esošos resursus. Kopumā bibliotēku darbs tika novērtēts pozitīvi. Komisijas locekļi atzīmēja, ka bibliotēkas bija labi sagatavojušas akreditācijas ziņas. Bibliotēkās tiek sniegti daudzveidīgi bibliotekārie pakalpojumi, notiek aktīvs darbs ar bērniem un jauniešiem, organizējot dažādus lasīšanas veicināšanas pasākumus, radošas un daudzveidīgas darbnīcas un citas aktivitātes. Gandrīz visas bibliotēkas aktīvi darbojas sociālajos medijos, tiek izmantotas abonētās datu bāzes. Bibliotēkas labi sadarbojas krājuma vienību apmaiņā, izmantojot starpbibliotēku abonementu. Atzinīgi tika novērtēts arī bibliotēku novadpētniecības darbs, bagātais novadpētniecības materiālu klāsts. Komisija vērsa uzmanību uz darba turpināšanu novadpētniecības mapju aprakstīšanā.

Bibliotēku pārbaudes gaitā tika norādīts uz darba jomām, kurām būtu jāpievērš lielāka uzmanība nākotnē. Neizpildīts uzdevums visām bibliotēkām bija bibliotēku darbības vidējā termiņa plānošanas dokumenta izstrāde, kas tad arī būs nākošā gada prioritāte. Katrai bibliotēkai bija savi ieteikumi, tomēr bija arī kopīga norāde: aktīvāk strādāt pie krājumu saturiskās analīzes, veidojot to racionālu un mūsdienīgu, kā arī plašāk izmantot bibliotēku sistēmas ALISE piedāvātās iespējas. Bibliotēkām tika sniegti ieteikumi krājuma kvalitātes uzlabošanā – nomainīt nolietotos, bet joprojām pieprasītos izdevumus, izmantojot Rīgas Centrālās bibliotēkas Apmaiņas krājumu, vai arī iesaistot iedzīvotājus, aicinot dāvināt konkrēti pieprasītus grāmatu eksemplārus.

Akreditācijas procesa noslēgumā komisija tikās ar Ventspils novada pašvaldības pārstāvjiem – domes priekšsēdētāja pirmo vietnieku sociālajos, izglītības, kultūras un sporta jautājumos Gunti Mačtamu un Kultūras nodaļas vadītāju Juri Jopi. Komisija norādīja uz nepieciešamību rast risinājumu Usmas un Zūru bibliotēku darbības nodrošināšanai, palielinot darba laiku un darbinieka slodzes.

Akreditācijas slēdziens: 13 Ventspils novada bibliotēkas atbilst akreditācijas nosacījumiem, un akreditācijas rezultātā bibliotēkām jāpiešķir vietējas nozīmes bibliotēkas statuss un ar 19. novembrī bibliotēkām izsniegtas akreditācijas apliecības.

2. Finansiālais nodrošinājums

Ventspils novada bibliotēku darbību nodrošina Ventspils novada pašvaldības piešķirtais finansējums. Izpildot “Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā” paredzētās normas, pārskata periodā palielināts darbinieku atalgojums. Finansējums nodrošina bibliotēku pamatfunkciju veikšanu, esošo pakalpojumu uzturēšanu, bet neveicina attīstību. Nepietiekams finansējums ir autoru un lektoru autoratlīdzībai, kā arī izdevumiem lasīšanas veicināšanas pasākumu un dažādu radošo darbnīcu organizēšanai.

Sakarā ar inflāciju, grāmatu un periodisko izdevumu cenu kāpumu pēc vairākkārtējiem bibliotekāru lūgumiem pašvaldība par 29% palielinājusi finansējumu grāmatu iegādei 2025. gada budžetā.

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Izdevumi kopā (EUR)	301622	340013	322021	+13; -5
Darbinieku atalgojums (bruto)	185446	219281	221388	+18; +10
Krājuma komplektēšana	30248	29889	29606	-1; -1

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- **Telpu remontdarbi**

Kopumā novada bibliotēku materiālais un tehniskais stāvoklis ir labs. Tikai viena – Tārgales bibliotēka – atrodas bibliotēkai nepiemērotās neliela 4 istabu dzīvokļa telpās. Lai gan kosmētiskais remonts pirms pārcelšanas 2020. gadā uz šīm telpām tika veikts, nepieciešams uzlabot telpu stāvokli no ārējo klimatisko apstākļu ietekmes (nokrišņi, vējš, aukstums).

Pārskata periodā kosmētiskais remonts veikts Ances bibliotēkas bērnu lasītavā. Pēc remonta tā labiekārtota ar jaunām mēbelēm – 3 puffiem un bērniem piemērotu galdu un krēsliņiem. Bērnu redzesloka paplašināšanai iegādāts arī jauns uzskates līdzeklis – pasaules ģeopolitiskā karte. Uz sienas izveidots laukums, kas noklāts ar tāfeles krāsu, lai bērnu radošums var izpausties viegli notīrāmos sienas zīmējumos ar krītu. Zūru bibliotēkai veikts kāpņu telpas remonts.

- **Iekārtas, aprīkojums**

IKT nodrošinājums ir novada pašvaldības Informācijas tehnoloģiju nodaļas pārziņā. Tā seko līdzī bibliotēku IT iekārtu stāvoklim, ņemot vērā bibliotekāru ziņojumus. Pārskata periodā jauni datori nav iegādāti, bet norakstīti 3. Užavas bibliotēkā iegādāts jauns tintes krāsu printeris. Puzes bibliotēkā iegādāts jauns skārienjūtīgs ekrāns, kurā apmeklētājiem būs iespēja aplūkot digitalizētos novadpētniecības materiālus. Kopā novada bibliotēkās ir 24 datori (t.sk. planšetdatori) un 52 datori lietotājiem.

- **Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā**

Ugāles bibliotēka. *Bibliotēku IT aprīkojums ir apmierinošā stāvoklī. Tomēr, lai piesaistītu jaunus lietotājus, sevišķi jauniešus, bibliotēkām būtu jāpiedāvā jaunākas un inovatīvākas tehnoloģijas. Budžeta ietvaros tas nav iespējams. Sastādot budžeta pieprasījumu 2025. gadam, Ugāles bibliotēka iekļāvusi līdzekļu piešķirumu jaunam interaktīvam monitoram, lai bibliotēkas pasākumus nodrošinātu ar prezentāciju, filmu un mācību materiālu demonstrēšanu. Lai varētu piedalīties attālinātajās konferencēs, apmācībās un nodarbībās, pieprasītas arī kameras datoriem.*

4. Personāls

- **Personāla raksturojums**

Ventspils novada 13 pagastu bibliotēkās strādā 16 bibliotekārie darbinieki. 11 bibliotēkās strādā viens darbinieks. Darba stāžs speciālistiem ir no 1 līdz 40 gadiem.

Pilnas slodzes darbinieki ir 11. Ugāles bibliotēkā strādā 3. 2023. gadā novada pašvaldība samazināja Ugāles bibliotēkā slodzi uz 0,75 un bērnu nodaļas vadītāja slodzi uz 0,5 (pēc darbinieka aiziešanas pensijā). Piltenes pilsētas bibliotēkā 2 bibliotekārie darbinieki (viena pilna un otra – 0,4 slodze).

Bibliotekāro darbinieku izglītība:

- ✓ bibliotekārā augstākā (līdz 1993.) – 2;
- ✓ 3. profesionālais kvalifikācijas līmenis/4. LKI līmenis – 8;
- ✓ t. sk. profesionālā pilnveide (240 h programma) – 1;
- ✓ augstākā izglītība citā jomā (līdz 1993.) – 2;
- ✓ vispārējā vidējā – 1.

Pārskata periodā personāla izmaiņas bija trijās bibliotēkās. Uz noteikta laika darbu Ziru bibliotēkā uzsāka jauns darbinieks. Diemžēl 15.novembrī pārtraucot darba attiecības, Ziru bibliotēka līdz jauna darbinieka atrašanai līdz gada beigām bija slēgta. Zūrās pēc darba attiecību pārtraukšanas atsāka strādāt iepriekšējā bibliotēkas vadītāja. Gada laikā Usmas bibliotēkā nomainījās pavisam četri darbinieki, diviem no tiem bibliotēkā pastrādājot vien divas nedēļas. No augusta amatu apvienošanas kārtībā bibliotekāros darbus veic Usmas pagasta pārvaldes lietvede, un dara to lieliski.

Ances bibliotēkas vadītāja no 2023. gada septembra savus darba pienākumus apvieno ar pasākumu organizēšanu Ances pagasta kultūras namā.

- **Apbalvojumi un pateicības**

Valsts proklamēšanas gadadienā 18. novembrī Ventspils novada pašvaldības Atzinības rakstu “Par būtisku ieguldījumu Piltenes jauniešu un citu iedzīvotāju izglītošanā literatūras jomā” saņēma Piltenes bibliotēkas vadītāja Antra Budre.

Ventspils RGB izvirzīja Puzes bibliotēkas vadītāju Andu Lejniedi par profesionālu, izglītojošu, mērķtiecīgu un radošu darbu ar bērniem un jauniešiem Voldemāra Caunes balvai “Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem”.

- **Finansējums personāla attīstībai**

Novada bibliotēku darbinieku profesionālajai pilnveidei paredzēts finansējums Ventspils novada pašvaldības Kultūras nodaļas budžetā, kas ir 55 EUR uz darbinieku. Finansējums ir pietiekošs. No pašu bibliotēku budžetiem mācībām un pieredzes braucieniem netiek tērēti lieli līdzekļi, tikai komandējumiem. Novada pašvaldības Kultūras nodaļas budžetā ir paredzēts arī finansējums transporta pakalpojumiem mācību un pieredzes apmaiņas braucieniem.

2024. gadā tas deva iespēju noorganizēt novada bibliotekāriem divu dienu mācību/pieredzes apmaiņas braucienu. Pirmajā dienā tika apmeklēts Rīgas RCB Bibliotēku dienests, lai iepazītos ar tā apmaiņas krājumu un atlasītu grāmatas savu bibliotēku krājumu papildināšanai. Novada bibliotekāres atlasīja vairāk kā 130 grāmatas, kas izdotas pēdējos gados. Diemžēl Bibliotēku dienesta apmaiņas krājumā nav agrāko izdevumu eksemplāri, ar ko aizstāt bibliotēkās pieprasītos, bet nolietotos “obligātās” literatūras izdevumus. Pieredzes braucienā tika apmeklēta arī Ulbrokas bibliotēka. Ar iespaidiem un informatīvi bagāts bija LV Nacionālais rakstniecības un mūzikas muzeja, Tīnūžu muižas centra un LV nacionālā vēstures muzeja Rīgas pilī apmeklējums.

- **Profesionālā pilnveide**

Novada bibliotēku darbinieki regulāri pilnveido savas profesionālās iemaņas, kompetences un prasmes. Pārskata periodā pavisam kopā bijuši 60 pasākumi ar kopējo 160 akadēmisko stundu skaitu.

Vairāk kā puse no profesionālās pilnveides pasākumiem bijuši tiešaistē. Apmeklēti vai noklausīti dažādu organizētāju pasākumi:

- ✓ Cert.lv – Mēs un internets (7 darbinieki)
- ✓ Cert.lv – Izglītojošs seminārs par kiberdrošības jautājumiem (11 darbinieki).
- ✓ KISC – Digitālās nedēļas atklāšanas pasākums, Valsts pārvaldes valodas tehnoloģiju platforma Hugo.lv (4 darbinieki)
- ✓ Kuldīgas galvenā bibliotēka – Ziemassvētku apsveikumu veidošana grafiskā dizaina programmā “Canva” (1 darbinieks)
- ✓ LNB – Latvijas bibliotekāru kongress “Bibliotēkas un lasīšana” (5 darbinieki)
- ✓ LNB – Lasīšanas veicināšanas kompetence un kultūra izglītības iestādēs (2 apliecinājumi)
- ✓ LNB – Informācijas meklēšana IS ALEPH datubāzēs un PRIMO (1 apliecinājums)
- ✓ LNB – Latvijas kultūras kanons (1 apliecinājums)
- ✓ LNB – Periodika un novadpētniecība (1 apliecinājums)
- ✓ LNB – Latvijas elektronisko resursu piedāvājums (3 apliecinājumi)
- ✓ LNB – Digitālās bibliotēkas mācības (7 darbinieki)
- ✓ LNB – Seminārs “Eiropas Parlamenta vēlēšanas: vai katra balss ir no svara?” (1 darbinieks)
- ✓ LNB – Tīmekļseminārs “Mākslīgais intelekts un medijpratība: iespējas un izaicinājumi” (4 darbinieki)
- ✓ LNB – Latvijas bibliotekāru novadpētniecības saiets-konference (5 darbinieki)
- ✓ LNB – Seminārs “Pielāgotās literatūras pakalpojumu nodrošināšana Latvijas bibliotēkās” (4 darbinieki)
- ✓ LNKC – Profesionālās pilnveides kursi “Kultūras piedāvājuma veidošana” (1 darbinieks)
- ✓ LV Radio un televīzijas centrs – eParaksta rīki un to izmantošanas iespējas (1 darbinieks)
- ✓ Nodibinājums Liepāja 2027 – Kapacitātes seminārs “Liepāja – Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027” (1 darbinieks)
- ✓ Tietoevry – ALISE lasītāju katalogs un tā demonstrācija (4 darbinieki)
- ✓ UNESCO Latvijas Nacionālā komisija – UNESCO dokumentārā mantojuma programma “Pasaules atmiņa” (2 darbinieki)
- ✓ Ventspils Digitālais centrs – Digitālo (t.sk. pašapkalpošanās) prasmju mācību programma pasniedzējiem – mentoriem (2 apliecinājumi)
- ✓ Ventspils Digitālais centrs – Efektīva satura veidošana un reklāma Facebook un Instagram platformās (2 apliecinājumi)
- ✓ Ventspils Digitālais centrs – Kompozīciju fotografēšana ar mobilo telefonu. Bilžu digitalizācija un apstrāde (1 darbinieks)
- ✓ Ventspils Digitālais centrs – edijpratība un digitālā labbūtība (1 darbinieks)
- ✓ Ventspils novada pašvaldība – Mācības par LIETVARIS 2.0. Darba laika uzskaitē (11 darbinieki)
- **Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveide bērnu un jauniešu apkalpošanā**
 - ✓ Bērnu klīniskās universitātes slimnīca – seminārs “Agrīnās intervences loma bērnu attīstības veicināšanā” (1 darbinieks)
 - ✓ LNB – Vecāku iesaiste bērnu lasītprīekta veicināšanā (4 darbinieki)
 - ✓ LNB - Medijpratība skolās - kā mācīt un mācīties (5 darbinieki)
 - ✓ LNB – Tīmekļseminārs “Kā panākt dubultjaudu lasītveicināšanai?” (7 darbinieki)

- **Problēmas un to risinājumi personāla jomā**

Samazinot bibliotekāru slodzes, galvenā problēma pārskata periodā bija kvalitatīva darbinieka atrašana. Tika izsludināti vairākkārtēji vakanču konkursi Usmas, Ziru un Zūru bibliotēku vadītāja amatam. Pusslodzes darbs nerosina pretendentu pieteikšanos.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- **Galvenie rādītāji**

2023. gads pēc Covid-19 pandēmijas ierobežojumu atcelšanas bija statistikas augšupejas gads. Toties 2024. gads atkal aizritējis negatīvā lejupslīdē. Viens no galvenajiem iemesliem ir trīs pagastu – Usmas, Ziru un Zūru bibliotēku darbības pārtraukumi un slodžu samazinājums. Personāla izmaiņu dēļ un jaunu vakanču konkursu izsludināšanas laikā bibliotēkas bija slēgtas no 1 līdz 2,5 mēnešiem. No 15. janvāra Usmas bibliotēka bija atvērta tikai divas dienas nedēļā. No 20. februāra Zūru bibliotēka bija atvērta tikai 10 stundas nedēļā. Nenoliedzami negatīva ietekme ir arī iedzīvotāju skaita samazinājumam, kas 2024. gadā ir -4 %. Diemžēl aktīvākie lasītāji, kuri ir seniori, aizgājuši mūžībā.

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	2757	2931	2770	+6; -5
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	942	1087	1010	+15; -7
Bibliotēkas apmeklējums	33915	39250	39035	+16; -1
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	10316	14759	16443	+43; +11
Virtuālais apmeklējums		29706	50522	+70
Izsniegums kopā	85258	76820	78242	-10; +2
<i>t. sk. grāmatas</i>	38179	36662	35728	-4; -3
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	36821	33965	30493	-8; -10
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	7542	7100	5856	-6; -3
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā	24	26	26	+2; 0
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	46	54	54	+8; 0
Iedzīvotāju skaits (PMLP dati uz 01.01.2025.)	11358	11225	10761	-1; -4

- **Pakalpojumu attīstība, jauninājumi**

Pārskata periodā jauns pakalpojums bija pielāgotās literatūras piedāvājums novada bibliotēku iedzīvotājiem (skat. zemāk) un vasaras sezonā Usmas brīvdabas skapis (skat. sadaļā “Projekti”).

2024. gadā izveidotas ap 500 dažādu veidu izstādes un noorganizēt ap 300 pasākumu. Bibliotēkas iecienījušas ceļojošās izstādes. Visa gada garumā bibliotēkas apceļoja Ventspils novada Zūru novadpētniecības ekspozīcijas veidotā izstāde “Ventspils novads (rajons, aprīņķis) Dziesmu svētkos”. Vairākas bibliotēkas apceļoja Vivitas Ķeizares fotogrāfiju izstāde “Ceļā satiku sirdi”, Gata Okmana fotogrāfiju izstāde, J. Ļebedevas-Dvoreckas gleznu izstāde. Fotoizstāde “Apkārt Latvijai zirga mugurā”, kas ceļoja pa Latvijas bibliotēkām, nonāca arī Jūrkalnes bibliotēkā.

- ❖ Izstādes

Ances bibliotēkas apmeklētājus piesaistīja tematiska izstāde “Ar asteru pušķi rokā un ābeci somā” ar un par skolēnu mācību piederumiem dažādos laikos. Piltenes bibliotēkā apmeklētājiem pieejama amatnieku darbu izstāde-pārdošana un katru mēnesi par ikmēneša ievērojamiem cilvēkiem - jubilāriem, atceres dienām, svētkiem, aktuāliem notikumiem informē planšete un izstāde “Bibliotēkas kalendārs stāsta”. Ivetas Krauzes rokdarbus un lietišķās mākslas darinājumus izstāde “Es mācēju cimdu rakstu deviņiem dzīpariem” iepazīna Popes bibliotēkas apmeklētāji. Ugāles bibliotēkā bija lasāmi un skatāmi mazo un lielo ugālnieku novēlējumi Latvijai kartīšu formātā, ugālnieču rokdarbi. Nozīmītes kā vēstures liecinieces, markas, maizes etiķetes un mazie kalendāri bija skatāmi Užavas bibliotēkā. Pērļu glezniņas un rokdarbi bija skatāmi Zlēku bibliotēkā. Zūru bibliotēka eksponēja amatnieka Daiņa Tīrādņa rotas no Kurzemes piekrastes akmeņiem “Furors”, Ingas Veisas dubultdūriena tehnikā darinātos rokdarbus, Ventspils Mākslas skolas gleznas un keramikas darbus un Valda Līcīša gleznas.

❖ Pasākumi

Ances bibliotēkas un sabiedriskā centra “Ances muiža” sadarbībā Dzejas dienas notika novembra sākumā, kopā saaicinot pagasta radošos cilvēkus, kuri lasīja savu dzeju un skandēja pašu radītas melodijas. Pasākums pulcēja klausītājus arī no kaimiņu novada pagastiem.

Jūrkalnes bibliotēkas lasītāju klubīnš Muzeju naktī apzināja zvejnieku stāstus, centās “Izzināt un iegūt, pētīt un saprast” piekrastes zvejnieku darba ikdienu. Sadarbībā ar novada pašvaldību un Ventspils Starptautisko rakstnieku un tulkotāju māju bibliotēkā notika Dzejas dienu pasākums “Simbioze: Kurzeme-Latgale”.

Jaunu sadziedāšanās ciklu uzsāka un turpina Piltenes bibliotēka, reizi mēnesī aicinot cilvēkus izdziedāt dažādām tēmām veltītas dziesmas vietējo mūziķu pavadījumā. Maija mēnesī ik dienu pie bibliotēkas notika stādu maiņa, bet rudenī – ražas tirdziņš. Sadarbībā ar Piltenes kultūras namu, Piltenes kopienu, folkloras kopu “Pill tīn”, Zlēku amatiereteātri “Margots” norisinājās “Kāzu lustes Piltenē”, kas bija arī Vivitas Ķeizares grāmatas “Kāzas” atvēršanas svētki (vairāk pielikumā – raksts izdevumā “Ventspils novadnieks” 36.lpp.). Ar labām atsauksmēm no apmeklētājiem minams stāstu vakars ar Līgu Reiteri.

Visu aprīli Popes bibliotēkā darbojās sēklu, puķu sīpolu, gumu un dārza lietu maiņas punkts. Sadarbībā ar kultūras namu tika noorganizēta pasākums par dārzkopību ar lektoru, augļu koku un ogulāju stādu audzētāju Pēteri Heimani.

Lielu vietējās kopienas atsaucību guva Užavas bibliotēkas noorganizētā tikšanās ar novadnieku, LTV žurnālistu, Latvijas mediju valodas balvas ieguvēju Jāni Gestī. Sadarbībā ar vietējo ēdināšanas uzņēmumu “Bēzros coffee” brīvā dabā notika tematisks pasākums par zāļu tējām un Līgo svētku tradīcijām “Vasaras smarža tējas krūzē”.

Kopā ar zemnieku saimniecības “Kļavu bites” dravnieci Dagniju Griezi Ziru bibliotēka noorganizēja izglītojošu pasākumu par bišu produktiem veselībai un svētkiem un bišu sveču darbnīcu, kurā darbojās gan bērni, gan pieaugušie. Bibliotēkas vadītāja Raminta Žilinskaite, kura ir arī suņu trenere, sertificēta adžiliti sporta apmācību trenere, ar izglītojošu lekciju, kā saprast suni un nebaidīties no tā, iepazīstināja lielos un mazos apmeklētājus arī Zirās, Užavas un Vārves bibliotēkās. Vairākas nodarbības “Lasām kopā ar četrkājaino draugu” Ziru mazie lasītāji pavadīja kopā ar suņiem papiloniem.

Zemes dienai veltītajā pasākumā Zirās notika pasākums “Rītdiena sākas šodien”, kurā uzaicinātie pārstāvji no Lietuvas uzņēmumiem “Būk su manimi” un “Dirbinyčia” dalījās pieredzes stāstos par to, kas ir sociālā uzņēmējdarbība, kā pareizi šķirot atkritumus, par mantu otreizējo dzīvi, par atbildību pret cilvēces mājām – Zemi.

❖ Lasītāju, interešu klubīni

8 novada bibliotēkās – Ancē, Jūrkalnē, Piltenē, Popē, Puzē, Tārgalē, Užavā un Zlēkās – laika gaitā un ieinteresēto iedzīvotāju ierosināti izveidojušies lasītāju klubīni, kuru dalībnieki tiekas reizi mēnesī. Tikšanās tēmas ir ļoti dažādas – gan ar lasīšanu, novadpētniecību, ceļojumiem, veselību, dārza darbiem, ekoloģiju saistītas. Pasākumu tēmai piemērojoties, tiek izliktas arī tematiskas izstādes un popularizēta grāmata un lasīšana. Visvecākajam – Zlēku bibliotēkas dāmu klubīnam jau 35 gadi, Ances interešu klubīnam “Dažādības” 23 gadi. Klubīni tikuši arī pie nosaukumiem: Jūrkalnes “Post Scriptum”, Tārgales “Atspulgs”, Užavas “Pietur-Zīmes”. Puzes bibliotēkā darbojas novadpētnieku grupa.

❖ “Latviešu grāmatai 500” norises

Ances bibliotēkā izveidota pastāvīga plaukta izstāde – Ances iedzīvotāju atdāvinātās sen izdotās grāmatas. Iesākta informācijas vākšana par dzimtām, kuru īpašumā atradušies šie izdevumi.

Piltenes bibliotēka izveidoja izstāžu ciklu bērnu nodaļā, kas veltīts šai tēmai. Ciklā izlikta izstādes “Grāmata stāsta par Latviju”, “Grāmata ieved Ziemassvētkos”. Vēl vienā ciklā “Iepazīt pasauli ar grāmatu” lasītavā izlikta literatūras izstāde “No latviešu grāmatas pirmsākumiem”. No 2023. gada skatāma novadpētniecības ekspozīcija “Piltenes bibliotēkai 100”

Puzes bibliotēkā atsevišķā plauktā izlikta bibliotēkā pieejamās senās grāmatas “Dārgakmeņi”.

Ugāles bibliotēkā piecsimtgadē norises sasaistītas ar vietējas nozīmes jubilejām – Ugāles Izglītības biedrības, Ugāles Izglītības biedrības bibliotēkas un Ugāles bibliotēkas simtgadēm. Kā nozīmīgi Ugāles kultūras mantojumi tika izceltas Voldemāra Zelmeņa grāmata “Sesku ciema tekātāji” un “Uggulas Teesas Grahmata” (1770. g. Ugāles dzimtkunga J. D. fon Bēra izdotie, visvecākie zināmie privātie Kurzemes muižu likumi Ugāles zemniekiem).

Savu 100. jubileju ar skaistu pasākumu tautas namā atzīmēja Usmas bibliotēka.

Užavas bibliotēkā kopā ar lasītājiem veidota seno grāmatu izstāde “Manas dzimtas grāmatas” Pasākuma “Mans grāmatu stāsts” apmeklētāji sirsnīgās sarunās paceļoja pa bērniības atmiņu takām ar stāstu par savu grāmatu, kas laika gaitā bijusi nozīmīga.

Vārves bibliotēkā izveidota izstāde “Grāmata cauri laikiem”, kurā apskatāmas 20.-30. gados izdotās grāmatas. Tās tiek izmantotas, iepazīstinot bērnus ar bibliotēku un krājumu.

• **Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti**

Aptverošas aptaujas vai pētījumi par Ventspils novada bibliotēku darbu un pakalpojumiem 2024. gadā netika veikti. Vietējās sabiedrības viedoklis par bibliotēku darbu, apmeklētāju vajadzību apzināšana galvenokārt notika individuālās sarunās ar lietotājiem, iedzīvotājiem un pagasta iestādēm. Visbiežāk lietotāju ieteikumi tiek uzklauti krājuma komplektēšanā un pasākumu organizēšanā. Jauni lasītāji tiek piesaistīti, sadarbojoties ar bērnudārziem un sākumskolas klasēm, savukārt pieaugušie – izmantojot kontus sociālajos tīklos un organizējot pasākumus.

• **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām**

Bibliotēku pieejamība personām ar īpašām vajadzībām ir nodrošināta gandrīz visās bibliotēkās. Pēc remonta Piltenes bibliotēkā vecāka gadagājuma lasītāji ir apmierināti ar iespēju ienākt bibliotēkā pa otru ieeju ar uzbrauktuvi un zvana pogu. Arī Vārves un Zūru bibliotēkās pie durvīm ierīkota zvana poga un lietošanas instrukcija tās izmantošanā. Zūrās šo pakalpojumu izmantoja 4. klases meitene ratiņkrēslā, kad pēc skolas ar bibliotēkāra palīdzību otrdienās un ceturtdienās pavada brīvo laiku bibliotēkā, līdz pakal atbrauc viņas vecāki.

Iepriekš sazinoties, lietotājiem ar īpašām vajadzībām un tiem, kuri dažādu citu iemeslu dēļ paši nevar apmeklēt bibliotēkas, grāmatas tiek piegādātas dzīves vietā, iesaistot gan ģimenes locekļus, gan sociālo dienesta darbiniekus, gan citus atsaucīgus bibliotēku lietotājus. Vairāku bibliotēku darbinieces pašas veic piegādi. Katrā novada bibliotēkā šis pakalpojums ticis sniegts 1-7 iedzīvotājiem.

Vides labiekārtošanas būvdarbos Usmā un Zlūkās sakārtota teritorija ap bibliotēkām un nodrošināta pieejamība arī personām ar kustību traucējumiem. Sadarbojoties ar aprūpētājiem, Piltenes bibliotēka apkalpo lasītājus, kas mīt SAC filiālē Landzē.

- **Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā**

2024. gada martā tika noslēgtas vienošanās par sadarbību starpbibliotēku abonementa ietvaros starp Ventpils bibliotēku un novada bibliotēkām, lai sekmētu un pilnveidotu bibliotekāro un informacionālo pakalpojumu nodrošināšanu pielāgotā formātā (audioformātā, palielinātā drukā, vieglajā valodā), kā arī piedāvātu iespēju digitālās audiogrāmatas saņemt elektroniski, izmantojot Latvijas Neredzīgo bibliotēkas audiogrāmatu lejupielādes servisa sistēmu “BALSS” personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām.

Šīs sadarbības ietvaros 2024. gadā Ventpils Gāliņciema bibliotēka piegādāja novada bibliotēkām 101 izdevumu: 76 CDMP3 formātā, 21 palielinātajā drukā un 4 vieglajā valodā.

Pārskata periodā gandrīz visās bibliotēkās viesojās Gāliņciema bibliotekāre Santa Šepetauska, novadot iepazīšanās pasākumus par Neredzīgās bibliotēkas piedāvājumu un nodarbības par Braila rakstu. Nodarbībās aktīvu interesi izrādīja bērnu auditorija, bet pieaugušie diemžēl nebija atsaucīgi. Neatsaucās arī uzrunātie sociālie darbinieki. Tikai dažās bibliotēkās daži lietotāji izvēlējās izdevumus palielinātajā drukā. Viens izsniegums bija grāmatai vieglajā valodā, kas tika lasīta pēc Popes pamatskolas logopēda ieteikuma. Pieprasījums audio grāmatām nav bijis, jo cilvēkiem attiecīgā tehniskā aprīkojuma vai nu nav vai ir grūtības apieties ar diskkiem un to klausīšanos iekārtā.

- **Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām**

Bibliotēku pakalpojumi un pasākumi aptver visas vecumu un sabiedriskās grupas. Bibliotēku aktīvie lasītāji un apmeklētāji pārsvarā ir vidēja vecuma vai seniori.

Pārskata periodā Ances bibliotēka ar saviem resursiem iesaistījās un atbalstīja aktīvo kopienas iedzīvotāju grupu Latvijas Lauku foruma izsludinātajā projektā par “Viedā ciema” nosaukuma iegūšanu. Tika izpildīti pieteikuma kritēriji un izveidota prezentācija par pagasta cilvēku aktivitātēm. Kopīgās pūles vainagojās ar rezultātu un Ance ir Latvijas 38 viedo ciemu statusu ieguvušo pulkā. Turpinājās bibliotēkas un ev.-lut. Rindas draudzes tikšanās un kopīgie filmu skatīšanās vakari un pārrunas par kristīgām tēmām. Kopš 2001. gada bibliotēkā darbojas lasītāju interešu klubīnš “Dažādības” (2024. gadā 9 dalībnieki). Pasākumi par dažādiem izglītojošiem tematiem klubīņa ietvaros tiek rīkoti reizi mēnesī, kas vērtējami kā ieguldījums mūžizglītībā. 2024. gadā lasītāju klubīņam notikuši 10 pasākumi. Sarīkoti arī 2 pieredzes apmaiņas braucieni, kuros vienmēr līdzī tiek ņemti arī bērni un mazbērni, tā ka braucieni izvērsas par lielisku paaudžu mijiedarbību.

Laba sadarbība Jūrkalnes bibliotēkā turpinājās ar vietējo uzņēmēju Artūru Cimošku, kurš rīkoja radošās darbnīcas „Brīvdienas ar mākslinieku”. Tajās tika piesaistīti interesenti uz mākslas nodarbībām, kuras pasniedza meistari ar lielu pieredzi. Nodarbības notika bibliotēkas telpās. Regulāri bibliotēkā tiekas, darbojas un jaunas prasmes apgūst audēju pulciņš “Kodes”.

Piltenes bibliotēkā darbojas interešu kopa – rokdarbnieki, kuri satiekas bibliotēkas telpās reizi mēnesī K.Ozoliņas vadībā.

Popes bibliotēkā izveidojies lasītāju klubīnš, kura biedri pārsvarā ir nestrādājošie pensionāri, pasākumos viņiem pievienojas arī mājsaimnieces. Tematika ir dažāda, piemēram, “Samīļo savu valodu!” (veltīts Dzimtās valodas dienai), “Lai mundrs prāts un ķermenis”, “Vasaras pērlītes atmiņu krellēs es veru” u.c.

Ievērības cienīgs notikums Puzes bibliotēkā ir novadpētnieku grupas izveide, kuras galvenais mērķis ir popularizēt vietējā pagasta vēsturi (vairāk 8.sadaļā Novadpētniecības darbs, 22. lpp.).

Jau otro gadu Tārgales bibliotēkā darbojas sieviešu klubīnš “Atspulgs”, kurš kopā ar citiem pagasta interešu klubīņiem pārskata periodā tikās ar dzejnieci Guntu Grietēnu, mākslinieci Maldu Pornieci, piedalījās tamborētu kvadrātiņu radīšanā Gāliņciema bibliotēkas jubilejas pasākumam apmeklēja muzeju “Senču puteklī” un sēņu festivālu Zirās.

Ugāles bibliotēkai blakus ēkā atrodas grupu dzīvokļi, kuros mīt personas, kurām nepieciešams sociālais atbalsts un uzraudzība. Uz Ugāli viņi pārcēlušies dzīvot nesen. Lai veicinātu viņu iekļaušanos kopienā, 2024. gadā tika piedāvāti 3 pasākumi: literāri muzikāls pasākums sadarbībā ar Ventspils invalīdu biedrību pēc Intas Freibergas un Daces Laksbergas dzeju krājuma “Ceļoties augšup”; Ugāles rokdarbnieču izstādes atklāšana, iepazīšanās ar darbu autorēm, un Ziemeļvalstu literatūras nedēļas lasījums.

Zlēku bibliotēkā jau 35 gadus darbojas interešu kopa – Zlēku pagasta dāmu klubiņš (vairāk pielikumā – raksts laikrakstā “Ventas Balss” 49.lpp.). Nodarbības un pasākumi šai mērķauditorijai notiek vienu reizi mēnesī. Tēmas ir visdažādākās, atbilstoši publikas interesēm. Tēmas iesaka dalībnieces un piedāvā bibliotēka. Aizvadītajā gadā notikuši pasākumi: “Zāļu tējas un citi karsti dzērieni” (vadītāja Līga Reitere), “Februāris – Sveču mēnesis” (dalībnieču stāstījumi par sveču vēsturi un nozīmi tautas tradīcijās), “Adīto zeķu ballīte” (dalībnieces, tērtas zeķes, sarunājas par rokdarbiem), “Meistarklase dekoratīvo puķu podu izgatavošanā”, pēcpusdiena “Uz vasaras sliekšņa” (vasaras puķu audzēšanas pieredze), ekskursija “Rozes Tukumā un apkārtnē”.

- **Uzziņu un informācijas darbs**

Uzziņas un informācija lietotājiem pēc pieprasījuma tiek sniegta uz vietas bibliotēkā, arī telefoniski vai pa e-pastu. Uzziņu interesentu loks ir plašs – tie ir skolēni, studenti, personas, kas meklē informāciju par radniekiem, dzimtajām vietām, senām kartēm u.c. Uzziņu uzskaitē novada bibliotēkas jau no 2022. gada izmanto koplietošanas dokumentu “Bibliotēku darbs”.

Uzziņu tēmas ir visdažādākās: ievērojamākie tūrisma apskates objekti dažādās pilsētās un valstī, 2024. gada LV simboli augu un dzīvnieku valstī, latviešu tautas tradīcijas, maskas un receptes, pūķi latviešu un ķīniešu mitoloģijā, biškopība, dārzkopība, puķkopība, konservēšana, nacionālā pretošanās kustība, dažādas veselības problēmas un ārstniecība, psiholoģija u.c..

Visbiežāk pieprasītas ir uzziņas, kas saistītas ar novada, pagasta vēsturi, iestādēm, uzņēmumiem un personībām. Te jāmin vecie mājvārdi, dzimtu mājas, senās ēkas, suitu uzvārdi, godi un tradīcijas, piekrastes zvejnieku stāsti, Piltenes ebreji un viņu folklorā, etnogrāfiskie raksti, barikāžu dalībnieki, deportētie iedzīvotāji, kurelieši, Zlēku traģēdija, novada dižkoki un dižakmeņi, bākas, bijušie kolhozi un saimniecības, baznīcas un muižas u.c.. Apjomīgākā bija kāda Ugāles iedzīvotāja pieprasītā digitālo foto kopiju kolekcija par padomju laikiem Ugālē, atlasot 1500 fotogrāfiju kopijas.

- **Bibliotēku izglītojošā darbība**

Pārsvārā izglītojošais darbs novada bibliotēkās notiek individuāli. Visvairāk palīdzība nepieciešama sabiedrības grupām ar zemiem ienākumiem. Konsultācijas sniegtas par pakalpojumiem e-vidē (internetbankas, e-pasti, e-adrešes, EID kartes, gada ienākumu deklarācijas, e-paraksta izmantošana, portāla latvija.lv pakalpojumi, Canva, ierakstu veidošana sociālajos tīklos, informācijas meklēšana internetā, informācijas saglabāšana un nosūtīšana e-pastā, dokumentu un veidlapu noformēšana, izdrukāšana, e-katalogu lietošana u.c.).

Mūžizglītības jomā sadarbībā ar Ventspils dizaina darbnīcu “Rade” Ances bibliotēkā notika bezmaksas pop-up klimata darbnīca, kuras laikā iedzīvotājiem bija iespēja atsvaidzināt zināšanas klimata jautājumos un apdrukāt auduma maisiņus, veidojot kombināciju no piedāvātajiem dizainiem.

Ugāles un Usmas bibliotēkās interesentiem noorganizētas tikšanās ar Jaunsardzes centra instruktori un pārstāvi par pensiju plānu veidošanu.

- **Medijpratība**

Sabiedrībai pieejamās informācijas daudzums ar katru dienu palielinās, un šajā situācijā svarīgi kļūst katra cilvēka informācijpratība. Vairākās bibliotēkās notikušas pārrunas ar apmeklētājiem par datu aizsardzību, drošību internetā. Jūrkalnes bibliotēka piedāvāja ikvienam interesentam individuāli konkrētās mēneša dienās e-prasmju apgūšanu. Apmācību mērķis bija sniegt iemaņas bibliotēkas elektroniskajā katalogā atrast interesējošās grāmatas, atrast sev nepieciešamo informāciju internetā, prast izmantot e-veselība, spēt elektroniski veikt norēķinus, iepirkties internetveikalos, u.t.t.

- **Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums**

13 novada publiskās un 4 novada skolu bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un darbā izmanto visus sistēmā piedāvātos moduļus. Ugāles bibliotēkas darbinieki veido bibliogrāfiskos aprakstus novadpētniecības datubāzē. Pārskata periodā vairāk popularizētas iespējas e-katalogā pagarināt, rezervēt izdevumus, tomēr lasītāji daudz labprātāk izvēlas grāmatas pasūtīt pa telefonu vai pa e-pastu.

Tabula "Autorizētie lietotāji"

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	2757	2931	2770	+6; -5
Autorizētie lietotāji kopā	1247	1389	1513	+11; +9
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	449	493	487	+10; -1

Šajā pārskata periodā – jūlijā – radās **traucējumi LNB datu centra** darbībā, līdz ar to gandrīz divas nedēļas BIS ALISE nedarbojās. Tas radīja zināmas grūtības lasītāju apkalpošanā. Saņemot atpakaļ atnestos izdevumus, nevarēja pārbaudīt, vai ir atdoti visi, tāpat arī lasītāji nevarēja pārlicināties, vai konkrēto grāmatu vai periodisko izdevumu viņi nav jau lasījuši. Daļēji bija zuduši arī izsnieguma dati, tāpēc varēja vien paļauties uz lasītāju godaprātu, ka visi izsniegtie eksemplāri tiks atnesti. Arī periodisko izdevumu uzskaitē bija radies juceklis. Traucējumu laikā statistikas dati, saņemto un izsniegto izdevumu eksemplāri tika reģistrēti excel programmā. Kad BIS ALISE darbība tika atjaunota, pamazām visi dati tika ievadīti un sakārtoti, un nekas no bibliotēku krājuma šīs tehniskās problēmas dēļ nav pazudis. BIS darbības atjaunošanas laikā novada bibliotēku darbinieki tika regulāri informēti par esošo situāciju, ieteikti risinājumi un, galvenais, nomierināti. No gaišās puses skatoties, labi, ka tas notika vasarā atvaļinājumu laikā, kad daļa publisko bibliotēku un visas skolu bibliotēkas bija slēgtas.

- **Iekšzemes un starptautiskais SBA**

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	556	456	722
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	193	175	311
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits			101

- **Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā**

Sakarā ar Usmas un Zūru bibliotēku darbinieku slodžu samazināšanu, lietotājiem pieejami tikai pamatpakalpojumi – izdevumu izsniegšana un saņemšana, neliels pasākumu piedāvājums.

Jāsecina, ka pielāgotās literatūras piedāvājums un informācija par Latvijas Neredzīgo bibliotēkas pakalpojumiem nav sasniegusi mērķgrupu. Potenciālajiem lietotājiem nav klausāmierīču, nav, kas palīdzētu darboties ar datu nesējiem.

6. Krājums

• Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Līdz 2024. gada rudenim krājuma attīstībā novada bibliotēkas vadījās pēc katras "... bibliotēkas krājuma komplektēšanas politikas 2014.-2020. gadam". 2024. gada 3. oktobrī tika apstiprināta "Ventspils novada publisko bibliotēku krājumu komplektēšanas un organizācijas politika 2024.-2030. gadam".

2024. gada prioritātes

- ✓ *Uzlabot krājuma kvalitāti, ievērojot tā komplektēšanas un rekonstrēšanas pamatprincipus.*

Pārskata periodā šī uzdevuma izpilde nav viennozīmīgi vērtējama. Izvērtējot jaunieguvumu saturisko kvalitāti, diemžēl jāreķinās ar grāmatu cenu kāpumu. Sekmīgāk veikts krājumu norakstīšanas darbs.

- ✓ *Ieviest daudzveidīgākas darba metodes, lai palielinātu krājuma kustību.*

Lai veicinātu krājuma kustību, tiek veidotas izstādes lasītāju ieinteresēšanai par dažādām tēmām. Lai veicinātu lasītprasmi skolas vecuma bērniem, notiek sadarbība ar skolu.

- ✓ *Rast iespēju piesaistīt līdzekļus dažādu projektu izstrādē.*

Lai iegūtu jaunas grāmatas, bibliotēkas katru gadu piedalās LNB organizētajā mērķprogrammā „Lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija””.

- ✓ *Palielināt starpbibliotēku abonementa kustību, nodrošinot lietotājus ar papildus pieejamību augstvērtīgai literatūrai.*

Bibliotēkas arvien aktīvāk izmanto SBA iespējas, tas labi atspoguļojas SBA rādītāju tabulā. Sadarbībā ar Ventspils bibliotēku lasītājiem ir pieejama augstvērtīga literatūra no ceļojošajām Rotējošā fonda kopām. Atkarībā no rotācijas grafika 2024. gadā pagastu bibliotēkas saņēmušas no 40 līdz 140 izdevumu.

- ✓ *Nodrošināt pielāgotās literatūras, audiogrāmatu u.c. resursu piegādi cilvēkiem ar redzes traucējumiem.*

Lai popularizēto šo krājumu, pārskata periodā sadarbībā ar Ventspils pilsētas Gāliņciema bibliotēku bibliotēkās organizēti pasākumi – gan bērniem un jauniešiem, gan senioriem.

• Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	30248	29889	29606	-1; -1
<i>t. sk. grāmatām</i>	19766	19420	19190	-2; -1
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	10482	10469	10416	-1; -1
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pagastā, pilsētā	2,66	2,67	2,75	+0,2; +3
Krājuma papildinājums no citiem avotiem (dažādi bezatlīdzības dāvinājumi)	4518	3391	3786	-25; +12
Krājuma papildinājums no citiem avotiem (valsts – Bērnu žūrija, Grāmatu iepirkums)	6671	3852	4910	-42; +37

Pēdējos trīs gados pašvaldības finansējums krājumu komplektēšanai palicis praktiski nemainīgs -1 % ietvaros. Taču palielinoties grāmatu cenām, samazinās jaunieguvumu skaits, kas jau sastāda -4 (2023.) un -6 % (2024.) lejupslīdi. 2024. gadā palielinājies privātpersonu un organizāciju dāvināto grāmatu skaits (t.sk. arī grāmatas, kuras 2024. gada nogalē izvēlētas no Rīgas CB Bibliotēku dienesta apmaiņas krājuma). Vērtīgs papildinājums bibliotēku krājumiem ir grāmatu kolekcija mērķprogrammā “Bērnu, jauniešu un pieaugušo žūrija” un izdevumi “Grāmatu iepirkuma programmā publiskajām bibliotēkām”. Pārskata periodā no kopējā pašvaldības finansējuma grāmatu iegādei turpat 20 % ir dažādu bezatlīdzības un 25 % valsts dāvinājumu vērtība.

Lai finansiāli nelabvēlīgos apstākļos lasītājiem būtu nodrošināta iespēja iepazīties un izmantot jaunāko un vērtīgāko literatūru, viens no risinājumiem ir arī Rotējošā fonda grāmatu kopas, SBA pakalpojumi, kā arī e-grāmatu platforma.

Arī finansējums periodisko izdevumu pasūtīšanai palicis nemainīgs, izdevumu cenas savukārt pieaug. Jau abonējot presi 2024. gadam, nebija iespējams saglabāt visu iepriekšējā gadā abonēto izdevumu skaitu.

- **Krājuma pārbaude (inventarizācija)**

Maijā un jūnijā trīs bibliotēkās – Jūrkalnē, Puzē un Vārvē – noorganizētas un ar Ventspils RGB palīdzību veiktas krājumu inventarizācijas, sagatavoti protokoli un iesniegti novada pašvaldības grāmatvedībai.

- **Krājuma rādītāji**

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iep. gadu
Jaunieguvumi kopā	7552	7230	6827	-4; -6
<i>t. sk. grāmatas</i>	3010	2560	2461	-15; -4
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	763	669	673	-12; +1
<i>t. sk. bērniem</i>	855	682	656	-20; -4
<i>t.sk. periodiskie izdevumi</i>	4519	4664	4340	+3; -7
<i>t.sk. dažādi dāvinājumi</i>	579	460	465	-21; +1
<i>t.sk. valsts dāvinājumi</i>	702	348	486	-50; +39
Izslēgtie dokumenti	6068	7039	9658	+16; +37
Krājuma kopskaits	101770	101702	99198	0; -2
Grāmatu krājuma apgrozība	0,46	0,44	0,44	-5; 0
Periodisko izdevumu apgrozība	2,05	1,98	1,73	-4; -12

- **Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā**

No kopējā aktīvo lietotāju skaita bērni un jaunieši sastāda 36 %. Jaunieguvumu skaits bērnu un jauniešu literatūrai no kopējā jaunieguvumu (grāmatu u.c. izdevumu) skaita ir 26,6 %. Nenoliedzami visvērtīgākais papildinājums ir Bērnu žūrijā saņemtie izdevumi, kas no kopēja bērnu literatūras jaunieguvumu skaita sastāda vairāk kā 55 %.

Novada bibliotēkas bērniem un jauniešiem abonē no 1-5 preses izdevumiem. Tie kopā ir 10 nosaukumi – Avene, Avenīte, Baltais Valis, Hello Kitty, Ilustrētā Junioriem, Ilustrētā Junioriem Mini, Lielais Detektīvs, Princeses, Ucīpuci un Vinnijs Pūks.

Diemžēl nepietiekamā finansējuma dēļ tikpat kā netiek iepirktas spēles, puzzles un citas alternatīvās lietas. BIS ALISE ir uzskaitītas 113 dažādas spēles, no kurām vairums ir dažādās akcijās iegūtas vai lietotāju dāvinātas. Reāli bibliotēkās ir vairāk spēļu nekā minēts. Tās vēl nav uzņemtas sistēmā uzskaitē, jo daļai no tām ir īslaicīgs mūžs vai arī lietošanas procesā daļai trūkst dažādu spēles elementu.

2024. gadā, pateicoties Piltenes un Vārves bibliotēku dalībai “Brain Games” 20 gadu jubilejas tūrē, jaunieguvumus papildināja arī 6 jaunas galda spēles.

- **Datubāzes**

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums”

Dabubāze		2022	2023	2024
Letonika	lejuplāžu skaits	1511	1874	3408
News	lejuplāžu skaits	1229	365	782

- **Krājuma un datubāžu popularizēšana**

Tradicionālas bibliotēku krājumu popularizēšanas metodes ir literatūras izstādes, individuālas pārrunas, sarunas par grāmatām, pasākumi. Izstādes tiek veltītas rakstnieku, dzejnieku jubilejām, valsts svētkiem, kultūrvēsturiskiem notikumiem un citām tēmām, izmantojot bibliotēkā pieejamos resursus. Par bibliotēku aktivitātēm regulāri tiek publicēta informācija Ventspils bibliotēkas mājas lapā, novada pašvaldības izdevumā “Ventspils novadnieks” bibliotēku sociālajos tīklos. Viens no operatīvākajiem un arvien biežāk izmantotajiem saziņas rīkiem ir WhatsApp lietotne viedtālruniņiem. Pārskata periodā gandrīz visas bibliotēkas iekļāvušās katra vietējā pagasta iedzīvotāju WhatsApp kopchatā vai arī pašas izveidojušas savas bibliotēku lietotāju grupas, kuras tad arī saņem informāciju par bibliotēku aktualitātēm. Gandrīz visas bibliotēkas savos sociālo tīklu kontos ievieto jaunāko grāmatu galerijas un lasītāko grāmatu topus.

Krājumu popularizējošās izstādes visbiežāk veltītas rakstniekiem – mēneša jubilāriem. Iesaistoties Ventspils bibliotēkas organizētajā konkursā un grāmatu bingo akcijā “Kultūras kanons literatūrā”, arī novada bibliotēkas aicināja savus lasītājus tajā piedalīties un izstādēs izvietoja nominēto autoru grāmatas. Lai pievērstu lasītāju uzmanību jau plauktos atliktām grāmatām, veidotas dažādas tematiskas daiļliteratūras izstādes, izceļot ziemas un rudens vakaros lasāmas grāmatas, vasaras un mīlas romānus, zvejnieku stāstus, dzīvesstāstus u.c.. Nozaru literatūras krājums atspoguļots izstādēs, kas veltītas dažādām Pasaules dienām – valodas, redzes, veselības, bišu, dzīvnieku, tūrisma, fotogrāfijas dienām, Starptautiskajai paldies dienai. Tematiskas izstādes bijušas veltītas puķkopībai, dārzu un dārzenkopībai, ārstniecības augiem, sēnēm, putniem un dzīvniekiem. Vēstures tematikai veltītas izstādes Baltu vienības, Lāčplēša un valsts proklamēšanas dienām, genocīdam, leģendārām personībām u.c..

Gada garumā katru mēnesi Piltenes bibliotēkā tika veidots izstāžu cikls “Iepazīt pasauli ar grāmatu”, lai popularizētu krājumā esošo literatūru par dažādiem pasaules reģioniem, tajos dzīvojošajiem autoriem, kā arī vēsturi, politiku, arī izstāde par latviešu grāmatas pirmsākumiem. Tematiskās un daiļliteratūras izstādes – “Ar smaidu!”, “Kad uzzied grāmatu dārzs”, “Noslēpumi un mīklas augusta noskaņai”, “Atvasaras saulē dejo dzeja”, “Skatīties un ieraudzīt”, “Dzīvesstāsti Latvijā”, kā arī izstādes, veltītas viesiem – Evijai Gulbei, Gundegai Repsei. Bibliotēkas lasītāju klubiņa novembra tēma bija – grāmatas par Latviju. Tāpat no aprīļa līdz decembrim 6 dalībnieki iesaistījās bibliotēkas izveidotajā spēlē Grāmatu Bingo, izlasot kopā 8 grāmatu komplektus (pieaugušajiem bija jāizlasa – 10 grāmatas, bērniem – 8).

Interesantu izstāžu ciklu ar sērijām “Viss par un ap mārītēm / spārēm un taureņiem / bitēm un kamenēm / skudrām / vabolēm / kukaiņiem” turpināja Puzes bibliotēka, izliekot grāmatas, kuras parāda, kas mīt bibliotēkā – redaktore, autore, fotogrāfe, sastādītāja, vēsturniece, teātra vēsturniece, māksliniece, folkloriste, kordiriģente, farmaceite, daktere, rakstniece, modes dizainere u.c. un, protams, attiecīgie kukaiņi kā tēli romānos, pasakās, dzejoļos un stāstos.

Popes bibliotēka saviem lasītājiem piedāvāja izvēlēties grāmatas, kuras liek pasmaidīt, kurām nosaukumā ir vārds ‘mīlestība’, kuras sākas ar burtu ‘o’, grāmatas ar ziliem, dzelteniem, rozā vākiem un taureņiem uz tiem. Augustā izstāde “Šomēnes suminām Lindas” bija veltīta latviešu rakstniecēm, kuru vārds ir Linda.

Lai pievērstu uzmanību datubāzēm un e-resursiem, gandrīz visās bibliotēkās izgatavotas ilustratīvas grāmatzīmes vai bukleti, kas apmeklētājiem pieejami līdžņemšanai. Šie materiāli noder, sniedzot individuālās konsultācijas lasītājiem, kā arī pirms pasākumiem, informējot apmeklētājus par bibliotēku pakalpojumiem. Datubāzes tiek popularizētas arī sociālajos tīklos. Vairākas bibliotēkas izsniegušas paroles ieinteresētajiem lietotājiem (studentiem, pedagogiem, čaklākajiem lasītājiem) Letonikas izmantošanai attālināti. Puzes bibliotēkā skolēniem gan mācību procesā, gan bibliotēkārājās stundās tika doti dažādi uzdevumi, kuru atrisināšanā bija nepieciešamība atrast informāciju abās abonētājās datubāzēs, piemēram, atrodi šīs dienas jubilāru letonika.lv vai atrodi jaunākās ziņas “Latvijas Avīzē”. Vairākas bibliotēkas izmanto Lursoft laikrakstu bibliotēkas preses aģenta pakalpojumu. Aģents regulāri sūta informāciju par jaunākajiem rakstiem, kas atbilst pieprasītajai tēmai. Ugālē tās ir – Ugāle, ievērojamie ugālnieki un kurelieši. Tādējādi regulāri tiek papildināts novadpētniecības krājums ar preses izdevumu rakstiem par Ugāli un kureliešiem.

- **Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”**

Grāmatu iepirkumu viennozīmīgi pozitīvi novērtēja visas novada bibliotēkas. Pārskata periodā RGB metodiķis atkārtoti izveidoja koplietošanas dokumentu, kas bibliotekāriem atviegloja grāmatu izvēles procesu katras bibliotēkas atvēlētajā summā 168,53 eiro apmērā. Kopējā summa uz novadu – 2190,89 eiro. Kopējais ieguvums – 177 eksemplāri, katrai bibliotēkai saņemot no 12-16 grāmatām. Lai grāmatas būtu vieglāk atlasīt, e-katalogā bibliogrāfiskajā aprakstā pievienots lokālais atslēgvārds, kā arī parametrs izsniegumu statistikai. Saņemtie izdevumi tika popularizēti jauno grāmatu dienās, izstādēs, arī bibliotēku sociālajos tīklos.

- **Darbs ar parādniekiem**

Darbs ar parādniekiem notiek regulāri. Tiem lasītājiem, kas, reģistrējoties bibliotēkā, norādījuši savu e-pasta adresi, tiek nosūtīts atgādinājums par nenodotajiem izdevumiem. Savukārt tiem, kas nelieto e-pastu vai nav to norādījuši, atgādināšana notiek ar tālruņa zvana vai SMS palīdzību. Pagastu centros dzīvojošos lasītājus, kas pārsvarā aizmāršības dēļ kļuvuši par parādniekiem, nereti izdodas uzrunāt mutiski. Tādi, kuri ignorē jebkādas atgādinājumus, ir vien daži. Biežāk neizdodas atgūt grāmatas no tiem lasītājiem, kuri mainījuši dzīvesvietu, pārcēlušies uz dzīvi citur Latvijā vai uz ārzemēm. Sadarbībā ar kolēģiem no citām bibliotēkām izdevies atgūt grāmatas. Gadījumos, kad lasītāji visus atgādinājumus ignorē, vai arī pārcēlušies, grāmatas nākas norakstīt. Grūti atgūt bibliotēkas grāmatas, ja lietotājs aizgājis viņšaulē un grāmatas palikušas pie lietotāja. Tad jāsazinās ar mirušā tuviniekiem, jo ir bijuši vairāki gadījumi, kad grāmatas tiek izmestas laukā.

Bērniem visbiežāk tiek rakstītas vēstulītes par kavētajām grāmatām, apzinīgākiem pietiek ar mutisku atgādinājumu. Atgādinājums e-pastā vecākiem tiek uztverts diezgan nopietni, tad arī vecāki ir informēti par bērnu paņemtajām un neatgrieztajām grāmatām. Tiek uzrunāti skolu klašu audzinātāji, lai skolēniem klasēs atgādinātu par laikus nenodotajām grāmatām.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

• Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Pārskata periodā darba ar bērniem un jauniešiem vispārīgie rādītāji ir nevienmērīgi. Pēc PLMP datiem uz 2025. gada 1. janvāri novadā bērnu jauniešu līdz 18 gadiem skaits ir samazinājies par 7%. Samazinājies arī kopējais bibliotēkās reģistrēto bērnu un jauniešu skaits (-7%), izsniegums (-3%), toties pieaudzis apmeklējumu skaits (+11%) un bērnu līdz 16 gadiem literatūras izsniegums (+9).

Bērni un jaunieši bibliotēkās darbojas pie datoriem, izmanto savos telefonos WiFi vai spēlētājspēles. Žurnālus un grāmatas visbiežāk uz vietas lasa sākumskolas bērni, jaunieši to dara arvien retāk. Savukārt lielāko apmeklējuma skaitu veido skolas vecuma bērni un visvairāk tieši sākumskolas skolēni, jo, beidzoties stundām, daudziem skolas bērniem jāgaida autobuss 2-3 stundas.

Galvenās aktivitātes bibliotēkās darbā ar bērniem bija iesaistīšanās Bērnu žūrijas lasīšanas veicināšanas programmā (11 bibliotēkās), Ziemeļvalstu literatūras nedēļā, bibliotēkārās stundas par dažādiem tematiem, radošas nodarbības, priekšā lasīšanas stundas, spēļu dienas, ekskursijas čaklākajiem lasītājiem u.c.. Vasaras brīvlaikā notikušas kopīgas grāmatu lasīšanas brīvā dabā.

Ventspils bibliotēkas projektā “Rakstnieks lauku bibliotēkā / Lasāmvieta” piecās pagastu bibliotēkās un skolās tika noorganizētas tikšanās ar autoriem – ar Eviju Gulbi Ugāles un Piltenes bibliotēkās, ar Inesi Zanderi Tārgales pamatskolā un Zlēku kultūras namā, Viesturu Ķeru Puzes bibliotēkā.

• Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Gandrīz visās bibliotēkās ikgadējs pasākums ir pirmsskolas audzēkņu vai 1. klases skolēnu bibliotēkas apmeklējums, kura laikā bērni apgūst pirmās zināšanas par bibliotēku, krājumu un kārtojumu tajā, mācās atrast katrs savu grāmatu. Nodarbībās ar izkrāsojamām darba lapām vairāku bibliotēku jaunākie lasītāji izzināja Latvijas vēsturi un simboliku.

Piltenes bibliotēkā ar spēles elementiem “Ātrajā bingo” mazi un lielāki apmeklētāji izspēlēja orientēšanos bibliotēkā. Piltenes pamatskolas 5. klase piedalījās projekta “Skaļā lasīšana” I kārtas sacensībās; uzvarētāja Anna Uzpila piedalījās arī reģionālajā finālā Ventspilī. Pamatskolas vasaras nometnes “Kopā darām!” ietvaros bibliotēka vadīja radošas nodarbības divām vidēja vecuma skolēnu grupām – iepazīstināja ar grāmatām par vides aizsardzību un darināja papīru no makulatūras. Radošās nodarbībās Liendienās bērni apguva olu mandalu krāsošanu; Ziemassvētkos eglītes rotāšanai izmantoja tautasdziesmu kartiņas, no atsevišķām rindkopām saliekot pantiņā.

Puzes bibliotēkā skolotājiem un skolēniem bija iespēja mācību stundas pavadīt bibliotēkā, piemēram, sociālās zinības, vēsture, apkārtnes mācības pirmsskolā u.c.. Bibliotēkas novadpētniecības materiāli tika izsniegti klasēm līdzņemšanai. Bērni individuāli saņēma gan konsultācijas, gan mācības darbā ar datoriem, gan ieteikumus bibliotēkas krājuma izmantošanā mācību procesā. Mācību gada sākuma pirmajos mēnešos bibliotēkā bija izlikta nozaru literatūras izstādes par derīgām grāmatām, ko izmantot mācību procesā “Skolēn, tev noderēs!” un “Skolotāj, tev noderēs!”. Sadarbībā ar Ventspils bibliotēkas Reģionālo mācību centru 10 jaunie pužiņi velo apmācībās “Brauc droši” apguva ceļu satiksmes drošības noteikumus, lai pēc tam iegūtu velosipēdista tiesības. Jūnijā bibliotēka ar trim radošām nodarbībām “Mana grāmatzīme” piedalījās Puzes pamatskolas organizētajā vasaras nometnē. Bibliotēkā regulāri notika radošas darbošanās, vairākas no tām organizētas pa vecuma grupām vairākas dienas: “No sirsniņas uz sirsniņu” – Valentīndienas apsveikuma kartītes, darbs ar apjoma (embossing) krāsām, “Mammu, Tu esi labākā!”, darbs ar kreppapīru, trīs pasākumi, “Mana grāmatzīme”, darbs ar papīru, līmlenti, sizzix (griešanas un reljefa iespiedējs) un lamināta plēvi.

Tārgales bibliotēkā 6. klases audzēkņus iepazīstināja ar datubāzes “Letonika.lv” izmantošanas iespējām un 4. klases skolēnus “Droša interneta” dienās par interneta lietošanas kļūdām.

Ugāles bibliotēkas jaunākie lasītāji labprāt izmantojuši SBA pakalpojumus – no vairākām bibliotēkām pasūtītas grāmatas, kas nav bērnu nodaļā, palielinājies grāmatu skaits angļu valodā. Sadarbībā ar Ugāles vidusskolas vecākiem, tika sagatavots skolas Popielas priekšnesums, kura mēģinājumi notika bibliotēkas telpās. Sadarbībā ar Jaunsardzes centra instruktori Unu Upīti notika informatīvs pasākums par barikādēm un “Tulpju karoga” stādīšanas akcija. Bibliotēka iesaistīja bērnodārza un vidusskolas audzēkņus, vecākus un pedagogus akcijas “Drosmes kastes”, piepildīšanā ar rotaļlietām Bērnu klīniskajai universitātes slimnīcai. Sadarbībā ar Ugāles evaņģēliski luteriskās baznīcas draudzi vasarā notika kristīgo mācību dienas nometne un ar jaunā mācību gada sākumu, reizi mēnesī diskusijas par kristīgām tēmām, ko vadīja kristīgās mācības skolotāja Sandra Leigute.

Pasaules ūdens dienā Užavas bibliotēkas jaunākie lasītāji iesaistījās nodarbībās un pārrunās “100 veidi kā tu vari palīdzēt zemei”. 1. klases skolēni bibliotēkārājā stundā uzzināja par uzvedību un lietošanas noteikumiem bibliotēkā. 2. klases skolēni bibliotēkārājā stundā iepazinās ar vārdnīcām. Dažāda vecuma skolēniem notika vairākas bibliotēkārās stundas par datubāzēm un informācijas meklēšanu tajās, pārrunas par medijpratību. Drošāka interneta dienās bērni minēja krustvārdu mīklas par drošību internetā.

Vārves bibliotēkā divas reizes mēnesī notika radošas nodarbības pirmsskolas vecākās grupiņas bērniem, kurās mācījās atrast grāmatu bibliotēkas krājumā, izzināja draudzības un apkārtējās vides noslēpumus. Izbraucienos uz VIZIUM bērniem bija iespēja izzināt zinātnes pasauli un jātnieku sporta klubā “Demora” nodarbības un izjādes ar zirgiem.

Vairākās nodarbībās Ziru bibliotēkā kopā ar grāmatu un četrkājainu draugu suni bērni mācījās uzņemties atbildību par pieradinātiem mīļdzīvniekiem, kā saprasties ar suņiem, kā rīkoties dažādās situācijās, kad satieci ar svešiem no suņiem.

- **Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

Pēc pamatskolas slēgšanas Ances bibliotēkas galvenā mērķauditorija bija pirmsskolas bērni. Bibliotēkārājās stundās bērniem noorganizēti izglītojoši pasākumi/bibliotēkārās stundas “Sīki putni, diži”, “Kas zied un zum manā piemājas pļavā?”, iepazīšanās ar bibliotēku un Bērnu žūrijas grāmatu lasījumi.

Lai veicinātu lasīšanu un popularizētu grāmatu krājumu, 2024. gadā katru mēnesi Piltenes bibliotēka veidoja grāmatu izstādes ciklā “Ja tev patīk lasīt par dzīvniekiem” par dažādu dzīvnieku tēlojumu grāmatu lappusēs, bet decembrī uzsāka jaunu izstāžu ciklu “Latviešu grāmatai 500” ar izstādi – “Grāmata ieved Ziemassvētkos”. Pirmsskolas vecuma bērnu lasītprasmes veicināšanai turpinājās pastāvīga ekspozīcija “Lasīt var iemācīties tikai lasot” ar vecumam un prasmēm atbilstoši atlasītām grāmatīnām, bet pusaudžiem lasītāju augstāk vērtēto grāmatu izlase “Bet ko lai lasa?”, papildināta ar no interneta izgūtām, citu lasītāju rakstītām grāmatu anotācijām un ieteikumiem. Gandrīz visa gada garumā bibliotēkā norisinājās akcija “Grāmatu bingo”, kurā bērniem bija jāizlasa grāmatas 8 tēmās – par dzīvniekiem, par kādu noslēpumu (detektīvs), pasakas par fantastiskām būtnēm, dzejoļu grāmatas, enciklopēdijas vai grāmatas par zinātni, grāmatas, kuras nosaukumā ir cilvēka vai dzīvnieka vārds, citu ieteiktas un brīvas izvēles grāmatas. Ziemeļvalstu literatūras nedēļā divos pasākumos pirmsskolas bērni lasīja grāmatas “Nelūgtie ciemiņi” un “Ir mēness zelta kuģis”, fotoprezentācijā iepazinās ar dzīvi Ziemeļvalstīs, kā arī krāsoja attēlus.

Pirmsskolas grupu bērniem Popes bibliotēkā notikušas bibliotēkārās stundas “Pasaku vecmāmiņas brīnumzemē”, “Āboli bolās”, “Rībkājis atrod draugu” u.c. Ziemeļvalstu literatūras nedēļā notika Rītausmas lasījums vecākās un sagatavošanas grupas audzēkņiem. Skolēniem domātie pasākumi notikuši brīvlaikos – izklaidējoša un radoša pēcpusdiena “Pavasaris jau tepat aiz stūra” pavasara brīvlaikā, izzinošas un jautras aktivitātes “Aizej tur, atrodi to!” rudens brīvlaikā. Vasaras brīvlaikā notika kopīga grāmatu lasīšana āra lasītavā.

Adaptētu “Skaļās sa-lasīšanas” pasākumu cikli organizēja Puzes bibliotēka, sadarbojoties ar pamatskolas visām klasēm. Ideja ir tāda pati kā Skaļās lasīšanas sacensībai – izvēlas grāmatu, izlasa

to, pastāsta par to citiem un izteiksmīgi izlasa kādu fragmentu. Šis pasākums prasīja diezgan nopietnu sagatavošanos, jo katrs skolēns nāca uz bibliotēku, sameklēja visatbilstošāko grāmatu. Pēc tam ik pa laikam bērni un jaunieši bija jāpaskubina par grāmatas izlasīšanu. Noslēgumā pa vecuma grupām tika noorganizēti noslēguma pasākumi, kopā tie bija četri. Protams, vistalantīgākais, visemocionālākais un visatraktīvākais saņēma balvu. Veiksmīgs un jautrs pasākums bija “Detektīvi aktivizējas”, kurā piedalījās visas Puzes pamatskolas klases. Katrs skolēns saņēma uzdevumu, piemēram, atrodi 8.-9. klases daiļliteratūras plauktos Lorijas Holsas Andersones grāmatu “Runāt”. Šajā grāmatā bija nākamais uzdevums, piemēram, atrodi novadpētniecības istabā mapi “Pužiņi pasaules karos”, kur sekoja nākamais uzdevums u.t.t. Pasākumā labprāt iesaistījās arī skolotāji.

Dažādos pasākumos Tārgales bibliotēku apciemoja 6-gadīgo bērnu pirmsskolas grupiņas. Janvārī iepazīna Margaritas Stārastes grāmatas pasākumā “Es un mani draugi”, pavasara mēnešos – “Pavasara atnākšana”, “Kad putni atlido”, Māras Cielēnas jubilejai veltīts dzejas pasākums “Bērzu ballīte, rudenī ‘Miķeļdiens’, decembrī “Ziemassvētkus gaidot”. Viesojoties Tārgales pamatskolā, 4 grāmatu apskatos bibliotekāre iepazīstināja ar Bērnu un jauniešu žūrijas grāmatām. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas Rīta stundās skolēni trīs pasākumos iepazīna Islandi – stāstījumus un lasījumus par Islandes dabu, vulkāniem, ūdenskritumiem.

Pārskata periodā ļoti aktīvi ar blakus esošo bērnudārzu sadarbojās Ugāles bibliotēka. Regulāri, katru nedēļu bērnudārza grupiņas – Sprīdīši, Kukainīši ciemojās viens pie otra uz kopā lasīšanas brīžiem ar Bērnu žūrijas, jaunākajām un dažādu autoru grāmatām. Gada lielākais pasākums bibliotēkā bija novadpētniecības pārgājiens projektā “Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums” (vairāk 9. sadaļā “Projekti”, 26.lpp., 41.lpp.). Februāris bibliotēkas bērnu nodaļā bija veltīts Margaritai Stārastei, bērni katru nedēļu ciemojās bibliotēkā vai bibliotekāre viesojās bērnudārzā, lai lasītu autores grāmatas un radītu savas ilustrācijas grāmatu varoņiem. Aprīlī kopā lasīts un iepazīts novada rakstnieks Herberts Dorbe. Tautas dziesmu stafetē bibliotēka atzīmēja Krišjāņa Barona dzimšanas dienu. Veiksmīga bija akcija “Vasaras labākais lasītājs”, kas veicināja grāmatu izsniegšanu vasaras periodā, kad bērni parasti mazāk apmeklē bibliotēku. Arī vecāki tika aicināti mudināt bērnus lasīt grāmatas vasarā. Balvā – 15 labākie grāmatu lasītāji brauca uz Pārventas bibliotēku, lai izspēlētu izlaušanās spēli. Bibliotēka izmēģināja ko jaunu – ikmēneša ierasto kopā lasīšanu pārcelt ārpus telpām. Iekārtojoties laukumīnā pie bibliotēkas un saulītes apspīdēti, bērni lasīja Māras Cielēnas grāmatas. Aicinot būt radošiem un apģērbties nebēdnīgi un ačgārni, jo vasarai tas piestāv, kopā ar Pepiju Garzeķi bērni lasīja, dziedāja Pepijas dziesmas un skatījās fragmentus no Pepijas Garzeķes izrādes ierakstiem un ēda pankūkas.

Usmas bibliotēka pirmajā pusgadā, aktīvi sadarbojoties ar tautas namu, kopā salasījās palaidnīgo pasaku pēcpusdienās, Pifa piedzīvojumos, Brīvdabas skapja atvēršanā (vairāk 9. sadaļā “Projekti”, 27.lpp., 46.-47.lpp.). Radoša pēcpusdiena “Vasarai pa pēdām” ar plašu rakstnieces Mirdzas Kļavas simtgadei veltītu grāmatu izstādi notika tautas namā.

“Ziemas grāmatu bingo” noorganizēja Užavas bibliotēka. Izlasot pēc pašu izvēles kādu pasaku, Margaritas Stārastes grāmatu, grāmatu baltos vākos, ar ‘ziemas’ vārdu nosaukumā un sniegu uz vāka, bērni saņēma pārsteiguma balvu – vietējā uzņēmuma “Bērzos coffee” pankūku meistarklasi.

Augustā pagasta svētku ietvaros Vārves bibliotēka piedalījās Luīzes Pastores “Mākslas detektīvā”, kurā bērni kopā ar vecākiem izliktajos mākslas darbos atpazīna iedotos paraugus un risināja krustvārdu mīklu, lai atrastu atmiņējuma atslēgvārdu. Bērnudārza vecākās grupiņas regulārajās ciemošanas reizēs bērni iepazīna grāmatas par putniem ziemā, olām dzīvnieku pasaulē, kukaiņiem, “Kas aug parkā”, Runci zābakos, Annas Oņihimovskas “Klimpas kungu un burinieku”, Margaritas Stārastes Ziļuku, Viļa Plūdoņa Eža kažociņu. Pēc grāmatu lasījumiem un stāstījumiem uz sagatavotām uzdevumu lapām bērni apliecināja savas iegūtās zināšanas radošās nodarbībās zīmējot, krāsojot, veidojot, atminot.

Zlēku bibliotēkas jaunākie lasītāji grāmatu izstādēs un tematiskās pēcpusdienās iepazīna Margaritas Stārastes, Ineses Zanderes, Herberta Dorbes, Māras Cielēnas darbus.

- **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem**

Piltenes bibliotēka. *Pati galvenā problēma - demogrāfiskā situācija un optimizētais skolu tīkls. Piltenes vidusskola ar 2021/2022. mācību gadu reorganizēta par pamatskolu, līdz ar to jauniešiem pēc 9. klases Piltene kļūst par guļamrajonu, bet visas aktivitātes saistās ar Ventspili vai citām tālākām vietām. Tas attiecas ne tikai uz vidusskolas vecuma jauniešiem, arī jaunāku bērnu izglītošanai daļa vecāku izvēlas Ventspils skolas vai kaimiņpagasta Tārgales skolu. Izjūtams arī psiholoģiskais nogurums, spriedze un paradumu maiņa sabiedrībā, lielā mācību un ārpusskolas izglītības, sporta u.c. noslodze aktīviem un motivētiem bērniem, arī starp tiem bērniem, kuriem patīk lasīšana un kuri iesaistās Bērnu žūrijā, arvien mazāk ir to, kam pietiek laika un pacietības iesāktu novest līdz galam.*

Popes bibliotēka. *Lai piesaistītu bibliotēkai vairāk jauno lasītāju, ir jāizdomā iespējami interesantas un viņus uzrunājošas aktivitātes, piemēram, "Grāmatu bingo" skolēniem, "Atnāc man līdzī pēc grāmatiņas!" pirmsskolēniem, iesaistot vecākus. Kā pamudinājums var kalpot arī dažādas ekskursijas čaklākajiem lasītājiem.*

Puzes bibliotēka. *Varētu vēlēties, lai bērni un jaunieši lasa, bet, ja vecāki nelasa, tad bērniem ar nav tādas vēlmes. Pa retam gadās problēmas ar pasākumu laikiem, bet sarunu ceļā viss ir atrisināms.*

Ugāles bibliotēka. *Ar mācību gada sākumu izgaismojās bērnu savstarpējo attiecību pasliktināšanās un agresivitāte. Bērnu bibliotēkas vadītājam ir jāiegūst papildu iemaņas, lai spētu paredzēt bērnu agresivitātes uzplūdus un laicīgi tos novērstu. Kā trūkumu varu atzīmēt darbinieka nepilno darba slodzi, kas nozīmē, ka visi rakstiskie darbi (atskaites, plāni, raksti avīzēm un sociāliem tīkliem) tiek rakstīti ārpus bibliotēkas darba laika.*

Zlēku bibliotēka. *Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem ir nelielais bērnu skaits, skolas trūkums pagastā. Galvenais pasākumu laiks skolēniem ir skolu brīvlaiks, kad visi bērni ir uz vietas un viņiem pievienojas pilsētu bērni, kas ciemojas pie radiem laukos. Vasarā bibliotēku apmeklēja zēns, kurš nerunā latviski, taču, tas viņam netraucēja piedalīties pasākumā "Paliec sveika, vasariņa!" Pasākums viņam ļoti patika veicamo aktivitāšu un nopelnīto balvu dēļ.*

Zūru bibliotēka. *Ir daži bērni, kuri grib būt skaļāki par citiem, grib bibliotēkā spēlēt paslēpes, aizmirstas vārdiņš "labdien", ienākot telpās, virsdrēbju noģērbšana pirms sēsties pie datora, līdzī paņemto čipsu un konfekšu ēšana pie datoriem. Pēdējā laikā savstarpējās sarunās neiztiek bez rupjiem vārdiem, sevišķi zēnu starpā. Lielākās problēmas saskatu, ka ar bērniem ģimenēs netiek runāts, netiek audzināta pieklājība, netiek likts atvainoties, ja esi vainīgs. Otrkārt, šajā gadsimtā tik strauji attīstās IT ierīču izmantošana, ka bērniem visa dzīve apstājas, ja kādu dienu nestrādā dators vai telefons. Šodienas bērni ir nervozi un liekas pārslogoti. Izeju redzu daudz runāt ar bērniem un jauniešiem.*

8. Novadpētniecība

- **Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes, jauninājumi novadpētniecības darbā**

Kultūras mantojuma apzināšana ir viens no galvenajiem uzdevumiem, lai saglabātu vietējo vēsturi nākamajām paaudzēm. Novada bibliotēkas sadarbojas ar vietējiem iedzīvotājiem vēsturisko materiālu izpētē un apzināšanā. 5 darbinieces apmeklēja Latvijas bibliotekāru novadpētniecības konferenci “Bibliotēku un novadpētnieku sadarbība: lokālās kultūrvides resursu veidošanai un piederības izjūtas veicināšanai ikvienam”.

Puzes bibliotēkas vadītāja apmeklēja arhīvus, muzejus, lai iegūtu jaunus faktus un papildinātu esošos materiālus par Puzes pagastu.

Jauninājums – no 2024. gada marta Puzes bibliotēkā darbojas 10 vietējie novadpētnieki, kas ne tikai vismaz reizi mēnesī tiekas un pārrunā paveikto vai iecerēto, bet kopīgi papildina bibliotēkā jau esošo novadpētniecības materiālu klāstu un organizē dažādus pasākumus – tikšanās. Pagasta iedzīvotājiem un citiem interesentiem bija iespēja tikties ar Puzes pagasta vairāku dzimtu pētnieci Inesi Silu, vēstures doktoru Uldi Neiburgu, arheologu, Ventspils muzeja direktora vietnieku Armandu Vijupu, zoologu Vilni Skuju, dziedātāju Andri Daņiļenko un tēlnieku Edvīnu Krūmiņu. Katra tikšanās bija sasaistīta ar Puzes pagastu – dzimtu pētīšanas iespējas, kurelieši, arheoloģiskie izrakumi Puzes pagastā, smilšu krupis un citi zvēri Puzes pagastā un ievērojamu cilvēku atmiņas, Puzes pagasta kultūras dzīvē 80-tajos gados. Novadpētnieku interešu grupa vasarā devās izbraucienā uz Nacionālās pretošanās kustības muzeju Rendā. Kopā ar novadpētniecības entuziastu Agri Āboliņu ir apciemoti vairāki vecie cilvēki, iegūti jauni materiāli, apzināti cilvēki fotogrāfijās u.c. Savukārt vadītājas braucieni uz LVVA arī ir devuši daudz informācijas par pirmskara Puzi.

- **Novadpētniecības krājums**

Novadpētniecības krājumu bibliotēkās veido iespaiddarbi, tematiskās mapes ar materiāliem no periodikas, fotoalbumi, digitalizētas fotogrāfijas, CD par vēsturi, vietām, ievērojamām personībām, vietējās kultūras un sabiedriskās dzīves norisēm u.c.. Bibliotēkās savāktie novadpētniecības materiāli tiek izmantoti tematiskajos pasākumos, popularizēti izstādēs (par barikādēm un deportācijām) un komunicējot ar lasītājiem, pēc pieprasījuma izsniegti bibliotēkas lietotājiem. Materiālus izmantojuši skolēni mācību procesā, dzimtu pētnieki un vēstures interesenti. Novadpētniecības darbā tiek izmantotas un bibliotēku apmeklētājiem popularizētas LNB datu bāzes <https://digitalbiblioteka.lv/>, www.zudusilatvija.lv, www.raduraksti.lv, www.garamantas.lv, www.periodika.lv. Vairākas bibliotēkas izmanto Lursoft laikrakstu bibliotēkas preses aģenta pakalpojumu, regulāri saņemot informāciju par jaunākajiem rakstiem, kas atbilst bibliotēku pieprasījumam.

Kopumā novada bibliotēkās ir pieejamas 189 digitālas kolekcijas, kuras pieejamas lokāli atsevišķos datoros. Pārskata periodā digitalizēti 60 teksta dokumenti, 1076 dokumentu lappuses, 3924 attēlizdevumi.

- **Novadpētniecības darba popularizēšana**

Bibliotēkas sociālo tīklu vietnēs publicēja notikušo pasākumu galerijas un ieteica arī Ventspils pilsētas un novada kultūras un sabiedriskās dzīves norises.

Pārskata periodā Jūrkalnes bibliotēkā uzsākts un pabeigts darbs par ceļa krustienu suitu novadā, pie kuriem notiek Maija dziedājumi. Materiāls publicēts <https://suiiti.lv/cela-krusti-un-kapelinas-suitu-novada>. Vākti un apkopoti vietējo zvejnieku stāsti un kulinārais mantojums. Izveidotas trīs novadpētniecības pārnēsājamās planšetes, kuras veltītas Jūrkalnes vārdam 100 gadu jubilejā. Bijusī vēstures skolotāja Marija Janvāre kā bibliotēkas brīvprātīgā darba veicēja apkopojusi jūrkalnieku uzvārdus un vietvārdus, kuri tiks sistematizēti un ievietoti mājaslapā www.suiiti.lv. Koplietošanas tiešsaistes sociālā tīkla tīmekļa vietnē <https://www.youtube.com> skatāmi pasākumu video, kas

notikuši suitu novadā. Vasaras sezonā Jūrkalnes pagastā ir liels tūristu pieplūdums, un bibliotēkas vadītāja sniedza gida pakalpojumus, 16 ekskursantu grupām sniedzot informāciju par Jūrkalnes sendienām un mūsdienām. Interesentiem tiek rādīta 7 minūšu filma “Nosargāt gadsimtus”, kurā atspoguļotas suitu tradīcijas un vēsture.

Piltenes kopienas aktīvistu veidotajā vēstures izzināšanas pasākumu ciklā “Stāsti cauri gadsimtiem” Piltenes bibliotēka uzņēma lielu skaitu interesentu, iepazīstināja ar novadpētniecības materiālu krājumu (foto albumus, tematiskās mapes), skatījumu uz Pilteni dažādu rakstnieku darbos. 2024. gada vasarā aktualizēts un papildināts novadpētniecības krājums par Piltenes ebrejiem, ebreju folkloru. Ziņas tika izmantotas, veidojot Piltenes folkloras kopas “Pill tīn” uzstāšanos folkloras kopu skatē, kurā šo izpētes darbu atzinīgi novērtēja skates žūrija. Novembrī sadarbībā ar Piltenes kopienu un Piltenes kultūras namu notika liels publiskais pasākums – Vivitas Ķeizares grāmatas “Kāzas” atvēršanas svētki “Kāzu lustes Piltenē” (vairāk pielikumā – raksts izdevumā “Ventspils novadnieks” 36.lpp.). Bibliotēka pirms tam apkopoja informāciju par Piltenes uzņēmējiem, mājražotājiem un citiem kāzu un citu svinību rīkošanai nepieciešamu pakalpojumu sniedzējiem un izveidoja informatīvu bukletu. No bibliotēkas apmeklētāja Antona Pastara saņemts liels digitalizētu fotogrāfiju klāsts par Piltenes uzņēmumiem un to darbiniekiem 20.gs. 70.-80.gados.

No apkopotajiem materiāliem pārskata perioda gadā Puzes bibliotēkā bija izveidotas piecas novadpētniecības izstādes, kurās izvietoti bibliotēkā pieejamie materiāli – fotogrāfijas, dokumenti un periodikas kopijas: par barikādēm “Ceļš uz neatkarību”, par deportācijām “Izraidītie”, par pagasta “Laudānu dzimtu”, “Koris Puzes pagastā” un izstāde “Kurelieši”, kas veltīta ģenerāla Jāņa Kureļa vadītajam latviešu militārajam formējumam jeb kureliešu grupai, kurai rudenī apritēja 80 gadu kopš iznīcināšanas. Šajā gadā bibliotēkā vienu reizi nedēļā strādā brīvprātīgais – bijusī bibliotēkas vadītāja, vietējā vēsturniece, pensionāre Skaidrīte Bruhanova, kas šķiro, sistematizē, pievieno jauniegūtos materiālus, likvidē dublikātus, fiziski apraksta fotogrāfijas. Materiālu daudzums ir pieaudzis līdz 91 mapei.

Ugāles bibliotēkā ir pietiekams aprīkojums fotogrāfiju un citu dokumentu digitalizācijai, kā arī to pavairošanai. Kopš 2012. gada bibliotēka apkopo dažāda veida informāciju, tuvāk izpētot kādu konkrētu Ugāles uzņēmumu, iestādi, vietu vai notikumu. Tiek apzinātas un digitalizētas fotogrāfijas no iedzīvotāju personīgiem arhīviem, izskatītas grāmatas, atlasīti raksti no LNB Digitālās bibliotēkas. No jauna izveidota un tīmeklī skatāma 1 novadpētniecības kolekcija: Herberts Dorbe un Ugāle. Pavisam ugālnieku vērtēšanai ir pieejamas 37 kolekcijas, 18 no tām skatāmas tīmeklī.

Aktuāla informācija par Ugāles bibliotēkas novadpētniecības kolekcijām tiek ievietota Ventspils bibliotēkas mājas lapā, Ventspils novada māja lapā, sociālajos tīklos. Facebook, draugiem.lv, Twitter un Instagram. Tajos kopumā ievietotas 12 novadpētniecības satura vienības, kuras apskatītas 4257 reizes.

Pārskata periodā, gatavojoties bibliotēkas simtgadei, īpaši tika pētīta un apkopota Ugāles bibliotēkas, kura kādreiz bija rajona bibliotēka un rajona centrālā bibliotēka, vēsture. Darbs rezultējās svinīgā un plašā, ugālniekiem un bijušajiem darbiniekiem veltītā pasākumā. Lai uzrakstītu Ugāles bibliotēkas stāstu, kuru pasākumā izstāstītu svinību viesiem, tika apkopoti 172 preses raksti no periodikas lv. un 8 Ventspils zonālā arhīva dokumenti, kā arī apzinātas, ieskenētas un atšifrētas 155 fotogrāfijas. Ļoti liels izaicinājums bija šo bagāto un interesanto vēsturisko informāciju, gan par bibliotēkas administratīvās piederības pārmaiņām, gan par tās darbiniekiem iekļaut viena pasākuma ietvaros. Lai pasākuma apmeklētāji gūtu spilgtāku un paliekošāku iespaidu par Ugāles bibliotēkas pagātņi, stāsts tika papildināts ar prezentāciju. Tā bija veidota kā grāmata, kuras lappusēs bija skatāmi 77 fotoattēli par notikumiem bibliotēkā un tās darbiniekiem no 1948. gada līdz 2007. Bibliotēka uz svinībām īpaši aicināja pašdarbības kolektīvus, kuriem dāvanā lūdzām priekšnesumu, kurš bagātinātu mūsu bibliotēkas stāstu un raksturotu attiecīgo laika periodu. Vokālais ansamblis Uggula iejutās starpkaru periodā, kad par bibliotēku atbildīga bija Ugāles Izglītības biedrība. Ugāles orķestris un

Īnijdeju grupa “Margrietiņas” papildināja stāstu par padomju bibliotēkas izveidi pēckara gados. 1954. gadā Ugālē atvēra rajona bērnu bibliotēku un šim notikumam par godu dejoja PII “Lācītis” audzēkņi. 1957.-1962. gadā ir Ventspils rajona bibliotēka un pie tās nodibinājās literārais pulciņš. Tā sanāksmes izspēlēja Ugāles Drāma. Septiņdesmito gadu Ugāles vidusskolas un bērnu bibliotēkas sadarbību atcerējās Ugāles vidusskolas 3. klases audzēkņi. Savukārt rajona centrālās bibliotēkas organizētos dažādos pasākumos astoņdesmitajos gados atmiņā palīdzēja atsaukt senioru klubs “Bārbele”, deju grupa “Sidrabiņš” un folkloras kopa “Urdava”. Par Ugāles bibliotēkas ar rajona galvenās bibliotēkas funkcijām sarežģīto laika posmu pastāstīja Ventspils bibliotēkas speciāliste darbā ar novada bibliotēkām Sandra Picalcelma. Par bibliotēku tika izveidota arī novadpētniecības ekspozīcija. 13 planšetēs iekļautā informācija un vizuālais materiāls sniedza nelielu ieskatu Ugāles bibliotēkas pārmaiņām bagātajā vēsturē un atgādināja par tās darbiniekiem. Ar šo izstādi tautas namā “Gaisma” varēja iepazīties ne tikai Ugāles bibliotēkas simtgades svētku dalībnieki, bet arī citu pasākumu apmeklētāji 2024. gada nogalē.

Startējot Ventspils novada kultūras projektu konkursā ar projektu “Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums”, tika radītas novadpētniecības spēles: 6 puzzles ar Ugāles seno ēku foto, Ugāles karte uz metāliskas virsmas uz kuras izkārtot magnētiskas kartiņas ar seno ēku foto, senvārdu loto. Tas viss tika izmantots realizējot pieminēto projektu jūnijā, tomēr radītais materiāls bija tik uzrunājošs, ka bibliotēka nolēma ar to piedalīties Ugāles pagasta svētkos un aicināt pasākuma apmeklētājus pārbaudīt savas zināšanas par pagasta vēsturi. Lai uzdevums būtu jēgpilns, interesentiem bija iespēja arī skatīt sagatavoto novadpētniecības materiālu, kurā bija informācija par senajām Ugāles celtnēm un to vēsturiskie foto. Šīs spēles pēc tam septembrī-oktobrī tika piedāvātas arī bibliotēkas apmeklētājiem.

Augustā Māju kafejnīcu dienas bija veltītas Ugāles barona Bēra virtuvei. Pasākumā tika izmantots Ugāles bibliotēkas vizuālais un informacionālais novadpētniecības materiāls par Ugāles muižu un barona Bēra dzimtu. Lai pasākuma apmeklētājiem vēstītu, ka informāciju sagatavojusi Ugāles bibliotēka, attēliem tika pievienots Ugāles bibliotēkas logo ar atsauci uz novadpētniecības krājumu.

Daudz aplūkota Užavas pagasta dienu ietvaros bija “Bēzros coffee” Užavas bibliotēkas izveidotā novadnieka J. Kokiņa gleznu izstāde. Atzīmējot Užavas skolas jubileju, un pateicoties pagasta iedzīvotāju atsaucībai, tika papildināts novadpētniecības krājums. Pavasarī notika kārtējā tikšanās ar rakstnieci Laimdotu Sēli, kura vāc un apkopo materiālus grāmatai par Užavu. Ar bibliotēkas lasītāju atbalstu notika topošās grāmatas fragmentu lasījumi.

Vārves bibliotēkas novadpētniecības materiāli tiek popularizēti, izveidojot izstādes. Februārī tika izveidota izstāde veltīta H. Dorbes 130 gadiem. Sadarbībā ar Zūru novadpētniecības ekspozīcijas vadītāju V. Rebuku oktobrī bibliotēkā bija skatāma izstāde “Teātra atspulgi Vārves pagastā pagājušajā gadsimtā”. 2024. gadā ieskenēta Vārves rakstnieces G. Laudānes sarakste ar G. Priedi (28) un Ivanovu (25). Ieskenēti materiāli par Vārves kora vēsturi un izveidota mape.

Pārskata periodā Zlēku bibliotēkā materiāli par rakstnieku novadnieku Herbertu Dorbi izmantoti izstādēs “Dzimis Zlēku “Zužos”” un “No skolas loga gaisma staro”. Par Zlēku bibliotēkas novadpētniecības materiāliem pārskata periodā interesējušies vietējās kopienas locekļi un iebraucēji. Vispieprasītākās tēmas: Zlēku muiža, Zlēku baznīca, Jānis Fabriciuss, kolhoza, vēlāk ciema padomes priekšsēdētājs P. Jakovickis, Zlēku traģēdija.

- **Novadpētniecības istabas**

Atsevišķas novadpētniecības istabas ir trijās bibliotēkās – Jūrkalnē, Puzē un Zūrās. Tajās izvietoti priekšmeti savākti laika gaitā, nākuši līdzī kā mantojums no agrākiem laikiem, un nav dokumentēti un uzskaitīti.

Jūrkalnes bibliotēkai ar Ventspils muzeju ir noslēgts deponējuma līgums par 12 muzeja priekšmetiem – senlietām no Jūrkalnes Drēbnieku senkapiem. Pārējie priekšmeti, planšetes un informatīvi materiāli izlikti novadpētniecības telpā “Seno mantu, rakstu un fotogrāfiju kambarītis”.

Puzes bibliotēkā atsevišķā telpā izvietoti novadpētniecības mapes, vairākas vietējo mākslinieku gleznas, kā arī daudzi priekšmeti, kas atrasti Puzes iedzīvotāju mājās un nodoti bibliotēkai.

Zūru bibliotēkas novadpētniecības istabā skatāma neliela seno darba rīku kolekcija. Tajā izlikti arī radošajās darbnīcās bērnu gatavotie darinātie darbiņi, jo pēc gadiem tā jau būs vēsture.

- **Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības, problēmas un to risinājumi**

Puzes bibliotēka. *Novadpētniecības materiālu digitalizācijas darbs norit lēni laika trūkuma dēļ. Digitālās kolekcijas ir nepieciešams sistematizēt, labot failus, bet jau šobrīd pastāv iespēja tos pētīt datorā. Savukārt vadītājas braucieni uz LVVA arī ir devuši daudz informācijas par pirmskara Puzi.*

Ugāles bibliotēka. *Novadpētniecības darba problēma ir cilvēkresursu un darba laika nepietiekamība, IT nolietojums un neatbilstība modernu pakalpojumu ieviešanai, kā arī nepietiekamas zināšanas IT jomā. Bibliotēka ir sakrājusi apjomīgu novadpētniecības krājumu. Turpmāk būtu jāpievēršas šī satura pieejamībai attālinātajiem lietotājiem - cilvēkiem, kuri interesējas par vēsturi, kā arī tiem kopienas locekļiem, kas vairs nedzīvo Ugālē, tomēr saikni ar savu dzimto ciemu nevēlas zaudēt. Lai radītu un piedāvātu kvalitatīvu digitālu saturu ir jābūt platformai, kur to glabāt un programmām ar kurām to izveidot, diemžēl Ventspils novada bibliotēkām tā visa nav. Lai nezaudētu savus lasītājus un popularizētu bibliotēkas krājumu ir jādomā par dažādu tiešsaistes rīku abonēšanu un datortehnikas atjaunošanu.*

9. Projekti

Pateicoties Ventspils novada 600 eiro finansējumam, Jūrkalnes bibliotēkā tika realizēta ideja par novadpētniecības materiāla izveidošanu “JŪRKALNE 100”. Gatavojoties pagasta lielajiem notikumiem, simtgades jubilejām, 2024. gadā bibliotēkai 100, un 2025. gadā 1. septembrī pagasta nosaukumam Jūrkalne 100, radās ideja izveidot 100 gadu griezumā fotogrāfiju planšetes, kuras varētu izstādīt lielajos pagasta pasākumos. Tika izveidotas 3 planšetes: 1925-1939. Brīvās Latvijas laiks, 1940-1990. Atmiņas par kolhozu, 1991-2025. Atmoda-mūsdienu dzīves mirkļi. Kopā ar iedzīvotājiem 2024. gadā tika vākts un apkopots novadpētniecības materiāls, kas ietver arī fotogrāfijas. Darbs bija spraigs un intensīvs, jo materiāls bija jāsavatavo nepilnā gada laikā. Tika iesaistīti jauniešu grupiņa vārda JŪRKALNE 100 logo izveidošanā, izvēloties jaunās dizaineres Luīzes Svilpes izstrādāto darbu. Tālāk, lai tiktu pie rezultāta, darbs bija maketētājai un SIA Dekors RD drukai. Planšetes ir pārnēsājamas un paredzētas izstādīt arī ārpus telpām. 2025. gadā tautas namā paredzēts atklāšanas pasākums, kurā sadarbības partneriem izteiks paldies un tiks izspēlēta simtgades viktorīna “Izzini Jūrkalni”.

Jūrkalnes bibliotēkai ir veiksmīga sadarbība ar EKC “Suiti”. Tiek iesniegti un realizēti vairāki projekti dažādos konkursos, tai skaitā, pārrobežas, lai stiprinātu un popularizētu suitu kultūras mantojumu. Bibliotēkā tiek realizēti projekti saistībā ar mūžizglītību, piemēram, katru gadu tiek piesaistīts pasniedzējs, lai iemācītu audzējam aušanas prasmes, kas rezultējas ar noaustām villainēm pēc senajiem muzejā dokumentētiem rakstiem. Sadarbības rezultātā ir izdotas vairākas grāmatas: “Savējie sapratīs”, “Suit vildrān”, “Suit pierkstaiņ un dūraiņ”, “Suitu stila buklets” u.c. Pašreiz pie teksta rediģētājas atrodas novadpētniecības materiāls “Jūrkalnes vietvārdi un uzvārdi”, ko paredzēts publicēt biedrības mājaslapā www.suiti.lv.

Zoom platformā 22. novembrī Latvija-Suiti prezentēja savus sasniegumus digitalizācijā un novadpētniecībā Erasmus+ programmā Cooperation partnerships in adult education project “The

Digital Dimension of the Network of UNESCO Cultural Spaces”. Bibliotēka piedalījās ar stāstījumu par labās prakses piemēru no NVO Etniskās kultūras centra “Suiti” par grāmatu “Savējie sapratīs” ar stāstiem vietējā suitu izloksnē, kas pieejami arī audio ierakstos un mājaslapā <https://suits.lv/audio-materiali/>.

Projekts “Kurelieši cīņā par neatkarīgu Latviju” ir kopprojekts. Puzes attīstības un veicināšanas biedrība “Niedre” sadarbībā ar Puzes bibliotēku jau septiņus gadus ir realizējuši dažādus projektus.

Puzes pagasta Stiklu ciemā 1997. gada 8. jūnijā atklāja piemiņas akmeni ģenerāļa Kureļa kaujas grupai, kas cīnījās par Latvijas faktiskās suverenitātes atjaunošanu. Diemžēl cīņu kurelieši zaudēja. Piemiņas akmens šobrīd novietots blakus Annahites medību pilij, kur 2. Pasaules kara laikā no 1944. gada 29. oktobra līdz 14. novembrim atradās kureliešu štābs. No 2022. gada Annahites medību pils un tās teritorija ir privātīpašums, tāpēc piekļuve pie piemiņas akmens ir apgrūtināta. Gan pils jaunais īpašnieks, gan pagasta iedzīvotāji vēlas piemiņas akmeni pārvietot uz visiem pieejamu vietu. Ar šī projekta palīdzību būtu bijusi iespēja pārvietot akmeni no tagadējās vietas uz blakus skolas ēkām esošā ceļu trijstūra laukumu. Lai to īstenotu, bija nepieciešams izveidot pamatni uz kuras novietot akmeni un sakārtot apkārt esošo teritoriju – demontēt vecās rotaļu laukuma iekārtas (riepu šķēršļi, slidkalniņš, koka smilšu kaste u.c.), izveidot gājēju celiņu pie akmens, apstādījumus (kadiķi, narcises, graudzāles, krūmi u.c.) un novietot projekta laikā tapušu informatīvo stendu par kureliešiem. Projekta laikā bija paredzēts sakārtot arī kureliešu kapa vietu, kas atrodas Stiklu senajos kapos – nožogojuma un krusta pārkrāsošana, ēnizturīgu apstādījumu veidošana. Arī te tiktu izvietots informatīvais stends par Stiklu senajiem kapiem. Tā kā šogad aprit 80 gadi kopš kureliešu grupas iznīcināšanas, tad projekts noslēgtos ar piemiņas pasākumu 14. novembrī, lai godinātu tos, kuri cīnījās par Latvijas neatkarības atjaunošanu de facto. Projekta īstenošanas laikā Puzes pamatskolas skolēniem, pagasta iedzīvotājiem un citiem vēstures interesentiem būtu iespēja tikt ar vēsturniekiem Uldi Neiburgu un Andreju Ņeizaru. Diemžēl projektu neatbalstīja, bet, iesaistoties Latvijas mēroga vēsturniekiem, pieminekli izdevās pārvietot uz iecerēto vietu un noslēgumā Ventspils novada Kultūras nodaļa noorganizēja diezgan vērienīgu pasākumu, lai godinātu kureliešu piemiņu.

Ugāles bibliotēkas projekts “Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums” Ventspils novada kultūras projektu konkursā tika atbalstīts 460 eiro apjomā. Projekta mērķis ; veicināt bērnu lasītprasmi, akcentēt Ugāles bibliotēkas simtgadi un bērnu bibliotēkas septiņdesmitgadi, aktualizēt notikumu “Latviešu grāmatai 500”. Arī Ugālei ir grāmatas, kuru nozīme ir nepārvērtējama. Viena no tām ir Voldemāra Zelmeņa “Sesku ciema tekātāji”. Maz palicis pāri no muižas kompleksa, toties par 20. gs. sākuma Ugāles muižas sadzīvi, darbiem un cilvēkiem varam izlasīt grāmatas lappusēs. Tāpēc projekta uzdevums bija pastāstīt bērniem par V. Zelmeņa grāmatu “Sesku ciema tekātāji” kā kultūras mantojuma glabātāju, jo tajā aprakstītie notikumi pastāsta par Ugāles muižas ikdienu.

Projekta realizācijas gaitā tika izstrādāts pārgājiena maršruts un tajā iekļautie pārbaudes uzdevumi. Sagatavoti nepieciešamie materiāli un atribūtika – novadpētniecības spēles: senvārdu loto, 6 puzzles ar Ugāles seno ēku foto, Ugāles karte uz metāliskas virsmas, uz kuras izkārtot magnētiskas kartiņas ar seno ēku fotoattēliem.

Projekta norise:

- ✓ Bērnu laukumā pie muižas dīķa bērniem tika pastāstīts par to, kas ir Voldemārs Zelmenis, par viņa sarakstīto grāmatu, un tās sasaisti ar nozīmīgajām jubilejām: Latviešu grāmatas piecsimtgadi, Ugāles bibliotēkas simtgadi un bērnu bibliotēkas septiņdesmitgadi.
- ✓ Tika izgatavotas 4 krāsu nozīmītes ar Ugāles bibliotēkas simtgades logo. Bērni tās izvēlējās un pēc krāsām sadalījās komandās. Komandas saņēma mapi ar uzdevumiem, kurus atrisinot, atrada vietu kartē, uz kuru jādodas.
- ✓ Katrā pieturas punktā – pie esošajām vai bijušajām muižas ēkām, lai izpildītu uzdevumus, bērniem bija uzmanīgi jāizlasa teksts no Voldemāra Zelmeņa grāmatas “Sesku ciema tekātāji”.

Kartē pareizajās vietās jāielīmē seno ēku attēli un jāiegaumē senvārdi un jādodas uz nākošo norādi.

- ✓ Noslēguma uzdevumi Tautas namā: Ugāles kartē jāievieto seno ēku foto, jāsaliek puzzles ar Ugāles vēsturisko ēku foto, jāatrisina mīkla ar senvārdiem.
- ✓ Pasākums noslēdzās ar nelielu pikniku.

Pārgājiens, sekojot norādēm grāmatā, bija piemērots pasākums, kā bērņus ieinteresēt lasīšanā un dzimtās vietas izpētē. Pasākuma laikā izlasītais par notikumiem muižā senos laikos tika pārņests un atdzīvināts reālajā vidē.

Usmas bibliotēka īstenoja projektu “Brīvdabas grāmatu skapis “Zem zvaigznēm par zvaigznēm””, pateicoties Ventspils novada pašvaldības kultūras projektu konkursā iegūtajam 820 eiro finansējumam. Projekta mērķis – sekmēt un veicināt lasītprasmi jauniešu vidū, piedāvāt iespēju Usmas pagasta iedzīvotājiem un viesiem vasaras sezonā iegūt piekļuvi literatūrai ārpus telpām, sniedzot iespēju pavadīt brīvo laiku dabā saturiski un piepildīti. Šī iniciatīva veicinās arī lasīšanas kultūru un kopienas saikni. Ikviens interesents vasaras sezonā brīvo laiku Usmas pagasta pludmalē varēja izmantot ne tikai peldoties un sauļojoties, bet arī lasot dažādas grāmatas. Brīvdabas grāmatu skapis pieejams no maija līdz septembrim. Tā lietošanas noteikumi paredz, ka katrs pats var izvēlēties grāmatu, pavadot laiku pie Usmas ezera vērtīgi, pret grāmatām ir jāizturas saudzīgi, kā arī ikviens skapi var papildināt ar savu atnesto grāmatu. Brīvdabas grāmatu skapi ar ievadvārdiem atklāja Usmas bibliotēkas vadītāja pienākumu izpildītāja un Ugāles un Usmas pagastu apvienības pārvaldes vadītājs, viņš grāmatu skapī ievietoja pirmo grāmatu. Pēcāk savas atņestās grāmatas skapī ar sirsnīgiem novēlējumiem ielika arī iestāžu darbinieki, rakstniece Laura Vinogradova, kā arī vietējie iedzīvotāji. Rakstniece Laura Vinogradova pasākuma dalībniekiem sniedza literāri radošu nodarbību. Noslēgumā visi mielojās ar gardu skābeņu zupu. Brīvdabas skapi sezonas laikā pieskatīja Usmas tautas nama un bibliotēkas darbinieki. Ziedotajās grāmatās tika iespiests zīmodziņš ar piederību Usmas brīvdabas skapim.. Sākotnēji bija domāts, ka tās tiks lasītas turpat uz vietas pludmalē, bet grāmatas gan aizgāja, gan atnāca pēc dažām dienām. Pludmales atpūtnieki bija atsaucīgi un skapja saturu vēlējās papildināt, tāpēc pienesumu tika lūgts nogādāt bibliotēkā vai tautas namā, lai novērtētu izdevumu kvalitāti un iespiestu piederības zīmodziņu. Skapja saturs bija dažāds – gan bērņu grāmatas, gan latviešu oriģinālliteratūras un klasikas darbi, gan ārzemju romāni. Liela atsaucība bija grāmatām angļu valodā.

• Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

Ugāles bibliotēka. *Projektu izstrāde un realizēšana ir ļoti laikietilpīga, tomēr sasniegtie rezultāti sniedz gandarījumu. Apkopotie un no jauna radītie materiāli noder arī citās bibliotēkas aktivitātēs. Projektu realizēšana veicina sadarbību starp iestādēm un stiprina kopienas sajūtu gan realizētājiem, gan projektā iesaistītajiem.*

Projekti atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

10. Publicitāte

- **Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem**

Bibliotēku publicitāti, atpazīstamību un pieejamību veicina organizētie bezmaksas literāri tematiskie pasākumi, tikšanās ar rakstniekiem un novadniekiem, dažādu veidu izstādes. Nenoliedzami liela loma ir paša bibliotekāra personībai, kurš palīdz lietotājiem plaša profila informācijas meklējumos un ieguvē, līdzdarbojas vietējās kopienas sabiedriskajā un kultūras dzīvē, sadarbojas ar citām iestādēm, organizācijām, biedrībām, uzņēmējiem.

Sabiedrības informēšanai par bibliotēku sniegtajiem pakalpojumiem tika veidotas afišas, dažādi paziņojumi, bukleti, kas izvietoti ne tikai bibliotēkās, bet arī katra pagasta ziņojumu stendos. Ar ielūgumiem uz īpašiem pasākumiem tiek uzrunātas visas organizācijas, struktūrvienības un iestādes. Ik mēnesi informācija par bibliotēkās notiekošajiem pasākumiem un izstādēm tiek atspoguļota Ventpils novada pašvaldības bezmaksas izdevumā "Ventpils novadnieks" (pieejams arī e-vidē <http://ventspilsnovads.lv/novadnieks/>) rubrikā "Ventpils novada pasākumu afiša". Izdevumā tiek publicētas pašu bibliotekāru vai arī novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālista publikācijas par nozīmīgākajiem pasākumiem un bibliotēku darbu. Dažas publikācijas bijušas arī laikraksta "Ventas Balss" lapās. Viens no operatīvākajiem un arvien biežāk izmantotajiem saziņas rīkiem ir WhatsApp lietotne viedtālruniņiem. Pārskata periodā gandrīz visas bibliotēkas iekļāvušas katra vietējā pagasta iedzīvotāju Whatsapp grupās vai arī pašas izveidojušas savas bibliotēku lietotāju kopčatus, kuros saņem informāciju par bibliotēku aktualitātēm.

Jūrkalnes bibliotēkā apmeklētājiem tiek piedāvātas stilizētas pastkartes un vizītkartes – lasītājkartes, lai popularizētu bibliotēku un tās pakalpojumus. Informācija par sniegtajiem pakalpojumiem pagasta viesiem atrodama Ventpils novada tūrisma bukletā.

- **Bibliotēkas informācija tīmeklī**

Vispārīga informācija par novada bibliotēku – pamatrādītāji, pakalpojumi, darba laiks, pa retam nozīmīgāko pasākumu norises – pieejama Ventpils novada pašvaldības mājaslapā <http://ventspilsnovads.lv/kultura/>.

Ventpils bibliotēkas mājaslapā vēl papildus katru mēnesi tiek ievietota informācija par izstādēm un pasākumiem sadaļā "Ziņas" <https://biblioteka.ventspils.lv/novada-bibliotekas/zinas/>.

Statistikas dati ik gadus tiek atjaunoti <https://kulturasdati.lv/lv/bibliotekas>

Sociālo tīklu bibliotēkas vietnēs tiek ievietota informācija par pasākumiem, izstādēm, izmaiņām darba laikā, notikušo pasākumu un novadpētniecības materiālu fotogalerijas, jauno grāmatu, tematisku izstāžu fotogalerijas. Bibliotekāri iesaka arī informāciju, kas saistīta ar citu bibliotēku aktivitātēm, jaunākajām grāmatām, kultūras dzīvi un aktualitātēm. Lai sasniegtu plašāku mērķauditoriju, vairākas bibliotēkas Facebook izmanto savus personīgos kontus.

Sociālajos tīklos aktīvi darbojas:

Ances bibliotēka – no 2024. gada vidus apvienojot bibliotēkas un kultūras nama darbu <https://www.facebook.com/search/top?q=ances%20kult%C5%ABra>, bet pirms tam <https://www.facebook.com/ances.biblioteka>.

Jūrkalnes bibliotēka – <https://www.facebook.com/jurkalne.biblioteka>

Piltenes bibliotēka – <https://www.facebook.com/piltenesbiblioteka>

<https://www.draugiem.lv/piltenes.biblioteka/>

Piltenes bibliotēkas klubs <https://www.facebook.com/groups/363306991191392>

Popes bibliotēka – <https://www.facebook.com/profile.php?id=100085222467603>

Puzes bibliotēka – <https://www.facebook.com/Puzeskultura>

Ugāles bibliotēka – <https://www.draugiem.lv/ugalesbiblioteka/>

<https://www.facebook.com/search/top?q=ug%C4%81les%20bibliot%C4%93ka>

<https://www.facebook.com/search/top?q=ug%C4%81les%20b%C4%93rnu%20bibliot%C4%93ka>
 Ugāles bibliotēka no 2024. gada ievieto informāciju arī Instagram un X platformu vietnēs.
 Ugāles bibliotēkas novadpētniecības digitālās kolekcijas – <https://www.slideshare.net/ugalebib/>
 Usmas bibliotēka – <https://www.facebook.com/search/top?q=usmas%20bibliot%C4%93ka>
 Užavas bibliotēka – <https://twitter.com/uzavasbib>, <https://www.instagram.com/uzava.biblioteka/>
 un personīgais konts <https://www.facebook.com/dagnija.latisa>
 Vārves bibliotēka – <https://www.instagram.com/varvesbiblioteka/?hl=en> un un personīgais konts
<https://www.facebook.com/inese.putere.1>
 Ziru bibliotēka – <https://www.facebook.com/zirubiblioteka>
 Zlēku bibliotēka – <https://www.facebook.com/zlekupagasts>
 Tārgales bibliotēkas aktuālākā informācija par klubiņa “Atspulgs” aktivitātēm tiek ievietota pagasta
 interešu klubiņu grupā <https://www.facebook.com/groups/411431501053442> un tiek izmantots arī
 bibliotekāres personīgais. konts <https://www.facebook.com/ingrida.kiselus>.

Tabula “Sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits
	2024
Facebook	538
Instagram	190
Draugiem.lv	56
X	89

- **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Novada bibliotekāri atzīst publicitātes nozīmību, bet uzsver darba laiktelpību, jo ipasī viena darbinieka bibliotēkās.

Jūrkalnes bibliotēka. *Pateicoties pagasta ģeogrāfiskajam novietojumam, tas ir pievilcīgs tūristiem, tāpēc vajadzētu izveidot īsu reklāmu par bibliotēku. Ir uzsākts darbs pie bibliotēkas reklāmas rullīša veidošana, tam nepieciešama speciālista konsultācija, lai šo materiālu pabeigtu un reklamētu.*

Piltenes bibliotēka. *Bibliotēkas darbā joprojām ir grūtības ar savlaicīgu pasākumu reklamēšanu, jo daudzi no pasākumiem nav un nevar tikt ilgu laiku iepriekš plānoti, kā arī jāprecizē pasākuma norises laiks. Tā kā nav savlaicīgas informācijas, ko novadā plāno citas kultūras, sporta iestādes, sabiedriskas organizācijas, bieži jāsecina, ka pārklājas pasākumu norises laiki, telpas, transports, iesaistītie dalībnieki, potenciālā mērķauditorija, un nākas iecerēto pārplānot vai atcelt. Lai ievietotu informāciju novada mājaslapā, Ventspils TIC mājas lapā, publicētu izdevumā “Ventspils Novadnieks”, tā jāiesniedz mēnesi iepriekš, līdz noteiktam datumam. Visoperatīvākā informācija ir bibliotēkas kontos sociālajos tīklos, bet tie nerasniedz lielu daļu auditorijas.*

Puzes bibliotēka. *Viena no problēmām publicitātes darbā ir laika trūkums, jo bibliotēka ir viena darbinieka bibliotēka. Kā viens no risinājumiem ir žurnālistu uzaicināšana uz lielākiem bibliotēkas pasākumiem, bet diemžēl pieredze rāda, ka žurnālistu atsaucība nav tā lielākā. Ideāls variants būtu katrā pagastā viens cilvēks, kas veido publikācijas par pagasta dzīvi.*

11. Sadarbības tīkla raksturojums

• Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Ances bibliotēkai ar pagasta pārvaldi pastāvīgi notiek informācijas apmaiņa – bibliotēkas vadītāja piedalās plānošanas apspriedēs. Sadarbībā ar pirmsskolas izglītības iestādi “Vālodzīte” tiek organizētas bibliotēkārās stundas, spēļu pēcpusdienas, radoša nodarbības. Ar Ances kultūras namu un sabiedrisko centru „Ances muiža” sadarbība notiek organizējot kopīgus pasākumus, izsniedzot pasākumu organizēšanai nepieciešamo literatūru, daloties ar bibliotēkā pieejamo tehnisko aprīkojumu (ekrānu, projektoru); palīdzot fotogrāfiju un afišu izdrukāšanā; konsultējot ierakstu veidošanā sociālajiem tīkliem un Canva lietošanā. No 2023. gada septembra bibliotēkas vadītāja ir arī pagasta kultūras pasākumu organizētāja.

Sadarbībā ar sociālā dienesta darbiniekiem Jūrkalnes bibliotēkā tiek sniegta palīdzība iedzīvotājiem maznodrošinātā statusa dokumentu kārtošanā un citos jautājumos. Sadarbībā ar tautas nama vadītāju tika popularizēts konkurss “Bērnu un jauniešu žūrija”. Sekmīga sadarbība ar Jūrkalnes veco ļaužu pansionātu, nogādājot grāmatas un laikrakstus tās iemītniekiem, arī norakstītos mazlietotos grāmatu eksemplārus. Novadpētniecības darbā bibliotēka sadarbojas ar bijušo vēstures skolotāju Mariju Janvāri. Viņa bibliotēkā darbojas katru ceturtdienu, sakārtojot vairākas novadpētniecības mapes, kopīgi strādājot pie vietvārdiem, jūrkalnieku uzvārdiem un suitu tradīcijām.

Pasākumu veidošanā un īstenošanā Piltenes bibliotēka šogad sadarbojusies ar Piltenes pilsētas un Zlēku pagasta pašvaldībām (transporta), kultūras namu (Dzejas diena, “Kāzu lustes Piltenē”), folkloras kopu “Pill tīn” (pasākumi), Piltenes nūjotāju klubs (pasākumi), rokdarbniecēm (tikšanās), aktīviem bibliotēkas pasākumu apmeklētājiem un līdzveidotājiem. Bibliotēkas darbinieces iesaistījušās Piltenes kopienas rīkotajos pasākumos – “Ventas svētkos”, Piltenes iedzīvotāju vaļasprieku izstādē kultūras namā pilsētas svētku laikā, Ziemassvētku tirdziņā Piltenē un dažādu kultūras pasākumu veidošanā Piltenē un Zlēkās. Bibliotēku atbalsta pamatskola un bērnodārzs pasākumos un projektos – Skaļā lasīšana, Bērnu žūrija, Bibliotēku nedēļa, Ziemeļvalstu literatūras nedēļa, Rakstnieks lauku bibliotēkā, savukārt bibliotēka atbalsta skolas iniciatīvas un pieprasījumus – bibliotēkas stundas. Tā kā bērni samērā maz lasa pēc savas iniciatīvas, lielu lomu spēlē skolotāju aktivitāte un kompetence par jaunāko grāmatu klāstu, organizējot lasīšanas seminārus, kolektīvos lasījumus skolā, arī ieteicamo grāmatu saraksti vasarai. Sadarbībā ar pamatskolu notiek makulatūras vākšanas akcija.

Veiksmīga sadarbība Popes bibliotēkai izveidojusies ar pamatskolu, galvenokārt ar latviešu valodas un literatūras skolotāju. Skolēni tiek vesti iepazīšanās ekskursijās, viņiem tiek uzdots izvēlēties grāmatas no bibliotēkas krājuma gan lasīšanai stundās, gan gatavojoties olimpiādēm. Visciešākā sadarbība ir ar Popes pamatskolas pirmsskolas izglītības grupām.

Pēc pagastu pārvalžu apvienošanas, praktiski zudusi Puzes bibliotēkas sadarbība ar pagasta pārvaldi, jo pārvaldnieks uzturas blakus esošajā pagastā Popē. Savukārt sadarbība ar skolu un kultūras namu ir ikdiena – gan pasākumi, gan radošās darbnīcas, gan mācību stundas, gan brīvais laiks, kamēr skolēni gaida autobusu uz mājām. Sadarbība ar kultūras namu ir noformējumu un pasākuma ideju apmaiņa, publikāciju izveide un ievietošana sociālajā platformā. Jau astoņus gadus bibliotēka sadarbojas arī ar Puzes attīstības un veicināšanas biedrību “Niedre”. Kopā tiek rakstīti un realizēti novadpētniecības projekti. Šajā gadā tas bija projekts “Kurelieši cīņā par neatkarīgu Latviju”, kuru pašvaldība diemžēl neatbalstīja.

Ugāles bibliotēka kā sadarbības partnerus min Ventspils novada pašvaldību un Ugāles pagasta pārvaldi bibliotēkas darba organizatoriskajos jautājumā, transporta nodrošinājumā, projektu atbalstā, tautas namu “Gaisma” pasākumu kopīgā organizēšanā (projekts “Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums”), bibliotēkas simtgades svinēšana, novadpētniecības ekspozīcija, Ugāles pagasta

svētki), Ugāles Mūzikas un mākslas skolu bibliotēkas pasākumu muzikālajā noformējumā (“Ome lasa visforšākās pasakas”), Jaunsardzes centru (“Barikāžu piemiņas diena”, Tulpju stādīšanas talka), Ugāles vidusskolu, senioru klubu “Bārbele” bibliotēkas pasākumu atbalstīšanā un iesaistē (“Burtu bingo”, tikšanās ar rakstnieci Eviju Gulbi0, bērnodārzu “Lācītis” (Bērnu žūrija, radošo darbu izstāde), Rubeņa fondu novadpētniecības darbā, ev.-lut. draudzi (sarunu cikls par kristīgām tēmām ar kristīgās mācības skolotāju Sandru Leiguti).

Visi lielākie pasākumi Užavas bibliotēkai (Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas aktivitātes un Bērnu žūrijas pasākumi) notiek ar skolas pedagogu un skolēnu aktīvu atbalstu. Tāpat arī ar tautas nama vadītāju un pagasta pārvaldi ir izveidojusies laba sadarbība, vienmēr jūtama atsauce un palīdzība pasākumu organizēšanā. Sadarbībā ar Užavas ēdināšanas uzņēmumu “Bēzoz coffee” noorganizēta “Pankūku meistarklase” Grāmatu bingo uzvarētājiem, tematisks pasākums par zāļu tējām, un Līgo svētku tradīcijām “Vasaras smarža tējas krūzē”, novadnieka J. Kokiņa gleznu izstāde; piedalīšanās “Māju kafejnīcu” dienās. Lai pateiktu paldies aktīvākajiem bibliotēkas pasākumu atbalstītājiem un godinātu čaklākos lasītājus, Ziemassvētku pasākumā “Šis skaistais svētku laiks” uz svētku klinģeri, tika aicināti arī sadarbības partneri – Užavas pamatskola, Užavas pagasta pārvalde un Užavas tautas nams.

Kopēju pasākumu veidošanā Vārves bibliotēkai labs atbalsts ir . jauniešu centrs “ Ligzda”, PII Zīļuks”, Vārves kultūra, Zūru novadpētniecības ekspozīcijas vadītāja V. Rebuka.

Ziru bibliotēkas sadarbībā ar kultūras namu noorganizēts nu jau gadskārtējais sēņu festivāls.

Zlēku bibliotēkai gadu gaitā izveidojusies laba sadarbība ar kultūras namu. Jau trīs gadus notiek pasākumu cikls “Literāri muzikālais skapis”, kurā 2024. gadā viesojās mūziķis un tekstu autors Kaspars Rozentāls. Turpinās sadarbība ar PII “Rūķītis”, ar Piltenes bibliotēku, ar kuru kopš jūlija bibliotēka ietilpst jaunajā administratīvajā veidojumā Piltenes pilsētas/ pagasta un Zlēku pagasta apvienība.

Zūru bibliotēkai ir laba sadarbība ar Vārves pagasta pārvaldi. Pārvaldes vadītāja rīko struktūrvienību vadītājiem tikšanos pārvaldē vai arī atbrauc uz bibliotēku izrunāt sasāpējušos jautājumus, noskaidro nepieciešamos remontdarbus, atbalsta bibliotēkas pasākumus un ņem dalību. Šogad pārvaldes vadītāja piedalījās ražas svētku pasākumā “Rudentiņš, bagāts vīrs” un lielās egles iedegšanas pasākumā. Tika nopirkta jauna egļu lampiņas un sagādāts pacēlājs egles rotāšanai. Pārvalde nodrošināja ar transportu bibliotēkas rīkotās ekskursijas. Kopā ar kultūras nama organizatori tika noorganizēta iedzīvotāju tikšanās, lai kopīgi izrunātu vēlmes kultūras dzīvē, iepazīstinot interesentus ar gada pasākumu kalendāru, vienojoties par turpmāk kopīgi veicamajiem darbiem pagasta svētku organizēšanā.

- **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

Ances bibliotēkā tiek rīkotas Rindas evaņģēliski luteriskās draudzes padomes sēdes, filmu skatīšanās vakari, bibliotekāre piedalās draudzes pasākumu organizēšanā.

Veiksmīga sadarbība ir Jūrkalnes bibliotēkai izveidojusies ar biedrību “Etniskās kultūras centrs “Suiti””. Kopā tiek realizēti vairāki projekti, kas balstās uz nemateriālās kultūras saglabāšanu un kopšanu suites, iesaistīšanos UNESCO pasākuma plāna realizēšanā un citos pasākumos. Jau vairākus gadus tiek deponēti vairāki novadpētniecības materiāli no Pāvilstas un Ventpils muzejiem, kā rezultātā ir izveidojusies savstarpēja uzticība un sniegta nepieciešamā informācija un priekšmeti (16), kuri glabājas bibliotēkas novadpētniecības telpā.

- **Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība**

Ziru bibliotēkā, uzaicinot pārstāvjus no Lietuvas uzņēmumiem “Būk su manimi” un “Dirbinyčia”, noorganizēts Zemes dienai veltīts pasākums “Rītdiena sākas šodien”, kurā viesi dalījās pieredzes stāstos par to, kas ir sociālā uzņēmējdarbība, kā pareizi šķirot atkritumus, par mantu dzīvi, par atbildību pret cilvēces mājām – Zemi.

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

- **Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā**

Ventspils bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka nodrošina pārraudzību bibliotēkārā darba galvenajos virzienos Ventspils valstspilsētas un novada publiskajās bibliotēkās. Metodisko un konsultatīvo atbalstu 13 novada pagastu publiskajām bibliotēkām un 4 novada izglītības iestāžu bibliotēkām sniedz speciālists darbā ar novada bibliotēkām, pēc nepieciešamības iesaistot galvenās bibliotēkas speciālistus.

Pārskata perioda galvenās prioritātes:

- 1) novada publisko bibliotēku sagatavošana atkārtotai akreditācijai vietējas nozīmes statusā;
- 2) jauno bibliotēkāju mācības sakarā ar izmaiņām personālā.

Pārskata periodā galvenie darba uzdevumi joprojām bija profesionālās pilnveides pasākumu organizēšana, novada bibliotēku darba koordinēšana un pārraudzība, konsultācijas un palīdzība dažādos bibliotēkārā darba jautājumos un darbā ar BIS ALISE.

- **Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi**

Metodiskajā un konsultatīvajā darbā izmantotas dažādas darba formas – semināri klātienē, aktuālāko jautājumu sapulces tiešsaistē, individuālas konsultācijas, bibliotēku apmeklējumi.

Joprojām viens no galvenajiem metodiskā darba uzdevumiem bija reģiona bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides pasākumu organizēšana, kā arī informēšana par iespējam apgūt zināšanas un smelties pieredzi citu iestāžu un organizāciju organizētajos pasākumos. Pārskata periodā pavisam kopā atzīmēti 60 dažādi klātienē un tiešsaistes pasākumi vairāk par 160 stundām. Novada bibliotēkāju dalība tajos bijusi no 5 - 27 pasākumiem ar noklausītām 15 – 88 stundām.

Ventspils RGB 2024. gadā noorganizēja 11 pasākumus: 6 seminārus, 3 tiešsaistes sapulces, un 2 pieredzes apmaiņas/mācību braucienus.

Tabula “RGB profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi”

N.p. k.	Norises laiks	Norises vieta	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	12.01.	Tiešsaiste	Gada atskaites – statistika un pārskati	9	2
2.	12.01.	Tiešsaiste	Gada atskaites – statistika un pārskati	9	1
3.	25.01.	RGB	Reģiona bibliotēku darbinieku seminārs “Prezentācijas par Ventspils pilsētas un novadu bibliotēku darbu 2022. gadā” Tikšanās ar VN Kultūras nodaļas vadītāju J.Jopi.	13	5
4.	29.02.	RGB	Reģiona bibliotēku darbinieku seminārs: Ventspils Bērnu bibliotēkas pieredze darbā ar bērniem “Tet skoliņa un Ričijs Rū”, darbam izmantojami materiāli, Neredzīgo bibliotēkas pakalpojumi pielāgotā formātā. Izstādes Livonijas ordeņa pilī.	13	4
5.	28.03.	RGB	Reģiona bibliotēku darbinieku seminārs: Praktiskas metodes darbam ar pieaugušo auditorijas grupām kultūrizglītībā – LNB muzejpedagoģe, LNB projekta “Latvijas	8	3,5

			kultūras kanons” koordinatore Anita Smeltere.		
6.	30.05.	Senču putekļi, Ventspils muzejs	Seminārs: H.Dorbes muzeja "Senču putekļi" un Ventspils brīvdabas muzeja apmeklējums	13	3
7.	26.09.	RGB	Novada bibliotekāru seminārs - akreditācija, grāmatu iepirkums, kultūras kanons Praktiska nodarbība "Mākslīgais intelekts un tā pielietojums" - Artis Gustovskis, Kuldīgas DIC	9	5
8.	17.10.	Kurzeme	Pieredzes apmaiņas brauciens uz Jūrkalnes un Aizputes bibliotēkām. Kurzemes baznīcas kopā ar Ojāru Spārīti	4	5
9.	31.10	Tiešsaiste	Akreditācija – atzinumi, vērtējumi, vērojumi	16	2
10.	28.11.	Gāliņciema bibliotēka	Ventspils reģiona bibliotēku darbinieku seminārs: kultūras kanona Bingo, pieredzes apmaiņas brauciens uz Brno, Čehijā, ieskats pētījuma “Publisko bibliotēku loma Latvijas sabiedrības lasīšanas veicināšanā” rezultātos, krājuma komplektēšanas semināra LNB atziņas, VB statistika.	11	4
11.	5.-6.12.	Rīga, Ulbroka, Tīnūži	Pieredzes apmaiņas brauciens - Rīgas RCB Bibliotēku dienesta apmaiņas krājums, LV Nacionālais rakstniecības un mūzikas muzejs, Tīnūžu muižas centrs, Ulbrokas bibliotēka, LV nacionālais vēstures muzejs Rīgas pilī.	10	8

Uzmanības centrā joprojām bija darbs ar BIS ALISE. RGB speciālisti sniedza atbalstu komplektēšanas un cirkulācijas moduļos, operatīvi nodrošināja SBA kārtā pieprasīto grāmatu piegādi bibliotēkās. Tā kā reizēm novada bibliotēkas jaunākos izdevumus paspēj nopirkt ātrāk kā Ventspils bibliotēka, tad metodiķis operatīvi BIS ALISē veido jaunieguvumu bibliogrāfiskos aprakstus. Skolu bibliotēkām pēc pieprasījuma uzreiz tiek veidoti apraksti mācību literatūrai. Pārskata periodā (gan novada publiskajām, gan skolu bibliotēkām) izveidoti vairāk kā 115, rediģēti 200, importēti vairāk kā 32 MARC ieraksti, kā arī importēti un rediģēti 103 autoritatīvie ieraksti.

Nu jau trešo gadu ik mēnesi novada bibliotekāri atzīmē padarīto (darbs ar lietotājiem, bērniem, izstādes, pasākumi, novadpētniecības darbs, uzziņas, konsultācijas, radošais darbs, galvenie statistikas rādītāji, sadarbība, profesionālā pilnveide u.c.), un plāno aktivitātes nākošiem mēnešiem koplietošanas dokumentā “Bibliotēku darbs”, kas iepriekšējā gada nogalē tiek aktualizēts. Pamatojoties uz šo dokumentu, katra mēneša beigās novada bibliotēku metodiķis informāciju par izstādēm un pasākumiem ievieto Ventspils bibliotēkas mājaslapas ziņu sadaļā un nodod pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālistei ievietošanai bezmaksas izdevumā “Ventspils Novadnieks” rubrikā “Kultūras pasākumu plāns”.

Ērtai, precīzai un operatīvai informācijas apkopošanai novada bibliotekāriem izstrādāti arī tādi koplietošanas dokumenti kā gada statistikas rādītāji (palīgs digitālās kultūras kartes aizpildīšanā), LNB “Grāmatu iepirkuma programmas publiskajām bibliotēkām” eksemplāri, rotējošā fonda grafiks.

Gatavojoties novada bibliotēku atkārtotai akreditācijai, izveidots jauns statistikas koplietošanas dokuments ar bibliotēku darba radītājiem pēdējo piecu gadu aptvērumā.

Divas reizes gadā (uz 1. janvāri un 1. jūliju) novada pašvaldības grāmatvedībai tiek nosūtīti BIS ALISEs dati par novada publisko un skolu bibliotēku krājumu stāvokli salīdzināšanai ar grāmatvedības datiem.

Lai bagātinātu Ventspils novada kultūrvidi, bibliotēku pakalpojumu klāstu, popularizētu bibliotēkās pieejamo latviešu literatūras krājumu un veicinātu bibliotēku sadarbību ar izglītības iestādēm un skolu bibliotēkām, 2024. gadā VKKF iesniegti divi projekti “Rakstnieks lauku bibliotēkā / Lasāmvieta”. Konkursa 1. kārtā projekts netika atbalstīts. 2. kārtā projekts tika atbalstīts, iegūstot finansējumu 900 EUR apmērā. No septembra līdz decembrim 5 pagastu bibliotēkās un skolās tika noorganizētas 5 tikšanās ar autoriem – ar Eviju Gulbi Ugāles un Piltenes bibliotēkās, ar Inesi Zanderi Tārgales pamatskolā un Zlēku kultūras namā, Viesturu Ķeru Puzes bibliotēkā. RGB nodrošināja bibliotēkas SBA kārtā ar attiecīgo autoru grāmatām.

Pārskata periodā apmeklētas visas 13 pagastu bibliotēkas, lai sniegtu metodisku palīdzību, novērtētu bibliotēku darbu, sagatavotos akreditācijai, kā arī nogādātu rotējošā fonda un SBA kārtā pasūtītas grāmatas.

Maijā un jūnijā trīs bibliotēkās – Jūrkalnē, Puzē un Vārvē – noorganizētas un veiktas krājumu inventarizācijas, sagatavoti protokoli un iesniegti novada pašvaldības grāmatvedībai.

- **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**

Četrām novada skolu bibliotēkām pārsvarā tiek sniegta palīdzība darbā ar BIS Skolu ALISE. Konsultācijas un palīdzība sniegta pa tālruni un e-pastu. Regulāri tika pārsūtīta profesionālā informācija, kas saņemta no LNB un citām iestādēm un domāta skolu bibliotēkām. Gada sākumā bibliotekāriem tika nosūtīta excel tabula ar apkopotiem statistikas datiem, kas izgūti no BIS ALISE un sniegtas konsultācijas, lai precīzāk aizpildītu Kultūras karti. Ventspils RGB nodrošināja LNB lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2024” grāmatu kolekciju, plakātu, brošūru un suvenīru sadali un piegādi.

Diemžēl pārskata periodā netika noorganizēts neviens kopā sanākšanas pasākums. Tam par iemeslu ir skolu bibliotekāru lielās noslodzes mācību procesā, bet mazās slodzes bibliotekāra darbā.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem**

Darbā ar bērniem novada bibliotēkas konsultē RGB speciālists darbā ar novada bibliotēkām, iesaistot Ventspils bibliotēkas speciālistus. Ventspils RGB pārskata periodā turpināja izstrādāt un iesniegt projektus VKKF, lai atbalstītu novada bibliotēkas bērnu lasīšanas veicināšanā un Bērnu žūrijas pasākumu norisēs. Nepieciešamības gadījumā novada bibliotēkām tika izsniegti papildus eksemplāri no Bērnu žūrijas kolekcijas. Ventspils Bērnu bibliotēkas vadītāja koordinēja LNB Nacionālās skaļās lasīšanas akcijas norises arī novada bibliotēkā.

Bibliotēku ikmēneša semināros tika veicināta savstarpēja labākās darba pieredzes apmaiņa. Bibliotekāri tika iepazīstināti ar LNB Bērnu literatūras centra aktualitātēm un piedāvājumiem, grāmatu jaunumiem, kā arī ar Ziemeļvalstu literatūras nedēļas aktivitātēm un alternatīvās literatūras apskatu.

- **Sadarbība ar citām iestādēm**

RGB sadarbojās ar Ventspils novada pašvaldību –informācijas aprītē par bibliotēku aktivitātēm, koplietošanas dokumentiem. Divas reizes gadā – janvārī un jūlijā - novada grāmatvedībai tika iesniegta informācija par pagastu un skolu bibliotēku krājumu stāvokli, lai veiktu BIS ALISE inventāra grāmatas salīdzināšanu ar grāmatvedības uzskaites datiem.

Sadarbība ar:

- LNB BAC, KAC – profesionālās pilnveides pasākumi, konsultācijas, dāvinājumi;
- LNB BJC – Bērnu žūrija, Skaļā lasīšana

- LBB, Kurzemes reģiona nodaļu – profesionālās pilnveides pasākumi, konsultācijas, netradicionālās sporta spēles “Bibliotekārs var visu” Kazdangā;
- SIA Tietoevry speciālistiem – BIS ALISE problēmjaudājumi;
- reģionu galvenajām bibliotēkām (Kuldīga, Liepāja, Tukums) – pieredzes apmaiņa, dažādi darba jautājumi.

• **Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības**

2024. gads metodiskajā darbā bija sarežģīts. Problēmas radīja kadru mainība trijās bibliotēkās – Usmā, Zirās un Zūrās. Usmas bibliotēkā gada laikā nomainījās 4 darbinieki, diviem no tiem nostrādājot vien divas nedēļas. Mainoties personālam, zaudēts laiks un līdzekļi viņu apmācībās. Pamatojoties uz finanšu līdzekļu ekonomēšanu, novada pašvaldība gada sākumā samazināja slodzes divām pagastu – Usmas un Zūru bibliotēkām. RGB gada garumā vairākkārt komunicēja ar pašvaldību, iesniedzot savu pamatojumu un bibliotēku raksturojumu, lai atjaunotu vai iespēju robežās palielinātu šo bibliotēku samazinātās slodzes. Komunikācija rezultējās ar vārdiskiem solījumiem, ka neviena bibliotēka netiks likvidēta.

Profesionālajā pilnveidē novada bibliotekāri izteikuši vēlmes apgūt vai uzlabot prasmes mākslīgā interneta, digitālo rīku Mentimeter, Kahoot, Canvas, kvadrātkodu izmantošanā bibliotēku darbā, bērnu nometņu vadīšanā.

KULTŪRAS VĒSTIS

Sirds ir sirsnīga padarīšana

Vivita (centrā) ar Antru un Daigu Piltenes kultūras namā.
VIVITAS KEIZARES ARHĪVA FOTO

Piltēnes bibliotēkā bija apskatāma kāzu dūlas Vivitas Keizares kāzu tematiskā veļtita fotoizstāde, savukārt Piltenes kultūras namā notika viņas piektās grāmatas "Kāzas" atvēršana.

Vivita pateicas visiem, kuri kopā ar viņu bija klātesoši skatsajā notikumā, bet jo īpaši Antrai Budrei un Daigai Latererei, arī folkloras kopai "Pill tin" un Zlēku pagasta amatiermāksliniecēm "Margots". Vivita ir Kāzu muzeja izveidotāja Gulbenes pusē, bet tagad tam tiek meklēta jauna mājvieta. Kamēr tā nav atrasta, notiek dažādas muzeja ceļojošās izstādes. "Varu leperties, ka manam muzejam ir dzīvie eksponāti. Proti, tie ir dižie kāzu vedēji, vieni no tiem ir Latereru ģimene Piltēnē, kuri ir kopā ar mani no ceturtdāņu vedēju salidojuma, astoto viņi vadīja. Kad atvēru jauno grāmatu "Kāzas" Ventspils Pļētras bērvaldības muzejā, uzstājas folkloras kopas "Pill tin" dziedātājas. Lai kur es došos, vienmēr ceļā satieku sirdi. Tas ir stāsts par to, ko saskatām. Vai mēs redzam dubļus vai sirdi. Man sirds saistās ar vienu no mīlestības simboliem. Sirds ir sirsnīga padarīšana. Iemīlēšanās, protams, norimst, bet lielāku mākslu ir mīlēt no jauna – to pašu cilvēku iemīlēt atkal. Un, kā jau mēs zinām, lai varētu mīlēt citu, vispirms ir jāiemīl sevi. Nav jāgaida princis baltā zirgā, kurš izmainīs dzīvi. Mīlestība ir māksla. Tā kā man ir ceļojums pa mīlestības takām Latvijā, katrā vietā grāmatu "Kāzas" atveru savādāk. It visur saņemju jaunas idejas un ieteikumus, kā kāzas padarīt baudāmākas. Lustīgākais pasākums bija Piltēnē. Ieejas biļete bija kāzu foto. Man doma ir tāda, ka visiem kāzu svinētājiem nav jāodas, piemēram, uz Kuldīgu, bet to var darīt arī Ventspils novadā. Tad sarosīsies arī svētku pakalpojumu sniedzēji, arī mājražotāji."

Nesen iznākusi grāmata "Kāzas" ir autore piektās izdevums, tapis sadarbībā ar "Jumavu". Vivita laiž klajā grāmatas, lai vedotu vēsturi par ceļā satīko pāru un vedēju stāstiem. No vairākiem puzzles gabaliņiem rodas kopīgs vēstījums. Izmantojot grāmatu, var vadīt kāzas, tā ir kā liels scenārijs ar daudziem variantiem, tostarp tostiem un spēlēm. Jaunajā izdevumā ir iekļauti novada iedzīvotāju Gelintas Apšes un Jolantas Vanagas iesniegtie materiāli. Jolanta ir pazīstama vakaru vadītāja, grāmatā viņa atklāj, kā vadīja savas meitas kāzas. "Ir svarīgi vienmēr būt uz mīlestības ielas. Ir brīdis, kad ar kādiem cilvēkiem ejam līdzās, esam kopā, bet nevienam nezina, cik ilgi tā būs. Jā, dzīves ceļi var šķīrties, tātad mums ir lemts augt un iet tālāk. Esam viens otram šobrīd, un vajag mīcēt baudīt šo mirkli," aicina kāzu dūla Vivita.

Tārgalniecības Jolantas Vanagas stāsts

"Kad uzzināju, ka meitai gaidāmas kāzas, sākumā nopriecājos, ka arī es beidzot tikšu uz kāzām. Jo neesmu bijusi jau gadus 20 uz kāzām, kurš pati neesmu vadījusi. Protams, ka pirmā doma bija paņemt labu kāzu vadītāju un izbaudīt meitas kāzas. Tas bija uzreiz skaidrs, ka visus jautājumus par kāzu vadītāju uzņemos es. Par muzikantu mums šaubu nebija, meita uzreiz teica, ka spēlēs Kaspars – muzikants, ar ko es visas šos gadus sadarbojos. Meitai tas likās pašsaprotams, jo Kaspars bija spēlējis gan viņas 9. klases izlaidumā, gan 18 gadu jubilejā un citos mūsu svētkos."

Bet nu mans uzdevums bija sākt meklēt vadītāju. Likās, kas tad tur. Bet tā nebija vis. Es nespēju uzticēties nevienai svešai vadītājai, kuru nezināju vai arī par kuru man nebūtu teiktas ļoti labas atsauksmes. Sāku ar dažām sarakstīties, bet saņķne neveidojās. Zinu, ka ir svarīgi saprast, ka tas ir tavs cilvēks, ka mums sakrīt domas. Jo arī manā kāzu vadītājas pieredzē ir ļoti svarīgi, ka jūti, ka ar jauno pāri veidojas īpašs klikšķis, kad saproti, jā, – tie ir manējie. Man bija svarīgi saprast, ka kāzu vadītāja būs labāka par mani, jo meitas kāzas gribēju īpašas. Un tad pienāca atklāsmes brīdis, ka es vienkārši nespēju uzticēt šo lielo dienu nevienam, ka man gribēšies visu kontrolēt un es nevarēju sēdēt un vienkārši noskatīties.

Sāku rīkoties. Tā kā es jau šo gadu garumā biju vadījusi ļoti daudz kāzas, tagad man tomēr bija ļoti grūts uzdevums. Šīm kāzām bija jābūt savādākām, te gribējās sameklēt pilnīgi citas idejas, darīt visu citādi. Ļoti palīdzēja Gītas Muižnieces vadītais kāzu veibnārs. Tur guvu jaunas idejas un jau nevarēju sagaidīt, kad to visu varēšu īstenot. Man liels prieks, ka visā šajā procesā iesaistījās arī meitas vedējmāte, Lauras krustmāte. Viņa nāca arī ar savām idejām, un es ar savām.

Vēlāk nolēmām, ka arī dekorēsim visu paši. Tas likās mīlāk un personiskāk, un sapirktie dekori vēlāk noderēs pašiem. Tā nu kopīgi meklējām idejas, veidojām, taisījām. Bija spraigs gatavošanās process. Bet ar to arī viss nebeidzās. Ko darīt, ja mammai kūkas ir visgaršīgākās? Un jaunieši kāzās grib manu īpašu burkānkūku? Protams, uzņēmos arī izcept kāzu torti. Torti izcept jau man problēmas nesagādā, bet izdekorēt kā kāzu torti – tas atkal jauns izaicinājums. Virstu gribēju peoniņu ziedus no mastikas. Ņēmu palīgā internetu un mācījos gatavot mastikas peoniņu ziedus. Līdz ar gatavošanos meitas

kāzām apguvu dandz ko jaunu. Un, protams, mums vajadzēja arī baltu ziedu, jo ar to mums ar meitu saistās dažādi mīļi atmiņu. Fantastisks un neaizmirstams bija tas skats, kad līgava uz baltā zirga iejāja Edoles pils pagalmā, kur viņu sagaidīja līgavainis.

Tā kā jaunajam pārim bija jauns ģimenes loceklis, saņķks Mārlījs, viņi bija izlēmuši, ka arī Mārlījam jāpiedalās svētku ceremonijā. Paldies Edoles pilij, ka atļāva pils pagalmā laulību ceremonijā piedalīties saņķkam. Mārlījam bija skaists rozā tauriņš un viņam bija piešķirts ļoti atbildīgs uzdevums – ienest zobos griezīgu ar jaunalulāto gredzeniem. Tas bija tāds neredzēts, aizkustinošs un jautrs mirklis.

Kā es jutos kā līgavas mamma un kāzu vadītāja vienā personā? Labi. Jo tas ir mans sirds aicinājums – kāzu vadīšana. Un es vienkārši nevarēju nosēdēt malā. Bet, kā jau iepriekš minēju, mums bija ļoti jauki vedēji, kāzu vadīšana bija mūsu kopdarbs. Vēlāk bija dubults gandartījums, ka viss bija kā pasaka, tik ļoti, ļoti skaisti. Vēlāk jaunieši nāca klāt un teica: "Mēs zinām, ka būs skaisti un jautri, bet ka būs tā – to nenojautām."

Marlena Zvaigzne

CIEŅĪJAMIE VENTSPILS NOVADA IEDZĪVOTĀJI!

Sirsnīgi sveicu jūs Ziemassvētkos un jaunajā gadā! Lai šie svētki iepriecina jūsu sirdis ar mīlestību, mieru un siltumu, kā arī sniedz iespēju pavadīt skaistus mirkļus kopā ar ģimeni un draugiem.

Jaunais gads nāk ar jauniem izaicinājumiem un iespējām. Lai tas nes jums spēku un iedvesmu piepildīt visus savus sapņus, kā arī rada kopības sajūtu mūsu novadā.

Lai Ventspils novads dziedētu un plauktu, savienojot mūs visus ar kopīgu mērķi un abtālšu! Novēlu veselību, laimi un veiksmi katrā jūsu solī!

Priecīgu Ziemassvētku un laimīgu jauno gadu!

Novada domes priekšsēdētāja vietnieks
Andis Zariņš

Lai Ziemassvētku skaistie mirkļi griežas ap mums, sajaukties krāsām, emocijām un smaiļiem. Lai katram izdodas savs svētku raksts – spilgti, mainīgi un aizraujoši. Lai izdodas izdzīvot tās vērtības, kuras ir tik nozīmīgas, – prieku dāvināt, laimi kopā gūt un mīlestību pret tiem, ar ko dalām šo brīdi. Lai izdodas notvert savu brīnumu un laimes sajūtu, kas līdz ar sveicību liesmīnām un sniegpārslu virtieniem virmo gaisā tikai šajos svētkos!

Gaišus Ziemassvētkus un lielu gara spēku jaunajā gadā vēl Vārves un Zīru pagastu apvienības pārvaldes vadītāja Gunita Ansons

Viss ir atkarīgs no cilvēkiem

KRISTĪNE DUĻBINSKA

Katra pagasta attīstība lielā mērā atkarīga no vietējiem aktīvistiem, kuri izvēlas ieguldīt savu laiku un pūles sabiedrībai svarīgu iniciatīvu īstenošanā. Puzes pagastā viena no tiem ir vietējās bibliotēkas vadītāja Anda Lejniece.

Bibliotekāre Anda nāk no Mālpils un Puzē dzīvo nepilnus 20 gadus. Bibliotēkā Anda strādā 10 gadus, pirms tam bijusi pirmskolas skolotāja. Viņa iekāvēstusies pagasta aktivistu kodolā, kurā darbojas kopā ar pagasta pārvaldes vadītāju Santu Šēnīpu, savu priekšgājēju bibliotēkā, tagad sociālo darbinieci Skaidrīti Bruhanovu, vietējo zemnieku ģimeni Intu un Maiju Apeslēm un citiem uzņēmīgiem ļaudīm. Līdzās darbam ar lasītājiem bibliotekāre savākusi ievērojama daudzumu novadpētniecības materiālu un arī raksta dažādus pagasta sakārtošanai un attīstībai nozīmīgus projektus, ar kuriem startē Ventspils novada pašvaldības projektu konkursos. «Viena pati es noteikti galā netilktu, Mēs esam komanda,» uzsver Anda, norādot: «Viss ir atkarīgs tikai no cilvēkiem.»

Kopumā pēdējo gadu laikā sadarbībā ar Puzes attīstības veicināšanas biedrību Nedre īstenoti jau deviņi projekti – septiņi saņēmuši līdzfinansējumu konkursā *Mēs savā novadā*, bet divi – kultūras projektu konkursā. «Vienkārši man ļoti patīk to darīt. Man patīk process – uzrakstīt to mazo projektiņu, pēc tam realizēt, un tas gandarījums, rezultāts pašās beigās!» stāsta Anda.

Soli pa solim

Visus pēdējos gadus īstenots pagasta attīstības projekts vieno vārds Solis. «It kā tie ir mazi projektiņi, naudas summas nav lielas. Bet tāpat – 800 eiro, es domāju, ir pietiekami, lai kaut ko izdarītu. Darbs diezgan spēcīgi pašiem jāiegulda,» stāsta Anda, norādot, ka ne jau visas vietas ir labi saglabājušās. Tā pakāpeniski sakārtotas dažādas vietas – norisinājušās sakopšanas talkas Puzeniekos, Puzenieku barona dzimtas kapos, Mežaparkā, Nicciemā, Stiklos un Blāzmā. Ierīkoti teju 40 informatīvie stendi par pagastam nozīmīgākajām vietām. Tā vietējie aktivisti mudina ne tikai vietējos cilvēkus apzināties pagasta vēsturi un nozīmīgas vietas, bet arī sniedz informāciju iebraucējiem, tūristiem.

Īpaša bijusi tikšanās ar Mežaparka radītāju Visvaldi Jansonu. Atzīmējot šīs skaistās vietas

45. gadskārtu, pēc sakopšanas talkas ar Meža attīstības fonda atbalstu parkā iestādīti jauni koki un ierīkota košumdobe.

Andai ir žēl, ka Puzenieku skola vairs nav pašvaldības īpašumā. Ēka ir sliktā stāvoklī, un cerības uz to, ka jaunais īpašnieks to atjaunos, gadiem ritot, pamsazām zūd. Talka pie senās skolas bija viens no pirmajiem pasākumiem, un Andai spilgti palicis atmiņā projekta noslēgums ar stenda atklāšanu un kopīgo tējas dzeršanu vecajā skolā. «Bija atrākušies arī bijušie audzēkņi. Tā gaisotne, dziesmu dziedāšana – tas arī bija ļoti sirsnīgs pasākums,» atceras Anda.

Turpina Skaidrītes iesākto

Aizvadītajā gadā aprītejuši apāļi simts gadi kopš Puzes bibliotēkas dibināšanas. Bibliotēkas lepnums ir gana plašais novadpētniecības krājums. To izrādot, Anda uzsver, ka turpina agrākās bibliotekāres Skaidrītes iesākto – lielākā daļa priekšmetu savākti jau viņas laikā. Saglabājušās atsevišķas grāmatas no bibliotēkas sākotnējā krājuma, pirms dažiem gadiem uz bibliotēku atnesta arī labi saglabājusies Bībele, kas izdota pirms gandrīz 200 gadiem – 1825. gadā. No pēdējo gadu nozīmīgākajām relikvijām Anda rāda senu sliedu – tādu sējuši klāt pie apaviem.

Kopā ar vietējās vēstures entuziasti Skaidrīti īstenots Andas pirmais kultūras projekts – Puzes pagasta receptu bločiņš *Mūs priekš šūn no Pūz*, kurā ir vairākas receptes pužīņu mēlē. Publicēšanai bločiņā piemēkētas senas receptes, kas gatavotas tieši Puzē. Anda gan piebilst, ka, iespējams, kādas no tām ir tradicionālas arī citās vietās. Bločiņā atstāta brīva vieta, kur katrs var ierakstīt savas receptes.

Savukārt pērn apkopots apjomīgs materiāls par Ameles pamatskolas vēsturi. Anda ir pateicīga Agrim Āboliņam, kurš atgādinājis par jubileju. Ar lepnumu viņa rāda planšetes ar informāciju un attēliem, kas tapuši par godu skolas 160. jubilejai, norādot, ka šādi projekti, kuros top novadpētniecības materiāli, sniedz milzu pienesumu bibliotēkai. Vācot materiālus ekspozī-

cijai, Anda pabijusi gan Ventspils muzejā, gan arhīvā Ventspilī un Rīgā, iegūstot vērtīgus materiālus. Tas ir liels un laidētilpīgs pētniecības darbs. Savāktie novadpētniecības materiāli rindojas daudzās mapēs bibliotēkas plauktos, materiāli tiek pamazām digitalizēti.

Aizrauj darbs arhīvā

Anda stāsta, ka ar vēsturi nekad nav bijusi draugs, taču sava pagasta vēsture, pat ja esi ienācēja, šķiet daudz tuvāka nekā vispārīgi vēstures fakti. Fakti meklēšana un atrašana Andu ļoti aizrauj: «Tiem, kas mani arhīvā sagaida, es vienmēr esmu teikusi – ar baltu skaidību uz viņiem skatos. Es gribētu strādāt arhīvā.» Gatavojot materiālu par Ameles skolu, bijis daudz interesantu sarunu ar bijušajiem skolas audzēkņiem: «Viens saka, ka ir tā bijis, otrs saka, ka tā bijis, un beigās, kad tu arhīvā iegūsti dokumentu, kas apstiprina pavisam kaut ko citu, tad ir tāds gandarījums!»

Anda sirsnīgi uzslavē Amelē dzīvojošo Intu Apsti, kurš ar savas saimniecības tehniku palīdzējis attīrīt aizaugušo Ameles skolas vietu no briekšņiem, lai septembrī godam varētu notikt skolas jubilejas pasākums. Talcinēki nav spējuši tikt galā vieni paši – bijusi vajadzīga atbilstoša tehnika. «Mēs ar Intu runājām, ka būs pasākums. Vienā dienā viss vēl briekšņos, nākamajā – viss iztīrīts,» priecājas Anda.

Foto: ANNA KISA

Puzes pagasta bibliotēkas vadītāja Anda Lejniece aktīvi darbojas gan novadpētniecībā, gan projektu rakstīšanā pagasta attīstībai. Attēlā – ar vēsturisko grāmatu *Puzes hronika*.

Visi zem viena jumta

Tā kā Anda bibliotēkā strādā viena, pēcpusdienās, kad bibliotēkā uzturas skolas bērni, laiks, ko viņa var atvēlēt novadpētniecībai, ir ierobežots. Pētījumiem viņa vairāk nododas vasarās, kad ar pašvaldības atbalstu var mēneša garumā nodarbināt vienu skolēnu.

Kovida laikā bibliotēkā piedzīvojusi apmeklētāju pieplūdumu, jo bijusi praktiski vienīgā vieta, kas bija atvērta apmeklētājiem. «Tad, kad cilvēki varēja nākt, viņi tiešām nāca. Sāka nākt pēc grāmatām pat tādi cilvēki, kas sen nebija bijuši,» atceras Anda. Taču pēc *kovida* lasītāju aktivitāte samazinājusies, tāpēc bibliotekāre priecājas par katru, kurš nāk un lasa.

Andai šķiet ļoti pareizi, ka skola un abas vietējās kultūras iestādes – kultūras nams un bibliotēka – Blāzmas ciemā jau vairākus gadus desmitus atrodas

zem viena jumta. Par to esot jāpateicas kolhozam un Gumāram Porniekam, kura laikā daudz kas ticis izdarīts. Atrašanās vieta ēkā ļauj veidot labu sadarbību ar skolu. Lai ieinteresētu bērnus, vismaz reizi mēnesī bibliotekāre rīko radošās darbnīcas.

Grib attīstīt tūrismu

Pēdējā īstenotā attīstības projekta nosaukums bijis *Punkts uz i*. Tā mērķis bija izveidot norādes uz vietām, kas iepriekšējās projektos tikušas sakoptas. Nākotnes iecerēs ir pamudināt uz Puzi atbraukt vairāk tūristu. Anda stāsta par iecerētiem izveidot lielu karti un tādu kā tūrisma talu, kas ļautu Puzes viesiem mūsdienīgā veidā, sekojot kvadrātķodu norādēm, apceļot pagasta skaistākās vietas, kas pēdējos septiņos gados sakoptas un aprīkotas ar informatīvajiem stendiem.

Abām ar iepriekšējo bibliotekāri, vēstures entuziasti Skaidrīti Bruhanovu izdevies savākt krietnu daudzumu vēsturisku liecību par pagastu, tostarp savulaik lietotos sadzīves priekšmetus.

Atnes senes bilds uz bibliotēķ!

LĪGA GABRĀNE

Puzes bibliotēķā kā brīvprātīgā šogad strādā vēsturniece Skaidrīte Bruhanova. Viņa reizi nedēļā nāk uz bibliotēķu un aktīvi darbojas novadpētniecībā – šķiro, pārskata atnesto un papildina esošos materiālus. Viņai radusies arī ideja izsludināt akciju *Pūz senāķes laikes*, kurā aicināts piedalīties ikviens pužiņš.

Par Skaidrītes sniegto palīdzību pateicīga ir bibliotēķas vadītāja Anda Lejniece, sakot: «Man tas ir liels atvieģlojums, jo ne vienmēr darba apjoms ļauj pieķerties tik svarīgām lietām.»

Ideja par akciju *Pūz senāķes laikes* tapusi, pārskatot un sistematizējot novadpētniecības materiālus. Akcijā ikviens aicināts papildināt novadpētniecības krātuvi, atnesot senas fotogrāfijas, daloties ar atmiņu stāstiem vai citām vēsturiskām lietām. Akcijai izveidots interesants pieteikums pužiņu izloksnē, kas cita starpā saka: «Pa liel lūģšen nemet senes bilds un albūms projem, atnes tos uz bibliotēķ!»

«Pagaidām daži cilvēķi ir izrādījuši interesi, bet materiāli vēl nav atnesti. Visi iegūtie materiāli glabāsies Puzes bibliotēķas novadpētniecības krātuvē, kas jau šobrīd ir diezgan bagāģiga. Apmeklētāģiem pieejamas 66 mapes, kurās apkopotas fotogrāfijas, rokraksti un citi papi-

ra formāta dokumenti. Šīs visas vērtības tiek arī digitalizētas, ar laiku tās pārtaps digitālāģ ekspozīcijās. Apskatāmi arī senie priekšmeti, piemēram, pletizeris, abra, ratiņš un citi,» skaidro Puzes bibliotēķas vadītāja.

Jaunākais novadpētniecības ieguvums esot koka slida, ko

bibliotēķai uzdāvināģis Jānis Bite no *Māleģam*.

Bibliotēķā krātos novadpētniecības materiālus ļoti bieģi izmantoģot Puzes pamatsķolas skolēni, vēstures interesenti un dzimtu pētnieķi. «Ir svarīgi apzināt un apkopot dzimtā pagastā vēsturi, lai tā saglabātos nāķamāģam paaudzēm. Mēs ļoti priecāsīsimies gan par katru fotogrāģiju, gan par katru atmiņu stāstu, gan arī par priekšmetiskām vērtībām,» uzsver Lejniece. Akcija *Pūz senāķes laikes* turpināsies līdz agustam.

Foto: Puzes bibliotēķa

Puzes pamatsķolas skolēni bibliotēķā iepazīst senos priekšmetus.

Ventas Balss, 2024. gada 10. maijs

70.–80. gadu Puzes kultūras uzlecošās zvaigznes

MĀRA KRAULE

Ar uzrunu par uzlecošajām zvaigznēm Puzes bibliotēka aicināja uz tikšanos ar dziedātāju Andri Daņiļenko un tēlnieku Edvīnu Krūmiņu.

Izklausās diezgan pārdoši, bet patiesībā te nav nekādu pārspilējumu. Jo abi mākslinieki tajā laikā muzicēja Puzes kultūras nama estrādes orķestrī un atzīst, ka tas bijis nozīmīgs laiks viņu radošajā biogrāfijā, te arī sākas viņu patiesā interese par vaļaspriekiem, kas pārauga radošā un spīgtā karjerā. Tajā laikā abi mācījās vienā klasē Ugāles vidusskolā un vaļsirdīgi atzīst, ka mācības gan nebija pirmajā vietā, muzicēšana un citi vaļasprieki guva virsroku. Ar pateicību Andris Daņiļenko atceras agrī mūžībā aizgājušo Jāni Birni, kurš kopā pulcēja muzikantus un bieži noteica muzikālo virzienu. Puzes orķestrī viņi tolaik spēlēja abi, un puišus ļoti labi atceras Gunita Ķirse, kas strādāja par kultūras nama vadītāju.

Viņi neiztika bez nedarbiem, kas reiz pat beidzās ar vairākām čekā pavadītām stundām, jo nejausi bija cietis tā dēvētais sarkanais stūrītis. Nopietnas grūtības sagādāja vidusskolas beigšanas eksāmeni, abi neesot nokārtojuši lēmijas eksāmenu un atceras, ka vidusskolas izlaidums ar atestāta pasniegšanu abiem bijis pavisam kluss, tos saņēmuši divatā. Līdzīgs abiem arī darba gaitu sākums, abi strādāja būvbrigādēs – Andris Ugālē, Edvīns Puzē. Viņu ceļi šķīrās, kad nācās kalpot padomju armijā. Pēc dienesta armijā skolas dienu nerātības vairs nebija galvā un puiši uzsāka studijas Rīgā: Andris vispirms Kultūras darbinieku tehnikumā, tad konservatorijā, Edvīns – Mākslas akadēmijā. Edvīns neslēpj, ka jau no mazotnes labprāt darbojies ar plastilīnu, gatavojis dažādas figūriņas, vislabprātāk zirgus, muzicēšana tāpat likusies jauka, bet izdarīto izvēli – apgūt tēlnieka profesiju – viņš ne mirkli nav nožēlojis. Andris ar skatuvi saaudzis jau no pirmās klases, jo visus skolas gadus viņš darbojās teātra pulciņā. Studiju gadi palikuši labā atmiņā, netrūkst interesantu, pat kuriozu piedzīvojumu, bet viss

ir izdevies, veidojusies pilnvērtīga mākslinieku dzīve.

Andris Daņiļenko dažus mēnešus pirms tā slēgšanas kļuva par Operetes teātra solistu, ieguva savu sapņu profesiju, taču nācās samierināties un bija apmierināts, kad sekoja piedāvājums kļūt par Latvijas Radio estrādes orķestra štata solistu. Tā bija lieliska skola, jo darbs ritēja kopā ar izcilie mūzikanti. Koncerti, izbraukumi uz daudzām un tik dažādām vietām Latvijā un pasaulē, ļoti sašpringts darba ritms, bet tas ir izturēts, un joprojām klausītāji gaida Andra uzstāšanos koncertos. Viņš strādāja par dziedāšanas skolotāju skolā Rīdzē un Rīgas Kultūru vidusskolā, vēlāk savā vokālajā studijā Vivo, no 2001. gada divdesmit gadus mācīja dziedāšanu Nacionālā teātra aktieriem. Šobrīd dziedāšanu viņš māca jauniešiem interešu klubā. Skolotājiem ir patīkami redzēt audzēkņu izaugsmi un panākumus, kā izcilāko piemēru Andris piemin operdziedātāju Marīnu Rebeku.

Edvīns Krūmiņš – tēlnieks un akmens tēlniecības restaurators – atzīst, ka ikdienā viņu neredz, jo darbs rit viņa darbnīcā Āgenskalnā, atrauti no publikas, – lai satiktos ar cilvēkiem jāsaagaida darbu atklāšanas brīži. Te viņš iestarpina, ka neesot kā Andrim, – atliekot vien ieslēgt Radio 2 un skaidri zināms, ka Andri dzirdēsiet. Rīgā Edvīna darbi skatāmi daudzviet, kā pirmo viņš piemin atjaunoto Rolanda skulptūru Rātslaukumā, kas tapusi no trīs metrus

augsta akmens blūka. Rolandam iepreti no Rātsnama visus sveic Temida, bet, staigājot pa Vecrīgu, uzmanība jāpievērš skulptūrām gan pie Melngalvu nama, gan pie Švābes nama, Mazās gīldes un citiem namiem. Taču gadiem cauri ir saglabājies vismīļākais tēls – zirgs. Lai parādītu pužiņiem savu prasmi, Edvīns bija atvedis līdzīgu zirga galvas skulptūru, kas viņam ir nesusi pasaules slavu, jo 2010. gadā starptautiskajā zirgu mākslas konkursā Ex Arte Equinus tā ieguva galveno balvu.

Abi mākslinieki atzīst, ka nekad agrāk pat prātā nav ienākusi doma, ka viņi varētu būt skolotāji, bet ir. Arī Edvīns ir pedagogs, viņš strādā Zaļenieku Komerciālajā un amatniecības vidusskolā par restaurācijas darbu pasniedzēju. Viņš zina, ka ne visi no šiem audzēkņiem kļūs par istiem restauratoriem, bet ar savu dzīves un darba pieredzi viņš liek audzēkņiem domāt.

Divas stundas sarunās, pildītas ar atmiņām, nopietniem stāstiem, atziņām, jokiem un smaidiem, ko papildināja Andra dziedātās dziesmas ģitāras pavārdījumā, aizrīvēja nemanot. Abi mākslinieki atzīst, ka daudz ko paveikuši ar kurzemnieka spītu, kas palīdzējis dzīves grūtajos mirkļos, un jūtas lepnī, ka nav pametuši Latviju – zemi, bez kuras savu dzīvi nespēj pat iedomāties. Savukārt mēs, Ventspils novada ļaudis, pamatoti varam lepoties, ka abi mākslinieki dzīves pamatus veidojuši mums līdzās Ventpils pusē.

PHOTO: MĀRA KRAULE

Pie slavenās zirga galvas Edvīns Krūmiņš (no kreisās) un Andris Daņiļenko.

Ventas Balss, 2024. gad 12. decembrī

Stiklos atklāja pārvietoto piemiņas akmeni kureliešiem

1000. dienā kopš pilna mēroga Krievijas iebrukuma Ukrainā Puzes pagasta Stiklos godināja ģenerāļa Jāņa Kureļa kaujas grupu.

Atceres brīdis vienlaikus bija arī kureliešu piemiņas akmens pārvietošanas svinēšanas svētki. Līdz šim tas atradās blakus Annahites medību pilij. No 2022. gada medību pils un tās teritorija ir privātipašums, tāpēc piekļuve piemiņas akmenim bija apgrūtināta. Gan pils jaunais īpašnieks, gan Puzes pagasta iedzīvotāji vēlējās piemiņas akmeni pārvietot uz visiem pieejamu vietu. Finansiālās rūpes par piemiņas vietas iekārtošanu un akmens pārvēšanu uzņēmās Ventspils novada pašvaldība. Lai to paveiktu, pie bijušās Annahites vecās demontētas skolas rotālu laukuma iekārtas un izveidots gājēju celiņš, iesēta zāle.

NOBEIGUMS 3. lpp.

Puzes pagasta novadpētnieku grupas aktīvistu ar pasākuma viesiem. INGAS ANDRAS LEIGUTES FOTO

VENTSPILS NOVADNIEKS
2024. gada 10. decembrī

3

Stiklos atklāja pārvietoto piemiņas akmeni kureliešiem

NOBEIGUMS. SĀKUMS 1. lpp.

Annahites pili Otrā pasaules kara laikā no 1944. gada 29. oktobra līdz 14. novembrim atradās kureliešu štābs. Šogad šajā datumā apritēja 80 gadi, kopš vācu spēki Stiklos atbrūvoja Kureļa grupas kaujiniekus. Tieši pirms 80 gadiem – 1944. gada novembrī un decembrī – ģenerāļa Jāņa Kureļa militārā grupa stājās pretim nacistu okupācijas varai un leitnanta Roberta Rubēna bataljons cīnījās pret vāciešiem pie Rendas un Zlēkām. Nelabvēlīgā militārā politiskā situācija neļāva kureliešiem sasniegt savu mērķi – Latvijas faktiskās suverenitātes atjaunošanu brīdī, kad Vācijas karaspēks atstātu, bet PSRS armija vēl nebūtu ieņēmusi Latvijas teritoriju.

Stiklos uzstādītais piemiņas akmens atgādina šīs skaudrās vēstures lappuses – tās 19. novembra pusdienlaikā atšķīra putēju orķestra "Ugāle" mūziķi, Puzes pamatskolas audzēkņi, mazpulcēni, jaunsargi, zemessargi, Pu-

zes pagasta iedzīvotāji, mediju un Ventspils novada pašvaldības pārstāvji, arī uzaicinātie viesi. Kā pirmo runātāju Kultūras nodaļas vadītājs Juris Jope pieteica Ventspils novada domes priekšsēdētāja pirmo vietnieku Gunti Mačtamu. Viņš atgādināja, ka kureliešu sirdis bija doma par neatkarīgu Latviju: "Mēs, atklājot šo piemiņas akmeni, apliecinām, ka cienām savu vēsturi, zinām savas saknes un būsīm gatavi pastāvēt par Latviju. Paldies Puzes pagasta vietējai novadpētnieku grupai par to, ka tā aktualizēja akmens pārvietošanas jautājumu. Paldies Popes un Puzes pagastu apvienības pārvaldes vadītājam Mārtiņam Libkovskim par to, ka viss tika praktiski noorganizēts, Kultūras nodaļai par šo pasākumu un visiem, kas šeit ir klāt."

Ventspils novada domes priekšsēdētāja vietnieks Andis Zariņš izteica prieku par kuplo notikuma apmeklētāju skaitu. "Mēs šeit esam sapulcējušies, lai godātu kureliešu bezcerīgo vēlmi un spitu

saglabāt to, kas tik smagi bija izcīnīts. Savu valsti, himnu, karogu un ģerboni. Šie notikumi ir rakstīti ar asinīm. Un par to mums ir jāatgādina saviem pēctečiem; brīvība nav pašsaprotama, tā ir jānopelna. Tikai stiprā un saliedētā nācijā ir pastāvēšanas turpinājums."

Pēdējais dzīvais kurelietis bija Egils Upelnieks, šovasar viņu guldīja Carnikavas kapos, atklāja Nacionālās pretošanās kustības muzeja Rendā vadītājs Andrejs Keizars, vienlaikus priecājoties, ka pēdējos gados kureliešu veikums tiek vairāk novērtēts, nekā tas bija iepriekš. Savukārt vēstures doktors Uldis Neiburgs sacīja šādus vārdus: "Ja mēs šodien šeit stāvam brīvā un neatkarīgā, demokrātiskā Latvijas valstī, tad jāatzīst, ka pirms 80 gadiem situācija bija daudz dramatiskāka. Svarīgi pieminēt, ka ģenerāļa Kureļa grupa, kura Kurzemē sasniedza vairāk nekā 3000 vīru, bija latviešu militārā vienība, kas pakāpeniski transformējās par iedomāto Latvijas armijas kodolu, jo tās va-

ditāji – ģenerālis Kurelis un štāba priekšnieks Kristaps Upelnieks – bija arī Latvijas Centrālās padomes Militārās komisijas vadītāji. Vēlme bija šāda – brīdī, kad vācu karaspēks sāktu atkāpties un padomju armija vēl nebūtu ieņēmusi Latvijas teritoriju, proklamēt Latvijas neatkarību, pagaidu valdības izveidošanu un Latvijas armijas atjaunošanu, pretojoties vienai vai otrai okupācijas varai. Kaut gan kureliešiem neizdevās izcīnīt Latvijas neatkarību, viņi pauda neatkarības ideju un uzticību savai valstij, cīnoties pret svešam varām, tāpēc mēs viņus šodien pieminam."

Nacionālo bruņoto spēku atvaļinātais ģenerālleitnants Raimonds Graube pieminēja faktu, ka 19. novembrī ir 1000. kara diena Ukrainā. Krievijas nodevīgais iebrukums neatkarīgajā valstī ir apliecinājums tam, ka brīvība ir jāsargā un tā ir trausla. Mums arī tagad ir jābūt gataviem aizstāvēt savu valsti ar ieročiem rokās. Mums ir jādomā kategorijās, ka

Latvijā var būt ievainotie un kriutušie, bet tāda ir brīvības cena. Raimonds Graube ir pamanījis, ka tagad Latvijā notiek nacionālā atmoda, un tas ir ļoti svarīgi. Aivars Sinka, "Daugavas Vanagu" Centrālās valdes priekšnieks, sūtiņa sveicienus no pasaules līmeņa organizācijas, ko dibināja latviešu karavīri, bet Puzes pagasta novadpētnieku grupas aktīvistis Agris Āboliņš atgādināja būtisku atziņu: "Kas pagātni pēti, tas nākotni svēti." Viņa jaunībā Jāni Kureli pieminēja tikai starp citu, bet tagad par to tiek runāts skali, notiek vēsturnieku kolokvijs un diskusijas.

Pēc svinīgajām uzrunām uzstājās folkloras kopas "Vilki" dziedātāji, pēc tam daudzi fotografējās pie pārvietotā piemiņas akmens un baudīja gardu vietējo saimnieču pasniegto zupu. Sarunas raisījās pie ugunsкура, klātesošie nesteidzās izklist, jo katram bija apspriežams kāds vēstures fakts.

Marlena Zvaigzne

Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums

Autors: Inga Andra Leigute

Datums: 09.07.2024.

Izdevums: Ventspils Novadnieks

Rubrika: Ugāle

Jūnija sākumā Ugāles bibliotēka organizēja pārgājienu sākumskolas skolēniem, kurā, izmantojot dažādus spēles un sacensību elementus, bērni tika rosināti izlasīt stāstu fragmentus un pēc Voldemāra Zelmeņa tēlainajiem aprakstiem atrast grāmatas varoņu piedzīvojumu vietas. Projekts “Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums” turpināsies rudenī, kad garākā pārgājienā dosies Ugāles vidusskolas 5.klase.

Pirms pārgājiena visi skolēni satikās pie Ugāles vidusskolas, kur kopā ar Ugāles bērnu bibliotēkas vadītāju Daci Krūzi un Ugāles vidusskolas skolotāju Zandu Blumfeldi iesildījās un veica dažus vingrojumus. Ievērojot ceļu satiksmes noteikumus un drošību, pārgājiena dalībnieki devās līdz bērnu laukumam pie muižas dīķa. Tur Ugāles bibliotēkas vadītāja Inese Rumpa pastāstīja par Voldemāru Zelmeni un viņa grāmatu “Sesku ciema tekātāji”: “Voldemārs Zelmenis ir pedagoģijas profesors, Latvijas Universitātes Goda doktors, dzimis un audzis Ugāles muižā un savas skolas gaitas sācis Ugāles Kalna skolā. Grāmatā “Sesku ciema tekātāji” viņš ar lielu mīlestību ir aprakstījis savu bērnību Ugāles muižā 20.gs. sākumā.”

Pēc tam skolēniem bija jāizvēlas viena no četrām krāsām nozīmētām ar Ugāles bibliotēkas simtgades logo, tādā veidā sadaloties četrās komandās. Šī projekta devīze ir “Izlasī grāmatā – atrodi Ugālē!”. Katra komanda saņēma mapi ar pirmajiem uzdevumiem un karti ar pieturpunktiem, kuros tika lasīti fragmenti no Voldemāra Zelmeņa grāmatas, bija jāuzņem līdzīgas fotogrāfijas, kartē pareizajās vietās jāuzlīmē seno ēku attēli un jāizpilda vēl citi uzdevumi. Pārgājiena maršruts vijās pa bijušo muižas parku, garām Ugāles luterāņu baznīcai, līdz tautas namam, kurā skolēnus atkal gaidīja uzdevumi: bija jāsaliek vairākas puzzles ar Ugāles vēsturisko ēku fotogrāfijām, jāatrod pareizie skaidrojumi senvārdiem un uz magnētiskās tāfeles ar Ugāles muižas centra karti bija jāsaliek magnētiņi ar seno ēku attēliem.

Skolēni bija gandarīti par šo pasākumu, viņiem patika izzināt vēsturi, pildīt uzdevumus, kā arī nedaudz sacensties citam ar citu. Noslēgumā visi mielojās ar gardu zupu un skatījās Latvijas spēlfilmu “Bille”.

Ugāles bibliotēkas vadītāja Inese Rumpa pastāstīja, ka Ugāles Izglītības biedrības bibliotēkai šogad apritēs 100 gadu, Ugāles bērnu bibliotēkai – 70, tāpēc gribas aizraujošā veidā atklāt bērniem nozīmīgus faktus un radīt izpratni par kultūrvēsturisko mantojumu. “Šos notikumus gribam atzīmēt, izceļot, mūsdiā, Ugāles svarīgāko grāmatu – Voldemāra Zelmeņa “Sesku ciema tekātāji”. Maz palicis pāri no muižas kompleksa, toties par Ugāles muižas sadzīvi, darbiem un cilvēkiem 20.gs. sākumā varam izlasīt šīs grāmatas lappusēs. Ēkas sabrūk, bet rakstītais vārds paliek,” sacīja Inese Rumpa. Viņa arī uzsvēra, ka gribētu šo pārgājienu pārvērst par tradīciju un katru gadu pavasarī organizēt 1.klasei.

Ugāles bibliotēka pavasarī piedalījās Ventspils novada pašvaldības organizētajā kultūras projektu konkursā un ieguva 470 eiro līdzfinansējumu projektam “Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums”. Par piešķirtajiem līdzekļiem iegādāti magnētiņi ar Ugāles muižas ēku fotoattēliem, puzzles ar Ugāles seno ēku fotogrāfijām, karte, piemiņas nozīmītes, kā arī sarūpēts cienasts.

<https://news.lv/Ventspils-Novadnieks/2024/07/09/voldemara-zelmena-atstatais-kulturas-mantojums>

Vasara aizritejusi lasīšanas veicināšanas zīmē

Autors: Dace Krūze

Datums: 10.09.2024

Izdevums: Ventspils Novadnieks

Rubrika: Ugāle

Lai rosinātu bērnus vasaras brīvlaikā lasīt grāmatas, Ugāles bibliotēkā norisinājās akcija “Labākais vasaras lasītājs”. Akcijā piedalījās 23 bērni, kopā izlasot nedaudz vairāk par 250 grāmatām.

15 čaklākie lasītāji septembra otrajā nedēļā dosies uz Pārventas bibliotēku, lai piedalītos spēlē “Izlaušanās no Tumsas pils”. Šī akcija pierādīja, ka bērniem ir nepieciešams neliels pamudinājums, lai lasīšanai pievērstos vairāk un to neuzskatītu par apgrūtinājumu. Akcijai bija laba atsaucība, un mums liels gandarījums par paveikto.

Jūlija beigās Ugāles pagastā norisinājās Ugāles pagasta svētki “Es piederu vasarai”, kuros piedalījās arī Ugāles bibliotēka. Teltī “Tavs sencis to zina” varēja piedalīties dažādās ar novadpētniecību saistītās aktivitātēs: salikt puzzles ar seno ēku attēliem, iepazīties ar ugālnieku senvārdu vārdnīcu, Ugāles kartē atzīmēt senās ēkas. Tā kā aktivitātes guva lielu atsaucību, tad turpmāk Ugāles bibliotēkas 1.stāvā šīs spēles būs pieejamas katru dienu. Aicinām ikvienu pārbaudīt savas zināšanas par Ugāles vēsturi!

Sakām sirsnīgu paldies ikvienam ugālniekam un Ugāles viesim, kurš pagasta svētku laikā apmeklēja bibliotēkas telti “Tavs sencis to zina” un piedalījās mūsu radītajās aktivitātēs!

<https://news.lv/Ventspils-Novadnieks/2024/09/10/vasara-aizritejusi-lasisanas-veicinasanas-zime>

Būtiska loma lasītkāres veicināšanā ir vecākiem

Autors: Dace Krūze

Datums: 08.10.2024

Izdevums: Ventspils Novadnieks

Rubrika: Ugāle

Septembris iezīmējās kā jaunas sezonas sākums visiem darbiem un aktivitātēm. Arī Ugāles bibliotēkā septembrī atsākās rosība un dažādu pasākumu realizēšana.

11. septembrī laiks mūs lutināja, tāpēc nolēmām Dzejas dienu pasākumu pavadīt ārpus telpām. Pie bibliotēkas aug skaists vītols, un tur arī norisinājās Ugāles bērnu bibliotēkas organizētā dzejas diena. Šoreiz nolēmām lasīt “Lasi un vērtē ’24” lasīšanas veicināšanas programmā ietvertās dzejas grāmatas. Lai gan ļoti jūtams, ka bērni pēc vasaras brīvlaika vēl nevar koncentrēties, lasīšana ārā un kokā bija aizraujoša un noteikti atšķirīga, nekā ierasts.

Lai rosinātu bērnus vasaras brīvlaikā lasīt grāmatas, Ugāles bibliotēkā norisinājās akcija “Labākais vasaras lasītājs”. 15 čaklākie lasītāji 12. septembrī devās uz Pārventas bibliotēku, lai izspēlētu spēli “Izlaušanās no Tumsas pils”. Spēle norisinājās nelielā tumsiņā un visā Pārventas bibliotēkā. No viena kvadrātkoda pie nākamā, no viena uzdevuma pie nākamā. Uzdevumi nebija viegli, prasīja lielu pacietību un labas iemaņas darbam ar telefonu. Atslēgu no Tumsas pils atrada tikai viens, bet spēles garšu izbaudīja visi. Ugāles bērnu bibliotēkas vārdā vēlamies teikt lielus paldies Egijas, Zanes, Kristapa un Mārtiņa, Ulda, Olivera, Annas un Nastjas, Evelīnas Līnas, Dāvida, Lolitas Marikas, Samantas, Alises, Reinas, Andreja, Annijas vecākiem par atbalstu un bērnu mudināšanu lasīt – ļoti novērtējam ikvienu vecāku, kurš ierodas kopā ar bērniem Ugāles bibliotēkā!

Šogad Ugāles Izglītības biedrības bibliotēkai apritēs 100 gadi, Ugāles bērnu bibliotēkai – 70, tāpēc ir vēlme aizraujošā veidā stāstīt bērniem nozīmīgus faktus un radīt izpratni, kas ir kultūrvēsturiskais mantojums. Šos notikumus gribam atzīmēt, izceļot, mūsaprāt, Ugāles svarīgāko grāmatu – Voldemāra Zelmeņa “Sesku ciema tekātājus”. Maz palicis pāri no muižas kompleksa, toties par 20. gs. sākuma Ugāles muižas sadzīvi, darbiem un cilvēkiem varam izlasīt grāmatas lappusēs. Jūnija sākumā Ugāles bibliotēka organizēja pārgājienu Ugāles vidusskolas nometnes dalībniekiem, savukārt 18. septembrī pārgājienā devās Ugāles vidusskolas 5. klase. Bērniem bija izaicinājums iziet garo posmu no Ugāles vidusskolas līdz Kalna skolai, noslēdzot pārgājienu Ugāles tautas namā “Gaisma”. Kad tas bija izdarīts, tautas nama pagalmā varēja iestiprināties ar

pusdienām un kopīgi ugunskurā uzcept desiņas. Pārgājiena laikā bērni ieguva nelielu priekšstatu par muižas ikdienu. Ja kādam ugālniekam ir interese, Ugāles bibliotēka var piedāvāt šo izzinošo pārgājieni ikvienam interesentam.

<https://news.lv/Ventspils-Novadnieks/2024/10/08/butiska-loma-lasitkares-veicinasana-ir-vecakiem>

UGĀLE

Ugāles bibliotēkai – 100, Ugāles bērnu bibliotēkai – 70

Ugāles bibliotēkas vadītāja Inese Rumpa (pa kreisi), Bērnu nodaļas vadītāja Dace Krūze un bibliotekāre Mārīte Krūze. INGAS ANDRIAS LEIGUTES FOTO

Ugāles tautas namā "Gaisma" līksmā gaisotnē ar vēsturiskiem faktiem un sirsniņiem priekšnesumiem norisinājās Ugāles bibliotēkas simtgades un Ugāles bērnu bibliotēkas septiņdesmitgades svinības.

Jubilejas pasākumā Ugāles bibliotēkas vadītāja Inese Rumpa un Bērnu nodaļas vadītāja Dace Krūze izstāstīja Ugāles bibliotēkas stāstu. 1923. gadā Ugālē tika nodibināta Izglītības biedrība, un jau pēc gada Kultūras fonds tai piešķīra bibliotēkas komplektu, kurā bija 547 sējumi. Ugāles bibliotēkas vēsture ir pārmaiņām bagāta, vispirms tika atvērta Ugāles Izglītības biedrības bibliotēka, pēc Ulmaņa apvērsuma – Ugāles sešklasīgās pamatskolas bibliotēka, pēc kara – Ugāles bibliotēka, vēlāk jau Ventspils rajona bibliotēka. Bija laiks, kad Ugāle atradās Talsu rajonā, tad bija Ugāles centra I bibliotēka, pēcāk, pagastam atgriežoties Ventspils rajonā, – atkal rajona bibliotēka, tad Ventspils rajona centrālā bibliotēka. Vissarežģītāko nosaukumu bibliotēka ieguva atjaunotās Latvijas Republikas laikā – Ugāles bibliotēka ar rajona galvenās bibliotēkas funkcijām, līdz beidzot no 2007. gada tā kļuva vienkārši par Ugāles bibliotēku.

2001. gada rudenī Ugāles bibliotēka no tautas nama "Gaisma" telpām, kurās bija mitusi 56 gadus, pārcēlās un Ugāles centru – bērnu dārza ēkas vienu korpusu. 30. novembrī, Andrejdienā, bija skaists telpu atklāšanas pasākums,

tāpēc bibliotekāres lēma arī šogad bibliotēkas simtgadi atzīmēt tieši šajā datumā.

Bibliotēka uz svinībām īpaši aicināja vietējos kolektīvus, kuriem dāvanā lūdza priekšnesumu, kurā raksturotu attiecīgu laika periodu. Pasākumā uzstājās vokālais ansamblis "Uggula", pūtēju orķestris "Ugāle", līnijdeju grupa "Margrietīņas", PII "Lācītis" bērni, amatierteātris "Ugāles drāma", Ugāles vidusskolas audzēkņi, jauniešu deju kolektīvs "Sidrabīns", folkloras kopa "Urdava", kā arī dzejas rindas lasīja Ieva Jurgena un Vera Berga. Protams, sveicieni nēbeidzās, jubiliārus turpināja apsveikt viesi, draugi, kā arī Ventspils novada domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks Guntis Mačtams, Ventspils novada pašvaldības Kultūras nodaļas metodiķe Zane Birzniece, senioru klubs "Bārbele", Ilva Cērpa, Ugāles tautas nama vadītāja p. i. Elana Jurgena, Ugāles un Usmas pagastu apvienības pārvaldes vadītājs Gendrihs Šķesters, bibliotēkas speciāliste darbā ar novada bibliotēkām Sandra Picalceļma, Anceš bibliotēkas vadītāja Baiba Manteja, Puzes bibliotēkas vadītāja Anda Lejniece, Ugāles Mūzikas un mākslas skolas direktore Rasma Petmane.

Ventspils novada pašvaldība Ugāles bibliotēkai 100 gadu jubilejā dāvāja 500 eiro dāvanu karti grāmatu iegādei. Svinību noslēgumā zālē tika ieviesta svētku kūka un notika enerģiska sadziedāšanās kopā ar Kasparu Petmani.

Inga Andra Leigute

Usmā jauni stendi

KRISTĪNE DUĻBINSKA

Usmā tapušas sešas plāksnes ar informāciju latviski un angļiski, kas cilvēkiem, kuri apmeklē pagastu, palīdzēs uzzināt vairāk par Usmas vēsturi un apskates objektiem. Pagaidām tās apskatāmas bibliotēkā, bet, kad kļūs siltāks, tās izvietos dabā.

Usmas tautas nama vadītāja Elana Jurgena uzskata, ka īstenotais projekts ir tikai darba sākums. Pirmā doma par to, ka šādi informatīvie stendi Usmā nepieciešami, radusies pandēmijas laikā. «Bija kovidā laiks, un ļoti daudzi cilvēki pēkšņi uzradās pie tautas nama, baznīcas, pludmalē, pastaigu takā. Šie cilvēki baudīja to, kas ir pieejams, un ik pa brīdim kāds piestāja pie mums, jo mēs darbojamies gan iekšā, gan ārā, un jautāja – kur mēs varam atrast to; kas šī par ēku, kas te ir bijis? Kādā pēcpusdienā pēc kārtējās sarunas ar pilnīgiem svešiniekiem, kas bija atbraukuši vienkārši izvēdināt galvu Usmas pludmalē, mēs sapratām, ka vajag informāciju, lai jebkurā brīdī, arī tad, kad mēs neesam uz vietas tautas namā, cilvēki var brīvi pašī pieiet un izlasīt, kur tad viņi ir nonākuši,» idejas pirmsākumus atceras Elana.

2021. gadā sagatavojuši un iesnieguši projekta pieteikumu Ventspils novada kultūras projektu konkursā, taču to neapstiprināja, jo projekts neatbilda konkursa nolikumam. Projekts perfekti atbilda ikgadējam projektu konkursam *Mēs savam novadam*, taču šajā konkursā ar projektiem nedrīkstēja startēt pašvaldības struktūrvienības. Līdz ar to tautas nama projektu nolcis plauktņā, atlicis uz vēlāku laiku. Materiāli izvietotāšanai stendos bijuši daļēji savākti.

Uzlokiet piedurknes, būs jāstrādā

Pērn biedrība *Usmas raksti*, kas dibināta 2019. gadā un sastāv no Usmas esošajiem un bijušajiem dejotājiem, iesniegusi un veiksmīgi īstenojusi kultūras projektu *Deju svētki Usmā*. «Uz šī projekta eforijas viņa virsotnes biedrības valdes locekle, mūsu deju kolektīva vadītāja Agnese Sarma man zvana un saka – man novadā teica, ka tev ir uzrakstīts projekts, kas ir nepastiprināts, sūti to man šurp! Es viņai aizsūtīu. Viņa izlasa un saka – tev tas obligāti jāpāraksta, un mēs to iesniegsim! Jāsaka, es droši vien nebūtu sarēņusies to iesniegt, ja Agnese nebūtu bijusi tik uzstājīga,»

projekta rezultātus prezentējot, atklāja Elana, veidot deju kolektīva vadītājam siltus pateicības vārdus.

Pateicoties Agneses uzstājībai un neatlaidībai, Elana projektu nedaudz pārrakstījusi, pielāgojot to jaunajam nolikumam, un burtiski pēdējā brīdī biedrība projektu iesniegusi. «Pēc dažām dienām jau Agnese priecīga zvanija – uzlokiet piedurknes, mums būs jāstrādā. Un mēs ķērāmies klāt,» atklāj tautas nama vadītāja.

Grūti izvēlēties svarīgāko

Nozīmīgs projekta īstenošanā bijis vietējās bibliotekāres atbalsts. Elana ir pateicīga Usmas bibliotēkas agrākajai vadītājai Ilzei Sprinķei, kura apgādājusi ar visiem novadpētniecības materiāliem, kas apkopoti par Usmu. Informācijas bijis daudz, un, ņemot vērā pagasta vēstures pavadni, atklājušās arvien jaunas ziņas. Ļoti daudz jaunas informācijas apkopots par Usmas muižu un tagadējo tautas nama ēku, kas 1930. gados celta kā pagasta nams. «Diez vai kāds iebraucējs var iedomāties, ka tieši Kārlis Ulmanis ir ziedojis naudu pagasta nama apgādei ar solumu un gāzes lampām. Tad, kad mēs to stāstām, visi ir diezgan pārsteigti,» norāda Elana, piebilstot – tā runājot, ka Ulmanim, tāpat kā daudziem cilvēkiem mūsdienās, esot patīcis atpūsties Usmā.

Taču vietas uz informatīvajām plāksnēm ir tik, cik tās ir, tāpēc nācies rūpīgi pārdomāt, kāds ir projekta galvenais vēstījums un ko usmenieki grib pagasta viesiem pastāstīt. «Ļoti smagi bija izvēlēties informāciju, jo izrādās, ka mēs dzīvojam ļoti kultūrvēsturiski bagātā un daudzslāņainā vietā,» uzsver Elana.

Visvairāk diskusiju bijis par to, kā nosaukt plāksni, kas veltīta Usmas daļai, kur kādreiz norisinājusies galvenā darbība – tur savulaik atradies pagasta nams, veikals, skola, pludmalē un pirmais Usmas kempings. Beigās kopienas aktīvisti vienojušies, ka plāksnei dos virsrakstu *Vēsturiskais Usmas centrs*. Ņemot vērā šīs vietas ba-

Usmas tautas nama vadītāja Elana Jurgena, prezentējot paveikto, pastāstīja, ka doma par to, ka nepieciešamas informatīvas plāksnes par Usmas vēsturi un apskates objektiem, radusies kovidā laikā, domājot par to, lai Usmas viesi jebkurā laikā var izlasīt, kur viņi ir nonākuši un kas šeit īpaši.

gātīgo vēsturi, plāksne satur ļoti daudz informācijas, fotogrāfijām atvēlēts ļoti maz vietas. Šo plāksni izlēmusi dublēt – tā būs apskatāma divās vietās.

Informācija bija arī jāpārtulko, un, pēc Elanas domām, vērtīgākais šī projekta rezultāts ir tas, ka informācija par Usmu turpmāk būs pieejama arī angļu valodā. Eliza Cimdiņa uzņēmusies tulkošanas un rediģēšanas darbu, un tas bijis gana izaicinoši, īpaši – tulkojot informāciju, kas publicēta Moricsalas dabas rezervātā veltītajā plāksnē. Par plāksņu vizuālo noformējumu gādājis Jānis Pētersons no firmas Moon AD.

Trīs Usmas baznīcas

Viens no stendiem veltīts trim Usmas baznīcām, no kurām tikai viena – pati jaunākā – atrodas Usmas pagastā. Senais dievnams, kas celts no tēstienu guļbaļķiem un savulaik atradās Usmas ezera otrā krastā, pirmās Latvijas brīvvalsts laikā pārvests uz Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju, kur tas kā tautas kultūras vienreizīguma simbols apskatāms vēl šodien. Uz senā dievnama pamatiem 1936. gadā uzbūvēta jauna Usmas baznīca, kurā pēdējos gados atkal darbojas draudze. Visās trīs Usmas baznīcās arī mūsdienās laulā jaunos pārus.

Elana stāsta, ka nereti Usmā nākas novērot mulsinošu kāzu viesu mīnāšanos pie aizslēgtās baznīcas: «Mēs ejam klāt un prasām – vai jūs ko gaidāt? Viņi saka: jā, mums kāzas paredzētas pēc pusstundas, 20 minūtēm. Tad mēs lūdzam atvērt ielūgumu. Visbēdīgākā laikam bija situācija, kad kāzas bija Rīgā, jo līdz Rīgai nu nekā vairs nevar

Iepazīties ar izgatavotajiem informatīvajiem stendiem bija atnākuši ne tikai usmenieki – tālākie viesi uz pasākumu bija braukuši no Ādažiem.

paspēt.» Ja vajadzīgā ir Usmas baznīca otrā ezera krastā, tad turp vēl varot pagūt nokļūt. Pavisam smieklīgs bijis gadījums, kad cilvēki aizdevušies uz nepareizo Usmas baznīcu un tur laulību ceremonijā nosēdējuši līdz pat brīdī, kad jaunais pāris pagriezies uz viesu pusi, un tikai tad sapratuši, ka šie laulātie nav Istie.

11. maijā, kad Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs svinēs simtgadi, arī Usmas teātris dosies pārstāvēt amatiereteātrus un darbosies tieši vecajā Usmas baznīcā.

Sapnis atjaunot dejotāju tērpus

Izmaksu dēļ nav izdevies īstenot iecerī par hermētiski noslēgtu stendu tūrisma bukletiem. Novērots, ka Usmu apmeklē tūristi no visdažādākajām valstīm. «Brauc dažādu valstu tūristi, un katrs atrod kaut ko savu, kas viņam Usmā interesē. Vieni ceļo baznīcu dēļ, citi – ūdenstilpu dēļ, jo

ezers ir viens no lielākajiem Latvijā. Citi vienkārši ceļo pa maziem ciemiem, apbraukā Baltijas valstis,» stāsta Elana.

Vaicāta par nākotnes iecerēm, viņa teic, ka ir doma pēc kāda laika izveidot vēl trīs jaunus informatīvos stendus. Nākamgad iecerēts atkal veidot lielu deju koncertu, jo Usmas deju kolektīvs svinēs desmit gadu jubileju. Vēl viens sapnis ir izgatavot deju kolektīvam tērpus, kādi Usmas dejotājiem bija 1960. gados. Tie bijuši ļoti skaisti tērpi, taču diemžēl nav saglabājušies un ir pieejamas melnbaltās fotogrāfijas. Būtu jāveic izpēte, kādi šie tērpi bija – kādas krāsas, kāds audums –, lai mēģinātu tādus darināt no jauna. «Visi atceras, ka zābaki bija balti un mēteļi – gaiši, bet neatceras, kādi bija brunči. Bet ar mūsdienu tehnoloģijām fotogrāfijām var atjaunot krāsas,» stāsta tautas nama vadītāja, aicinot – ja nu brīnumainā kārtā kādam šie tērpi vismaz daļēji ir saglabājušies, dot viņai ziņu.

Ventas Balss, 2024. gada 2. aprīlī

Marts lika sarosīties visiem usmeniekiem dažādās paudzēs

Autors: Dace Krūze

Datums: 09.04.2024

Izdevums: Ventspils Novadnieks

Rubrika: Usma

Usmas bibliotēka ciešā sadarbībā ar Usmas tautas namu skolēnu brīvlaikā organizēja palaidnīgo pasaku pēcpusdienu. Bērniem tika dota iespēja paklausīties usmenieku lasījuma.

Kopā lasījām un klausījāmies P. Vaita grāmatas “Toto un viņa draugu piedzīvojums” fragmentus. Lai pasaku lasīšana būtu pietiekami atraktīva, pasākuma laikā ik pa brīdim vingrojām un pārrunājām dzirdēto. Radošās nodarbēs gatavojām Lieldienu dekorus Usmas bibliotēkas logiem. Visi pasākuma dalībnieki cienājās ar Lilitas Visockas saceptajām pankūkām un usmenieku gatavotiem ievārijumiem.

Dažas nedēļas vēlāk 22.martā Usmas tautas namu papildīja azartiski vārdu minētāji. Pasaulē plašu popularitāti ir ieguvusi vārdu minēšanas spēle “Scrabble”, ko iecienījuši arī usmenieki. Tā radās ideja nedaudz paplašināt spēlētāju loku un rīkot “Scrabble” turnīru. Uzaicinājām ciemos uz Usmas tautas namu Ugāles senioru klubiņa “Bārbele” dalībniekus, kas arī ir aizrautīgi vārdu minētāji. Kopā 17 aktīvi “Scrabble” spēlētāji un viņu atbalstītāji gandrīz četras stundas minēja vārdus, skaitīja punktus un skaidroja noteikumus. Kā uzvarētāja ar trofeju rokās no Usmas tautas nama izgāja pilteniece Mudīte Čaupala, kura par vienu punktu uzvarēja usmenieci Anitu Auziņu. Spēles azarts bija liels, un jau tika runāts par nākamo spēļu organizēšanu.

<https://news.lv/Ventspils-Novadnieks/2024/04/09/marts-lika-sarosities-visiem-usmeniekiem-dazadas-paauzdes>

Usmā tapis brīvdabas grāmatu skapis

KRISTĪNE DUĻBINSKA

Usmas pludmalē kopš otrdienas atrodas grāmatu skapis, kurā ikviens var atrast sev kādu grāmatu, ko palasīt atpūsties.

Usmas bibliotēkas vadītāja Dace Krūze stāsta, ka doma par šādu brīvdabas skapi pludmalē radusies, lai rosinātu lasīšanu – kamēr mamma sauļojas vai bērni plūncājas, atpūtnieki var pašķīrstīt kādu grāmatu. Bibliotēka kopā ar Usmas tautas namu uzrakstījusi projektu novada kultūras projektu konkursā, un tas ticis atbalstīts.

Skapi izgatavojuši Usmas pagasta pārvaldes darbinieki. «Liels paldies Usmas pagasta pārvaldes puīšiem Agrim un Edgaram, kuri izgatavoja skapi! Tas izgatavots no mitrumizturīga materiāla, ar stikla durvīm. Puīši arī piedomāja, lai skapis labi izskatās un vēja nesāšķobās,» stāsta bibliotēkas vadītāja, uzsverot, ka puīši darbu darījuši ar sirdi un dvēseli un tas izskatās izcilī.

Lai gan atklāšanas diena laikpētākji Usmu nesaudzēja, pasākums izvērties sirsnīgs. Pirmo grāmatu skapi svinīgi ielicis Ugāles un Usmas pagastu

apvienības pārvaldes vadītājs Gendrihs Šķesters. Simboliski, ka tā bijusi Vitauta Lūdēna grāmata par Usmu. Grāmatas skapi ievietojusi arī tautas nama vadītāja Elana Jurgena, Ugāles bibliotēkas vadītāja Inese Rurpa, Ventspils bibliotēkas bibliotekāre Sandra Picalcelma, kas atbild par novada bibliotēkām, un rakstniece Laura Vinogradova, kura bija atklāšanas pasākuma īpašā viesiņa. Arī vietējie cilvēki atsaukušies bibliotēkas aicinājumam un ieradusies ar grāmatām. Pēc tam sirsnīgā gaisotnē kopā ar Lauru Vinogradovu radījuši dzeju un īsos stāstiņus. «Brauc mājās pēc pasākuma un, lai arī cilvēku nebija tik daudz, kā es biju varbūt iedomājusies, jutos tik labi, jo tās sanāca tik sirsnīgi, radīja ļoti foršu savējo gaisotni,» sacīja Krūze.

Grāmatu skapis pludmalē darbosies no maija līdz septembrim. Krūzei ļoti negribētos, ka skapis pārvērstos par veco grā-

matu novietni, tāpēc bibliotēkā domās, kā labāk organizēt grāmatu apmaiņu. «Doma ir tāda – ja jūms ir grāmatas, ko vēlaties iedot un iesakāt citiem palasīt, tad tās var ievietot skapi. Vietējie noteikti nesīs grāmatas uz bibliotēku, un tad mēs palaikam mainīsim,» norāda bibliotekāre. Grāmatas, domājams, tiks lezīmētas ar īpašu zīmodziņu, «lai visi zinātu, ka šīs grāmatas ir domātas tieši šim skapim. Varbūt arī tas neļaus labākajām grāmatām pieaugt kājām.»

Usmas bibliotēka kopš janvāra, kad iepriekšējā bibliotekāre devās pelnītā atpūtā, ir atvērta tikai divreiz nedēļā. «Sākumā mums bija bažas, vai tas ir pietiekami, bet cilvēki ļoti ātri pierada. Tagad ir tā, ka tās divas dienas, kad es aizbraucu, strādāju ar slāpju muguru, jo usmenieki lasa daudz. Viņi ņem nevis pa vienai, divām grāmatām, bet četrām, piecām. Viņi arī pieprasīja grāmatas, kādas vēlas, lai ir bibliotēkā,» stāsta Krūze. Usmenieki iecienījuši gan romantiskos romānus, gan kriminālromānus un spriedzes drāmas. Viņi arī interesējas par aktuālajām latviešu autoru grāmatām.

Foto: Ventspils novada pārvaldes atburt

Usmas brīvdabas grāmatu skapi pirmo grāmatu ievietoja Ugāles un Usmas pagastu apvienības pārvaldes vadītājs Gendrihs Šķesters. Simboliski, ka tā ir Vitauta Lūdēna grāmata par Usmu.

Krūze gan neturpinās darbu Usmā, jo strādā arī Ugāles bibliotēkas bērnu nodaļā un vēlas strādāt ar lielu jaudu, tāpēc neespēj abus darbus apvienot. Viņa cer, ka Usmā izdosies atrast jaudīgu bibliotekāru, kam gribas lauzt stereotipus par ierū-

sējušo bibliotēku un ir vēlmē celt bibliotēkas aktivitāti. «Usmenieki ir ļoti atsaucīgi, vajag tikai viņiem padot stimulu vai idejas, ļaut arī pašiem izvērsties. Tur ir ļaunči, kur darboties. Tikai vajag tādu dzinējspēju un aktīvu cilvēku,» pauž Krūze.

Ventas Balss, 2024. gada 14. jūnijs

Usmā atklāts brīvdabas grāmatu skapis

Autors: Inga Andra Leigute

Datums: 09.07.2024

Izdevums: Ventspils Novadnieks

Rubrika: Usma

Usmas pagasta pludmalē sirsnīgā gaisotnē norisinājās brīvdabas grāmatu skapja atklāšanas pasākums “Zem zvaigznēm par zvaigznēm”.

Brīvdabas grāmatu skapi ar ievadvārdiem atklāja Usmas bibliotēkas vadītāja pienākumu izpildītāja Dace Krūze un Ugāles un Usmas pagastu apvienības pārvaldes vadītājs Gendrihs Šķesters, viņš arī grāmatu skapī ievietoja pirmo grāmatu. Pēc tam savas grāmatas ar sirsnīgiem novēlējumiem skapī ielika Usmas tautas nama vadītāja Elana Jurgena, Ventspils bibliotēkas speciāliste darbā ar novada bibliotēkām Sandra Picalcelma, Ugāles bibliotēkas vadītāja Inese Rumpa, Ventspils novada pašvaldības Kultūras nodaļas metodiķe Zane Birzniece, rakstniece Laura Vinogradova, kā arī vietējie iedzīvotāji.

Rakstniece Laura Vinogradova pasākuma dalībniekiem novadīja literāri radošu nodarbību. Noslēgumā visi mīlojās ar gardu skābeņu zupu.

“Šajā gadā Usmas bibliotēka svinēs savu simtgadi, tomēr mūsdienu laikmetā varam novērot tendenci, ka bibliotēkas un grāmatu lasīšana zaudē savu nozīmīgumu sabiedrībā. Īstenojot šo projektu, tiks veicināta lasītprasme jauniešu vidū, šī iniciatīva dos iespēju Usmas pagasta iedzīvotājiem un viesiem vasaras sezonā piekļūt literatūrai ārpus telpām, pavadot brīvo laiku dabā saturiski un piepildīti, kā arī uzlabos lasīšanas kultūru un stiprinās kopienas saikni,” uzsvēra Usmas bibliotēkas vadītāja pienākumu izpildītāja Dace Krūze.

Ikviens interesents tagad tiek aicināts brīvo laiku Usmas pagasta pludmalē izmantot ne tikai peldoties un sauļojoties, bet arī lasot grāmatas. Brīvdabas grāmatu skapis būs pieejams no maija līdz septembrim, tā lietošanas noteikumi paredz, ka katrs, kas pavada laiku pie Usmas ezera, var izvēlēties grāmatu un to lasīt, taču pret grāmatām ir jāizturas saudzīgi, tāpat ikviens skapi var papildināt ar savu atnesto grāmatu.

Usmas bibliotēka projektu “Brīvdabas grāmatu skapis “Zem zvaigznēm par zvaigznēm”” īstenoja, izmantojot Ventspils novada pašvaldības kultūras projektu konkursā iegūto finansējumu – 820 eiro.

<https://news.lv/Ventspils-Novadnieks/2024/07/09/usma-atklats-brivdabas-gramatu-skapis>

Sēņu izstāde atklāj meža bagātības

OKSANA ĀBOLCIŅA

Ziemeļe Līga Jēka ir kaislīga sēņotāja. Pateicoties aktīvās sievietes entuziasmam un zināšanām, nesen Ziru bibliotēkā notika izstāde, kurā bija skatāmas ziemas sēnes, atklājot, cik daudz dažādu sēņu sugu mūspusē atrodamas arī šajā gadalaikā. Lai arī aktīvā sēņošanas sezona vēl nav sākusies, izstāde raisīja interesi daudzus apmeklētājus.

Sēņošana ir nacionāls mēroga tradīcija, sēņu vākšana un izmantošana jau īsenis un arī mūsdienās notiek visā Latvijas teritorijā. Šīs tradīcijas pārmanāšana un tālākmācība tradicionāli notikusi dzimtas un ģimenes līmenī, no paaudzē paaudzē – dodoties kopā ar vecākiem, vecvecākiem uz mežu, bērni apgūst sēņošanas prasmes, kā arī iegūst citas svarīgas zināšanas – uzzina sēņu nosaukumus, ēdiena receptes, to izmantošanu mājāsaimniecībā. Nozīmīgākā sēņu zinātāja un sēņotāju domubiedru grupa – Latvijas Mikologu biedrība – dibināta 2003. gadā, un tā apvieno 120 dalībniekus. Biedrībā aktīvi iesaistās zinātnieki, sēņošanas liepratāji un entuziasti. Visus šos cilvēkus vieno mērķis – sekot sēņu izpēti. Sēņu laikā sēņotāji no visas Latvijas pēc padoma vērtas pie zinātniekiem Latvijas mikologiem. 2020. gadā mikologu Ināra Dānīle un Dānijas Meieres kopā laistā lielā Latvijas sēņu grāmatu lūpa par gada visvairāk pirkto grāmatu. Pagājušajā gadā, kad Latvijas Mikologu biedrība atzīmēja 20. gadu jubileju, daudzas sēņošanas novados notika Sēņu dienas, to skaitā arī Zīrās, kur pirmo reizi tika aizvadīts tāds pasākums.

«Sēņošana – tas ir ne tikai vaļasprieks, tas ir skats. Un viens no ziemas sēņu izstādes mērķiem bija parādīt, cik daudz dažādu sēņu mežā var atrast arī ziemā, ne tikai vasarā sēņu laikā,» tā sarunu uzsāk azariska sēņotāja no Zīrām Līga Jēka, kurai sēņošanas tradīcijas uzturēšana šķiet īpaši svarīga. Viņa aktīvi darbojas Latvijas Mikologu biedrībā. Iestāšanās šajā biedrībā nozīmē jaunu zināšanu apguvi. «Kad iestājos biedrībā, veselu gadu regulāri devos uz mežu un katru mēnesi man bija jāstrod desmit sēņu sugas, tas nozīmē, ka gada laikā būtu jānosaukt apmēram 120 dažādas sēnes,» stāsta Līga Jēka. Latvijas galvenās mikologes Ināra Dānīle un Dānija Meiere, redot šo lielo sēņu meklēšanas entuziasmu, rosinājušas domāt par izstādes organizēšanu. Ii-

gas Jēkas pirmā organizētā sēņu izstāde Zīrās noritēja pagājušajā pavasarī. Lai arī toreiz, ņemot vērā sauso laikapstākļu, izstādē nebija pārāk daudz sēņu sugu, tomēr apmeklētāju interese bija jūtami liela. Tas palīdzēja uzdrošināt organizēt jauno sēņu izstādi – rašanās Zīrās notika kristīti lielā izstādē par iepriekšējo, piedāvājot tās apmeklētājiem apskatīt un iepazīt 320 sēņu sugas. Izstādē palīdzēja sagatavot arī Latvijas Mikologu biedrības entuziasti. «Tā bija lielāka sēņu izstāde Latvijā, piedāvājot apskatīt dažādu sēņu sugu daudzveidību. Ziru meži jau vairākus gadus Mikologu biedrībā tiek uzskatīti par sēņu karalvalsti. Tik daudz sēņu sugu vienā mežā liecina par to, ka mežs ir veselīgs un tas dzīvo. Un sēnēm mežā ir jābūt, bez tām nekur,» uzsver Līga Jēka.

Līgas Jēkas lidienas neatņemama sastāvdaļa ir došanās uz mežu un sēņu meklēšana, vērošana, lai viņai dara ar lielu prieku, jo viņai ir ļoti svarīgs kontakts ar dabu, kas veicina viņas labsajūtu. «Mežā nevajag steigties. Ir jāpalēnina solis un jāgrib atrast sēnes,» Līga atklāj nelielu noslēpumu, vaicāta, kā viņai izdodas atrast tik daudz dažādu sēņu sugu. Un vēl viens svarīgs nosacījums, dodoties uz mežu pēc sēnēm, uzsver Līga. – Ir jāprot kārtīgi atpazīt ēdamās sēnes, kā sēnes izskatās jebkurā vecumā, un tikai tad var domāt par sēņu ņemšanu uz mājām un ēšanu. «Sēne jums nav ēdama tikmēr, kamēr jūs to simtprocentīgi neatpazīstat. Jebkura sēne, par kuru rodas šaubas, vai

tā ir ēdama, nedrīkst nonākt sēņotāja grozīņā. Ir jāiet garām un jāstāp savas sēnes, par kuru ir pilnīga pārliecība, ka to drīkst lietot uzturā. Un – ticēt man – senu sēni noteikti sastapsiet,» pārliecinoši pieredzējusi sēņotāja.

Līgai Jēkai sēņošana bijusi tuva jau no mazotnes. Uzaugusi mežu tuvumā, šo tradīciju aizņuvusi no savas ģimenes, un tagad to veiksmīgi attīsta tālāk, daloties ar zināšanām ne tikai savā ģimenē, bet ar ikvienu, kam ir interese. Pagājušajā gadā Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā tika apstiprinātas četras vērtības, un viena no tām ir sēņu vākšana un izmantošana, par ko Līga ir īpaši gandarīta. «Ikreiz atrodot kādu sēni, nebeidzu priecāties par tās skaistumu. Man ļoti patīk tās arī fotografēt. Mēs esam bagāti – sēņu daudzība Latvijā ir ļoti liela. Sēņošana jau nav tikai hobijs, tas ir veselīgs dzīvesveids. Ja vien ir interese par dabu, iesaku stāties Mikologu biedrībā un gūt arvien jaunas zināšanas par sēnēm,» sīcina Līga Jēka, kurai piebilst, ka pavisam drīz Zīrās būs skatāma jau nākamā – pavasara sēņu – izstāde. Tāpat notiek aktīva gatavošanās rudens sēņu festivālam, kas Zīrās notiks septembra vidū. Aktīvā ziemeļe kopā piemēru min Ziru tautas nama vadītāju Baibu Grīniņu, kura arī iestājusī Latvijas Mikologu biedrībā un sāka aktīvi apgūt visu par sēnēm, iesaistās izstāžu rīkošanā, ir liels atbalsts ar transportu.

Pavasarī ir ražens laiks Latvijas mežos. Līga Jēka min, ka pavasara mēnešos mežos sastopami ēdamie lāčpurni, kas viegli atpazīstami pēc to cepurīšu šūveidīgās, šķautņainās struktūras. Lāčpurni pasaulē tiek uzskatīti par kultūri vērtīgu sēni. Tāpat sēņotājs var atrast parasto bisīti, kas jau aprīļa sākumā izdzen vīrs zemes savus auglķermējus. To gan ietei-

Līga Jēka (vidū) kopā ar Ziru tautas nama vadītāju Baibu Grīniņu, Mikologijas biedrības draugiem no Dienvidkurzemes – Līviju un Ināru.

cams mežā doties vien aplūkot, jo tā nav ēdama. Gan agrāk, gan mūsdienās galvenais sēņu izmantošanas veids ir to pagatavošana un ēšana – senāk tās ir bijušas nozīmīga uztura daļa Piemēram, cūku taukos saceptas sēnes 19. gadsimtā ir bijis tipisks lauku iedzīvotāju ēdiens. Ziemā sēnes uzglabātas skābējot, sālot, žāvējot, saņemot taukos vai sviestā. Mūsdienās sēņu

ēdieni – sēņu mērces, baraviņu karbonāde, marinētas un sāļtas sēnes u. c. – joprojām ir būtiska kultūri mantojuma daļa. Ari Līga Jēka labprāt lieto uzturā sēnes: «Mani šā brīža favoriti ir zeltkāta gaļene un rudens taurene, kas arī ir gaļeņu dzimtas sēne, īsta delikatese. Es lepojos, ka latviešos mīt šīs sēņotāja gēns, jo latvieši bez sēnēm nav iedomājams.»

Raibā tauriņpiepe nav ēdama, bet to lieto tautas medicīnā – tējām.

Ēdamās sēnes

Latvijā par ēdamām ir atzītas vairāk nekā 400 sēņu sugas. Sēņotāji visbiežāk lasa tikai kādas 20–30 no tām. Lielāko daļu sēņu pirms ēšanas ir nepieciešams vai ieteicams novārt, bet dažas var ēst svaigas.

Neēdamās sēnes

Latvijā par neēdamām ir atzītas 243 sēņu sugas. Tās ir sēnes, kas nesatur indīgas vielas, bet tomēr satur vielas, kuras izdala nepatīkamu smaku vai arī ir rūgtas vai ar dedzinošu garšu.

Zlēku dāmu klubīņam jau 35. sezona

KRISTĪNE DULBIŅKA

Septembra izskaņā savu 35. sezonu ar omulīgu pasēdēšanu Zlēku bibliotēkas telpās aizsāka Zlēku dāmu klubīņš. Kuplais dāmu pulciņš priecājās par atkalatīšanās pēc vasaras, kad regulārs tikšanās nenotiek, un steigza sveikt vasaras jubilāres. «Ši mums ir vesela atbalsta biedrība kultūrai – bibliotēkai, kultūras namam, pasākumiem,» teic klubīņa vadītāja Pārsla Bože.

Pārsla ir pagasta bibliotekāre un dāmu klubīņu vada kopā tā pirmsākumiem. Ventas Balss viesošanās laikā viņa rēda albumu, kurā dokumentēti klubīņa jeb Dāmu komitejas, kā tā sākotnēji saukta, vēsture. Pēdējos gados fotogrāfijas kļuvas digitālas un albumā vairst netiek līmētas, taču par klubīņa sākotnējiem gadiem priekšstatu albumā var gūt.

Vajag pulcēties

Albumā aprakstīta klubīņa dibināšanas apulce 1995. gada 7. novembrī, atjaunojot agrāko Zlēku dāmu komiteju. Fiksēts, ka Dāmu komitejas dibināšanā piedalījās Lilija Čakle, Elga Dūdīņa, Velga Umbraška, Raisa Leinerte, Lija Veidemannē, Ilga Leita, Līga Ķemlere, Natālija Vēze, Pārsla Bože, Sarmīte Bērzdaine, Ieva Ķemlere, Iveta Kaģe, Solvīga Cincusa, Elita Laktionova, Jozīta Umbraška un Hilda Dorbe. Daļa sākotnējo dalībnieču jau ir tajā pusē, un no pirmsākumiem joprojām klubīņā darbojas piecas dāmas.

Pulcēšanās iniciatore bijusi Velga Umbraška, kura tolaik vadīja Zlēku pagasta padomi. Viņa vēl joprojām darbojas klubīņā un saka – pēc tam, kad kolhozu būšana beigusies, gribējies, lai sievietēm būtu iespēja sanākt kopā. Albums glabā liecināšanas par divus gadus pēc klubīņa dibināšanas sniegtu interviju Latvijas Avīzē, kurā Velga teikusi: «Man šķita, ka sievietēm pietrūkst vietas, kur kopā pulcēties. Daudzas dzīvo tālu no centra. Varbūt brīžiem nokaujas ar drūmām domām. Vislabāk no tām tikt vajā, aprunājoties ar citām sievietēm. Tāpēc arī ierosināju ideju par kluba dibināšanu.»

Humors, sirsnība un krīzes galds

Visus šos gadus klubīņa sezona, kas ilgst no septembra līdz maijam, dāmas tiekas reizi mēnesī. Parasti tā ir mēneša pēdējā pietktdiena. Klubīņa dalībnieces ir dažāda vecuma – daļa strādā, bet citas bauda seniora gadus. Dažādas ir arī dāmu intereses, taču vieno vēlme

aktīvi darboties sabiedrībā un iemācīties kaut ko jaunu.

Zlēceniēces cita citai ir liels atbalsts. Ventas Balss viesošanās laikā novēro strānīgo vasaras jubilāru sveikšanu ar dzejas rindām, laba vēlējumiem, ziediem un dāvanām. Netrūkstotā ir humora dzirksts – dāmas labprāt joko un arī cita citu reizēm pavēl uz zobu. Sarunas norisinās pie pašu lītā galdā, uz kura tiek līts katras atnesmais grozīnā. Dāmas smeļ, ka kopš lielās 2008.–2009. gada ekonomiskās krīzes laika viņas to saucot par kotzes galdā, bet galds beigās iznākot bagātīgi nokrauts – kā pa kāzām. Citreiz galdā tiek līts arī kaut kas eksotiskāks, ja kādai kas tāds ir. Zlēku dāmas ir arī ikgitotas tehnoloģijās – viņām ir savs WhatsApp čatiņš.

Klubīņam izveidojušās skaistas draudzības ar citu pagastu dāmām – viņas rīko kopīgus pasākumus ar tūrgalniecēm, alundzniecēm, zireniočēm, vārvēniecēm. Oktobrī ciemos atkal brauks Tārgales sievas. Bet vasarās dāmas dodas ekskursijās – gan kopā ar pārējiem novada senioriem, gan atsevišķi. Šogad bijušas Augustes iedvesmas dārzā Vidzemes pusē. Spilgti atmiņā palīkusi viesošanās Valdeķu muižā, kur satikušas Benjamiņu mazdēlu. Viņš personīgi izvadījis dāmas ekskursijā pa pili, stāstījis par dzimtas radurakstiem un to, kā izpērkot atguvis ģimenei piederējušās Benjamiņu nama mēbeles.

Katru reizi cita tēma

Vaicātas, kas pamudina reizi mēnesī pulcēties, zlēceniēces nosauc kopābūšanas prieku, iespēju vienu dienu atpūsties un arī kaut ko jaunu uzzināt. Pārsla stāsta, ka katrā sanāksmā ir konkrēta tēma. To cenšas piedāvāt viņa kā galvenā organizatore, bet palīdz arī pārējās. Pēc 34 gadiem reizēm liekoties – ko gan jaunu lai izdomā? «Brīžam ir tā, ka es nevaru vairst neko izdomāt. Tad kāds kaut ko iesaka. Šajā ilgajā laikā jau mums vis ir bijis,» teic Pārsla. Šīs sezonas pirmā tikšanās bija veltīta Dze-

Foto: Kristīne Dulbiņka

Septembrī savu 35. sezonu sāka Zlēku dāmu klubīņš. Kā ierasts, atsākoties sezonai, ar ziediem un dāvanām tika sveiktas vasaras jubilāres. Dāmas vēl domās, kā svinēt klubīņa jubileju nākamgad novembrī.

jas dienām. Uz to līdzī bija jāņem dziesmu vārdi, jo viesojās Pārslas sarūpēts pārsteiguma viesi – muzikants no Pīķenes.

Arī citreiz tikšanās bijušas saistītas ar literatūru, piemēram, ir bijis veselā stāstu vakars tikai ar Līgas Ķemleres, kura ir dzejniece, rakstniece un dramaturģe, darbiem. Uz klubīņu nāk arī viesi – atbilstoši tēmai. Daudz bijis dažādu radošo darbnīcu, mācoties kaut ko gatavot – gatavojušas dāmu aplieksnītes un apveluuma karītes, cepušas sklāndraušus un podus taisījušas pie draudzniecēm alundzniecēm. Rakstniece Laimdota Sēle kopā ar Zlēku dāmām no cementa un vecām lupatām taisījusī podus.

Reiz sanākusī neplānoti līliska tikšanās par zāju tējām. Pārsla stāsta, ka pēdējos gados cenšas publicēt informāciju par klubīņa norisēm feisbukā, lai par tām uzzina plašāka sabiedrība. Kad publicēta ziņa par plānoto zāju tēju dienu, kurā gatavojušas katra dalītās savā pieredzē, iepriekšējā vakarā desmitos Pārslai zvanījis telefons. Zvanītāja izrādījusies pazīstamā zāju sieva Līga Reitere, kura izsījusī par plānoto pasākumu un pieteikusies ciemos. «Viņa bija kīt, tējas bija līdzī, stāstīja un rādīja, un mācīja – mums bija vesela meistarklase! Uzreiz bija paplašināts pasākums ar pavīsam citu vērtību,» atceras

Ipaši izveidots albums glabā atmiņas par klubīņa pirmsākumiem un tā sākotnējiem dalībniecēm. Daudzas no viņām vairst nav šajā saulē.

Klubīņa vadītāja

Kad iznāk kāds lielāks pasākums, dāmas dodas uz kultūras namu. Ir bijuši pasākumi ar dančiem, maskām, ķekātās iesānu, svinētas gadskārtas. Vēl

dāmas labprāt iet un brauc uz teātra izrādēm un kino – tač, kad ir uz ko braukt. Vasarā skatījusās arī jauno seriālu Pansija pīl, kas filmēts arī Zlēku pusē – baznīcā un Lējēju mājās.

Dzejniece Līga Ķemlere dāmu klubīņa biedrēm

jaunās sezonas sākumā veltīja šādas rindas: «Ziedēsīm kā puķes dārza dobē, Kas ar mīlestību koptas.

Saulains siltums dvēseli lai silda
Un lai gadiem gūtais rūgtums gaist.
Paldies Augstākajam, ka mēs svītras šajā pusē,
Un lai atkal atnāk ābeļziedos rotāts maijs.»

Pielikums Nr. 2. Bibliotēkas attēlos

Ances bibliotēka

Bez maksas pop-up darbnīca veltīta klimata pārmaiņām

Nodarbības pirmsskolas vecuma bērniem Putras dienā 10. oktobrī

Atjaunotā bērnu lasītava

Dzejas dienas un tikšanās ar Gāļiņciema bibliotēkas pārstāvēm

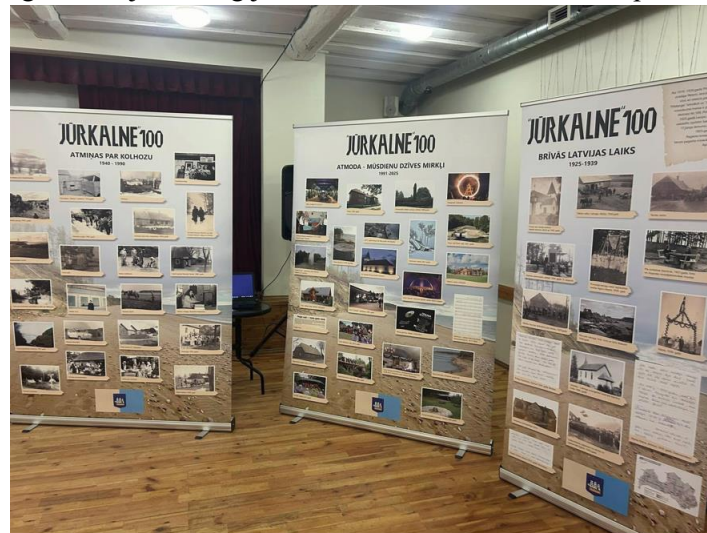
Grāmatas "Upatciema māju stāsti" atvēršanas svētki Ances kultūras namā 1. martā

Jūrkalnes bibliotēka

“Simbioze Kurzeme-Latgale” dzejnieci Ligiju Purinašu

Fotoizstāde “Apkārt Latvijai zirga mugurā”

Projekta “JŪRKALNE 100” planšetes

Ventspils bibliotēku darbinieku pieredzes brauciens kopā ar Ojāru Spārīti 17.oktobrī

Grobiņas pilsētas un pagasta seniori apmeklē Jūrkalnes bibliotēku 28. un 29. augustā

Pāvilostas aktīvie grāmatu lasītāji novadpētniecības istabā "Seno mantu, rakstu un fotogrāfiju kambarītī" 15. martā

Stāstu vakars ar Elinu un Kārli par piedzīvoto Amerikā 27. janvārī

Piltenes bibliotēka

SkaLa daļībnieces 12.aprīlī

Rokdarbnieces kādā no tikšanās reizēm

Sadziedāšanās pasākumi

Rudens tirdziņš pie bibliotēkas

Tikšanās ar Eviju Gulbi 11. decembrī

Grāmatu Bingo

Grāmata par dzīvniekiem	Grāmata par kādu noslēpumu/ detektīvs	Grāmata, ko tev ieteicis izlasīt kāds cits (draugs, vecāki, skolotāja, u.c.)	Pasaku grāmata vai grāmata, kurā darbojas fantastiskas būtnes
Dzejoļu grāmata	Grāmata, kuras nosaukumā ir cilvēka vai dzīvnieka vārds	Enciklopēdija vai grāmata par zinātņi	Brīva izvēle

Piltenes bibliotēka, 2024. gada aprīlis-decembris

Grāmatu Bingo

Grāmata par dabu/ ceļojumiem	Detektīvs, trilleris	Grāmata, ko tev ieteicis izlasīt kāds cits	2023.gadā izdota grāmata	Biogrāfija vai autobiogrāfija
Dzeja	Grāmata, kuras nosaukumā ir cilvēka vai dzīvnieka vārds	Darbam, mācībām vai hobiem noderīga grāmata	Brīva izvēle	Grāmatas darbība nenotiek mūsdienās

Piltenes bibliotēka, 2024. gada aprīlis-decembris

Grāmatu Bingo bērniem un pieaugušajiem

Popes bibliotēka

Bibliotēkas lasītāju klubiņa aktivitātes

Izzinošas un jautras aktivitātes jaunāko klašu skolēniem "Aizej tur, atrod to" 22. oktobrī

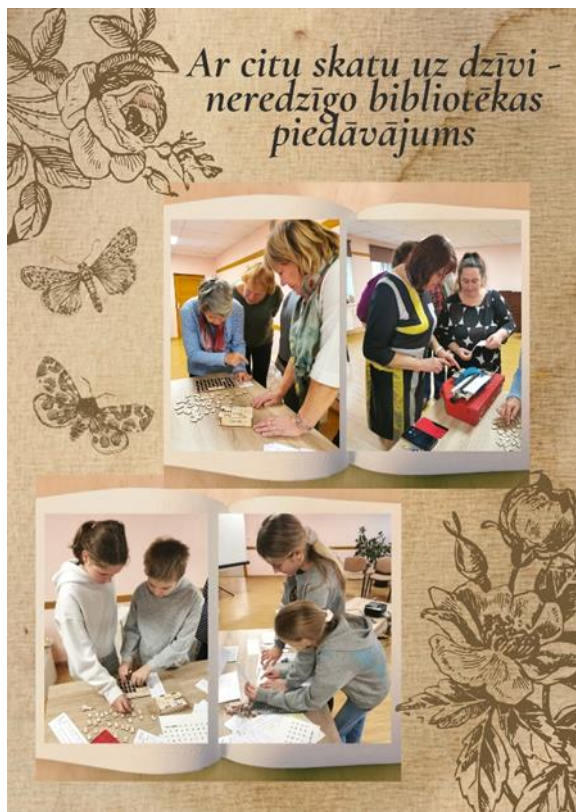
Puzes bibliotēka

PUZES BIBLIOTĒKAS NOVADPĒTNIĒKU GRUPAS ORGANIZĒTĀS TIKŠANĀS UN AKTIVITĀTES

Novadpētnieki darbojas:

1. Novadpētnieku izbrauciens uz Nacionālās pretošanās kustības muzeju Rendā
2. Tikšanās ar vēstures doktoru Uldi Neiburgu
3. Tikšanās ar Puzes pagasta vairāku dzimtu pētnieci Inesi Silu
4. Tikšanās ar arheologu Armandu Vijupu
5. Tikšanās ar zoologu Vilni Skuju
6. Novadpētnieku dalība kureliešu piemiņas pasākumā (kopā ar īpašajiem viesiem un novada vadību)
7. Tikšanās ar dziedātāju Andri Daņiļenko un tēlnieku Edvīnu Krūmiņu.

Sadarbības pasākumi ar Gāliņciema bibliotēkas Neredzīgo bibliotēkas pārstāvi Santu Šepetausku "Ar citu skatu uz dzīvi" 5. novembrī

Ventspils bibliotēkas Reģionālo mācību centru – attālinātās velo apmācības "Brauc droši" 1.-5. jūlijs

Tārgales bibliotēka

Tikšanās ar mākslinieci un dzejnieci Maldu Pornieci
29. novembrī

Tikšanās ar dzejnieci Inesi Zanderi 4. decembrī

Bibliotēkā viesojas pirmsskolas 6-gadīgo grupīņas bērni

Ugāles bibliotēka

Bibliotēkas telts un aktivitātes Ugāles pagasta svētkos 27. jūlijā

Projekta "Voldemāra Zelmeņa atstātais kultūras mantojums" aktivitātes 5. jūnijā

Bibliotēkas simtgades pasākums un ekspozīcija tautas namā 30. novembrī

Sešgadnieku grupiņas "Sprīdīši" nodarbības

Tulpju stādīšanas talka 3. novembrī

1.klases iepazīstināšana ar bibliotēku

Dzejas dienas pikniks zem vītola 11. septembrī

Mūsu novadniekam un rakstniekam Herbertam Dorbem - 130

15.02.1894 – 25.08.1983

rāmatas ir
nes liecinieces.
tie notikumi,
cilvēki... sniedz
priekšstatu par
pils novadu
sākumā.
olekcija piedāvājam
no Herberta
s grāmatām,
papildina
bibliotēkas
pētniecības
na attēli.

Foto no Uģāles bibliotēkas krājuma.
No labās: Herberts Dorbe un Jānis Tāle, Talsu bibliogrāfs
grāmatnieks. Notikums un vieta nav zināmi.

"Tirgus notika uz muižas lauka dzelzceļa stigas tuvumā. Tirgus kņā
pilnā gaitā, kad pēkšņi atskanēja lokomotives svilpiens un savāda
Laudis bariem vien sāka skriet uz to pusi, no kurienes nāca neparastai
Skrējām arī mēs ar māti, tēvs palika pie ratiem. Drīz vien ieraudzījām
mežmalas izlokāmies
lokomotivi ar garu
sarkanīgu preču vagonu
rindu, kas traucās uz
stacijas pusi. Skaitījām,
skaitījām, līdz sanāca
pār par četrdesmit
vagonu." (120. lpp.)

1920. g. sākumā. Foto no Uģāles bibliotēkas krājuma.

Ventspils dzelzceļš
tika atklāts pirms
dažiem gadiem un
tāpēc lauku ļaudīm
bija ko apbrīnot.

Gierus tapošas Uģāles bibliotēkas projekta
"Uz vienu grāmatu atvērta Uģāle" 2017. g.

Bēta Lācis. Lācis Brīnoms

"Un tad Maģiņa māte atcerojas – šodien tālu atstādīšana, kad neat nedeja
ārstu vīri no Uģāles uz Ziekari. Šajā dienā dīdētājam tuvāko apdzīvoto vietu
smeļēki. Kam vajadzīgi ārstu padoms vai palīdzība, mīnēt un gaita apņemti
zināna laikā cavas mājas ceļā galā garām braucējo ārstu. Parasti ārstu mājas
neapņemas, tikai izņemama,
kurta, bet dod padoms uz
vietas. Spēģaļķe šķēmielo esotem
sotem spēdēm turpat kaučā
savēlās un gada, nesoti šai cēla
gāļi sagādādiem pati sava gāļi
(120 lpp.)

Foto no Uģāles bibliotēkas krājuma. Cēkavai, 1918.

Gierus tapošas Uģāles bibliotēkas projekta
"Uz vienu grāmatu atvērta Uģāle" 2017. g.

+7

Foto no Uģāles bibliotēkas krājuma. 1918. g.

"Brauciens notika vasarā, jaukā, saulainā
dienā. Bija ko redzēt un patīminies,
piebraucot pie Libertāla bodes, kur pie
siltas tevis pievija zirgus. Lidzās bija
vevēta pajūga rinda, kas, jādosa, tie bija
parasta parādība un liecināja, ka bodeiņa
kūvēti zeltin zēli. Turklāt pūnas veikals
apmūlīnāja ar dārdrajiem un dažādajām
preces. Kā gan visa tie nebija! Sākot ar

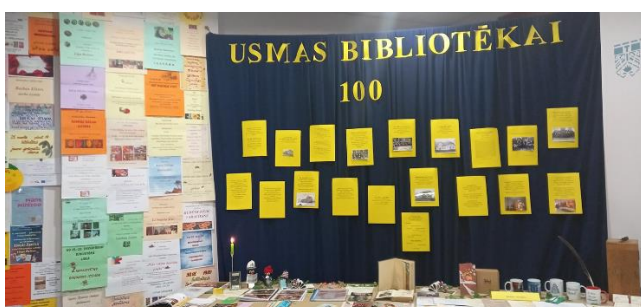
Virtuālā ekspozīcija novadniekam Herbertam Dorbem

<https://www.facebook.com/photo?fbid=891940362935458&set=pcb.891940899602071>

Usmas bibliotēka

Usmas Brīvdabas skapja atklāšanas svētki 11. jūnijā

Bibliotēkas simtgades svinības un novadpētniecības ekspozīcija Usmas tautas namā 20. novembrī

Iedzīvotāju sapulce 13. februārī

Scrabble čempionāts Usmas tautas namā 20. martā

Lieldienu lustes 1. aprīlī

Kopā ar sunīti Pifu 23. aprīlī

Užavas bibliotēka

Kopā ar iedzīvotājiem veidota izstāde "Manas dzimtas grāmatas" novembrī

"Latviešu grāmatai 500" pasākums "Mans grāmatas stāsts" 26. novembrī

"Vasaras smarža tējas krūzē" - tematiskais pasākums Bērzos coffee 18. jūnijā

Ziemas grāmatu BINGO

Užavas bibliotēkā
Izlasot visas grāmatas līdz 1. aprīlim, saņem pārsteiguma balvu.

Pasaku grāmata		Grāmata baltos vākos
	Grāmata, kuras nosaukumā ir vārds "ziema"	
Margarītas Stārastes grāmata		Grāmata ar sniegu uz vāka

Vārves bibliotēka

Pasākumi bērniem

Ziru bibliotēka

Pasākums ar dravnieci Dagniju Griezi "Bišu produkti veselībai un svētkiem" Bišu vaska sveču meistarklase 29. oktobrī

Pēcpusdiena ar un par cilvēka labāko draugu – suni
14. martā

"Rītdiena sākas šodien" Zemes dienai veltīts izglītojošais pasākums ar viesiem no Lietuvas sociālajiem uzņēmumiem, lietu otrā dzīve, 20. martā

Zlēku bibliotēka

Dāmu klubiņa aktivitātes
Dekoratīvo puķu podu izgatavošanas nodarbība

Rotaļu pēcpusdiena bērniem "Pūpoliņi – pavasara vēstneši" bērnudārzā 12. martā

Bibliotēka – gids ekskursijai Zlēkās Piltenes pamatskolas 1.-3. klašu skolēniem 3. jūnijā

Tradicionālais pasākums skolēniem "Paliec sveika, vasariņa!" 28. augustā

Zūru bibliotēka

Radošas nodarbības sadarbībā ar bērnu rotaļu un attīstības centru "Tīne"